

Հ. Յ. Դ. «ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ ՅԻ ՀԱՆԴԷՍԸ»

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՅՈՒՆ — Կրթական օր իսի ԼԷ Մոսկովայի «Ազատ» արտահին մէջ տեղի ունեցաւ Հ. Յ. Նոր Սեբուստիի իսիի խումբին թացման Հանդէսը, խանդավառ մեկնորդութի մէջ, ժամանակէ առակ բոլոր սեղանները գրաւուած էին:

Հանգեցին նախապես, բնիկը Հարսն Ստանոն
սղեւեղով նորակապ խումբը դարձրեցին թի-
վերէն պարտաւարմունքի տեսակէն եւ ծառայողն այդ ք-
առքը երկնիցն առն ծնուն եւ օտար թիվաւորն
ու դարձրեց թիվ մեծացն երկուսն երկուսեան
րում իրայ։ Անոր պէտք է տրուին իրենց մայրի-
կն իրողն, պատմութիւնը դրականութիւնը
Հայաստանն իրենց աղտւութեամբ, դիմանալ ու
մեծն շնորհով ունենին դարեր առաջ, երբ այսօր
ոսան դարաշաղկիթը ապրելէն շատեր մոխրի
եւ թաղմանն։ Ինչ որքան մոռնողներն ու լալա-
ղութիւնն դարձին իրենց զաւակներու Հայկե-
նապատարաւորութեան իրայ եւ քաղաքիկն ստան-
մուտը ընթ։ Արեւելահայ Հայերենն մէջ, արեւել-
դի ստանէ զիմ մտնալ տարւորներն վառանքն եւ
Հայերենը լաւ Հայեր դառնան։

Յետոյ խառն տառաւ ընկեր Ստեփան Մխաբան-
նի, որ պարզեց Վնոր Սերոսեանի քաղեր, բա-
ցարտեց անոր խառնատար, աճէն զանի տառը Հայ-
Հայ պաշէն Յոյն տառաւ ադր յայտաւանի Հաննի-
նի միջոցները եւ ճարտիքը երկուս. երկուստեա-
նով իմիր Համապիտուի ալ երկուստեալ ու Հայ-
րենասիր կողմանակորդական շարքը, որը պիտի
ստանայ Հայկական Նիքո միջնորդութիւն եւ ընկերակա-
նայրիքի միջադրեալ :

Ծառերէն վերջ բացուեցաւ խնջոյքի մասը
Մահերու մէջ սեղանապետ ընտրուեցաւ ընկեր Հ.
Սամուէլ, որ մինչեւ գիշերուան ժամը 11 ը տես-

Կա՛մ պոետներին մէջ զա՛յցն Հանգրիանականին
ը. Բա՛ւրճիկն առաջինըն է. Յ. Բ-ի հետ — Նոր
Սերունդն եւ ընդհ Անարձնիկն հինգն — Նոր
ՑՈՒՄԻՆԷ՛ն եւ յո՛րաւ Հայրենայնէն զերբա՛ն
նորն արտասանութիւնն ըրնդնեմն զերբա՛ն
նստական թա՛մին իրեն Համայնութիւնն ի
նորն Բա՛ւուր Արարչ եւ Կայսր Կնիստ Անաբո՛ւն
նին Դա՛ւադը ու պարելոյ՝ Իսկ ինչո՛ւն իր
նոր Հնա՛մ արտիկ կա՛մ ին՝ երգն ինչո՛ւն
նկու եւ պարելու Հա՛մար. Յիշնքն դիտա՛մ Գ.
Բա՛ւրճի Հայրենիքն, որ ինչե՛րէն խաճե՛ր Հա՛մ-
այն առաջինիցն երեսուցորդական կնա՛մ ու
արտասանութիւնն եւ բո՛ււ. Տիկնիւն, օրհրդե՛րն
ու պարնիւն իրենց յո՛րաւ Համայնութիւնն ըն-
դն ընկերական ու ընտանեկան աշը ինչո՛ւն ինչ-
նայնիցն, որ Հնա՛ցեմն առաջը եւ իրէն անձա՛ն
Հնա՛ցին նաեւ փոքրիկնը՝ իրենց պարելոյ ու
երգելոյն:

Բաժակը ճառեր արտասանեցին նաև ընկեր
Յովիկ Եղիազարեան՝ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի
կեդր. վարչութեան եւ ընկեր Հրաչ Համալեւան
Ջաւարեան կոմիտէի կողմէ :

Որովման համար աճողի գրությունը՝ բարձրագույն 20.050 Փրանքի: Աճողի գրությունը ընկեր Այնչան Փանտան, որ այնքան մեծ գողողից խլի-ր թառ: Նորից հարկեր գումարների մաս-նակցների ընկեր Այնչանիկ Ուղղության եւ ընկեր Մ. Քաճարանի, որ աճողի կը մարձի լաւան Մ. Սերունդի կը: Դարձողից: Հ. Մ. Բ. Մ. Ի կողմ խառն. Պ. Փրիլիս:

Ժամանակը յառաջացած էր եւ ժողովուրդը
չէր ուզեր բաժնուիլ արահէն: Նախագահը շնորհա-
կալութեան խօսքերով փակեց հանդէսը եւ ներկա-
ները մեկեկցան խանդավառ տրամադրութեամբ:

ԹՎ ԹՎԻՅՑ

ԹԱՏՐՈՆԸ ՀԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

[illegible]

Յոյն պատմաբան Ղուգմարոսով ձգան իշխա-
նական ժամանակները, 69 թվական (Ն. Բ. Բ.)
նորմալային զրոյթային Լեզուսայտը իր գրաւէ Հա-
մառանքի մայրաքաղաք Տիգրանապոլիսը եւ այն-
չիքի նորակալուց Քաւորոսին ղեկ ձեռնէ իր
արքայապետը Ղուգմարոսին ղեկ տնկ իր գրէ
ձեռն 53 թվական (Ն. Բ. Բ.) մայրաքաղաք Կոստան-
տնոսի ղեկ քանդակուի եւ իրականացնէ «Բաւարո-
սիները Քաւորապետը: Երբ, յոյն դրաման Յու-
նոն ձեռնուի Նաւալու ղեկը եւ իրաւոր, Ղե-
կուսի ղեկը իր ղեկը» ձեռնը բռնան, սուրհան-
գալային ներս իր ղեկն եւ Եւրոպայի ղեկ մատու-
նէ Հռոմային ղեկ զորապետ Կաւորոսի ղեկը: Դեր-
ան մատուց իրական իր ձեռն ղեկ ղեկը եւ
ձեռնարկան Կաւորոսի իրական ղեկով ու ղեկ ղա-
րուի իր ղեկն ղեկարգուի: Եւրոպայի ղեկանա-
նով ղեկարգուի ապիւն: Հաւորապետներուն եւ
նոր ղեկարգանքին Համար, Իրական ղեկ ու իրեն
Համար Հռոմի պարտութեան յուր ղեկ ղեկոր
նոր ղեկարգ ղեկուի:

Դասախոսը ցույց տուավ, որ երկու Հաղարտի արտաքին չիլիական մշակույթը տարածող են Տիգրանի և Արտաշատի օրերուն Հայաստանը։ Ինքը Արտաշատը պղծող տառիկուն վրայ դրուած Հին չալկան Քաթողիկոսը, իր սեփական չէրքի գրաւաններն էլ ունեցած։ Պատուիրէր թաւար իր նկատել իր քաղաքական դաշուաբարձրական տարածման չիլիացիներն մին։

Տ. Ա. Ը. Միութեան Պէշիկի մասնաճիւղ ,
Հրաւիր հայ Հասարակութիւնը հրապարակալիյի
ղղիկ կը հրաւիրէ այս կիրակի ժամը առաւան
ն. 221 rue de Bellevilleի մասն Ժողովարարէին
Ք. Օրակարգը — 1. Ինքզայքի առթիւ րացա
նաթիւններն եւ արձանագրութիւններն : 2. Բա
նի մասին զեկուծութիւն :

ՅՐԱՆՄԱՆԱՅ ԿՕՇԿԱՄԱՐՆԵՐՈՒ ԵՆԶ. Ար-
ւի անդամական ժողովը այսօր շաբաթ, 2 փե-
րուար կէս օրէ վերջ ժամը 3ին Café Chareton, 221
de Bellevilleի սրահին մէջ: Կը ճրութեան հոգի-
մէջ աշխատող բոլոր մեր հարեանակցները:

ԻՐԱՆԳՈՂԻ Աղ. Մխության փառաբանվելը
ընտրվելու մասին ընտանիքի անդամները
հենց նոր ընտրվելու համարել։ Ուստի էր հրա-
ժարվել իր նախկին բոլոր անդամները և եկեղե-
ցիկները արձանագրելով մինչև փետրվար 7,
Քրիստոսի ՏԵՐ Կուսմանի բնակարանը, 17 rue
Martin d'Hérois,

30 *սարի վերջն ալ*

« Թաւալիր »ի Թղթակիցը ել գրէ Վանէն.—

Վաստիք մտնելն երկուսը լսած 125 թվ. : Մտային վարդապետին ևր քանակն շնորհիւ եւ Վաստ անուն երկու չղանկեւ, որոնք հարկադրել Վսի, Գառնաուն, Արեւե, Արաւա, Եւ Քիչաւուն քիւրապետները : Հարուստ լսալիւն հետեւող չղանկաւ ամռան երկայն արբան աստուանն ձիւնի երկիւղ ևր շարունակող զմայրը, եւս ինտային լսալիւն յաւապաշտ երկու օրն ևր լսալիւն ևր զմայրը, մէկ զիշիւ ևս ամռ Արեւի ձիւ. ծամորդները իսկ մէկ կայուն թնան աստուանն եւ : Եւսպային երես չղանկաւ ձիւն ժամաւորեթիկն արաղաւոր, ինքնան կամ արկաթ հետեւաւոր յարաւ կամ ընկալալն է. մէկ զնստեւոր զարկել ևր պէնիւնը քանկիւն յետոյ : Եւս երկու չղանկաւք նոյն նամապետին յաւապաշտ ևր նանիւն : Այլ չղանկաւքք ուղեցոյցն հարկալ զուրկ եւ :

Արեւիշ քաղաքաւորքը նաւաստայցիս 5 թիւ
հետեւ է, ու փոխադրական ինքից յալաւուն, ճանա-
րդները եւ քաղաքին անդոշ շուկան մէջ մտնող
գինքը: Երկու նաւերուն տաւաւեայրանք արաղոտ
գինքը 5 թիւ է: Հարաւորաբար քաղաքից Գաւաշ-
եւ Գաւրիկանի քաղաքները լինելուքն ուսմանը
փաշոց քաճիկ փոխերը եւ հանդէս տաւիկներով
կ'ենէ լինը: Արդարեւ օգնուուն չղաճաւորք չե-
կ'արաւ չարտանակի իրենց ճամբան ու խոյը
կ'ապաւանանք: Եղծնաւորուն մէջ ոչ իմանք ու
տեղիք, խաւուն ու թէյ գաղտնիք չունին, այլեւ
տեղը չկայ: Չորս ճամբաւ քաղաքաւորքն եւ քաղաքն

Բացի դրից մասն է, Վահրի ճանճանից ներ-
քն հայրադրակցիմուն սովորական մացացման
ցամաքային ճամբարի շրմած ճնե: Հին եւ քոթը
հիմար շրջանակում: Տիկնայու, իր կատարողի զիջի-
թիվի եւ Վահրի զինե հայրադրակցություն: Ստոր-
դրակի որոք ունեցող համարողը յառաջիկայ ճա-
նարան հանդիպելի շրջանակի իր պայտւ, ճի-
թորած որոք հաստատելու համար՝ ճանաչելի եր-
թիվները, ցանցում աւանդաբար լրջութիւն
սպարաններու զինքի բարձրացումն ու տեսնա-
նակ տարբարի պատճառ էրլլում: Վանայ ուն-
եցող վանդակները եւ հայաթները զիջիլին
ճիւղի վանդակներին ներդրակցի իր տիւր: Վահրի
եւ շրջակայի արտադրած մացու, սպառածները
եւ իւրը դժուարաւ մտք իր բերելուն:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

[illegible]

ՄԱՐՄԻՆԻ.— Զ. Կապոյտ ինչի Գոմոնի մաս-
մեկը թէյասեղանի այդ կերակի օր, ժամը
3,30ին, Պառաք լա Ծովէնի մէջ, Գեղարուես-
տական ճորս բաժնի եւ անակնկալներ:

ԲԱՏՐԱՆ ՊԱՐԱԶԱՆԻՅԱ կաղամակերպուած Ա-
նէ Գուա Բաղմպի Ռազմիկներու մասնաճակի
դէմ, Փետր. 16ին, շարաֆ իրիկուն: Կը խընդ-
ի նկատի ունենալ թուականը:

ՏՄԱՐՆ ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԿԵՐ Հայր. Միոթեան
կրորդ ժողովը, այս կիրակի, ժամը 2.30ին, 30
du Tage, Paris (13): Ընտրութեան համար ներ-
սերու թիւը մեծամասնութիւն պիտի սկսուի:

ՀԱՄԵՐԳ ՍԻՓԱՆ ԿՈՄԻՏԵԱՍ ԿԲԶՆԱԽԱՆԴԻ
ԿԵՐԱՐԱՆՈՒԹԵԱՐ Գ. ԱԼԵՃՅԱՆԻ, 24 ՓԵՐՈՒՄԱՐ,
ՄԲ 230Խ, Salle Gaveau, 45—47 rue de la Boétie :

1597. ՏԱՐԵԿԱՆ ՃԵՐԵԿԱՅԵՐ ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒ
Հայկառ Փարփէի շրջանի: Կիրակի, 3 մարտ,
1914 թ., Salle de Chimie, 28bis rue Saint Domi-
e, Paris (7), métro Invalides: Մուտք՝ 200, 100
0 Թատրոն:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵՐ ՀԱՇՎԱՐԱՆ
Տնօրենի ԳԼԽԱՆ ԵՒ ԳՕՓԱՐԱՆԵԱՆ
Maubeuge, Paris (9), Métro Cadet, Notre Dame
de Lorette: Tél. TRU 85-47

Համախառնագրով օրի է. ամեն սեռակի ըմպելի-
քներով աղանդներ, պղծասարան կերպարություն
ներառյալներն: Ընդարձակ է. օրաշատ պրակ է
կրճիկով ժամը 7-ին սիրեակ խառնակահար
ի, ժամանակ Գարշապ, օտար կեցիմուն է. կրճի-
կով էր նույնպես է. կրճիկներ հայկական է. ա-
նձանակ կրճիկ: Գոց է Զորքաշարի օրեր:

Le Gérant : H. AGONEYAN
Marius DER-AGOPIAN, 17, Rue Damesme - 13

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Քերթուհի Հրատարակությանը մերկանք է
դնել, որպեսզի Մարտիկների ժողովը Զորա-
հանգ ընտրեցան Պ. ԿՆՅԱՆԻ, ընկերակա-
րան՝ Վաչագանյան և Ներսիսյան, որոնք հի-
թի Քերթուհիները պիտի զբաղվեն եւ ցուցի-
րեն նախ պիտի առնեն զբաղանշներ, մէջ
կցած Հովհաննէս՝ 1943թ. զորքանքի արժեք-
քը սխառ էրէ ևս պիտի միանան Փետրուար
26ին։ Խորհրդային խիստանքի Իրանի ե-
կառուցողները ընկերակարանի միջադարձը հե-
րաբնի (Ստալինական են)։ Եկառուցողնոն
Հոկտեմբեր։

ՀԱՐԱՏԻ

— Fondé 1925 —
R. C. S. 376.286
Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Damesme — PARIS (13°)
Tél.: GOB. 15-70 — C. C. P. Paris 1678-63
PUBLIÉS EN — Sup. 750, Gam. 400, Zoum. 200 3/4
Dimanche 3 Février 1946

ԳՐԱԳԵՐԻ
ԺԷ. ՏԱՐԻ — 18e Année No 4526 - 2e րդ շրջան Ի թի 255
Խմբագիր՝ Ե. ՄԱՍԻՍԻԱՆ
ԳԻՆԻ 3 Ժր

ՄԵՐ ԽՈՍԻՐԸ

ԳՈՏԿԻՆԸ ՄԵՆ ԱՆ ԱՅՍ ՄԵԿԸ...

Ն Ե Ր Գ Ա Ղ Թ

Տալակին լրացած չէն մեր պրոպագանդան, ամբողջական զարգացար մը տալու համար ներգաղթի գործողութիւններ ժամել։

Յունիսը 29ին հրատարակեցին պաշտօնական զինուոր մը, որուն համաձայն Փափրիկ խորհրդային զինպատանան ճարեկամ է մը։ Այդ Միտիլինքը արեւելի ներգաղթի կազմակերպութեան աշխատանքներուն, զորհրդացիներ համար ձեռնարկներ գործարարութիւններ։

Նոյն յայտարարութեամբ, այն Հայերը իր հիւրերն ու Հայաստան երթալ, պէտք է ինքզնիք իր ներկայացնեն Ազգ. Միութեան միջոցաւ, ընդհանր զինպատանային հարցարարքը։ Երբ ցանկը լրացաւ, պիտի յանձնուի խորհրդային զինպատանայի որ պիտի կատարէ միացեալ գործողութիւններ։

Ինչպէս հաղորդեցին թէ ամասնակին, զարգող պիտի կրնան միասին տանել ամէն տեսակ անհնական զոյգեր, տանեց մարտադուրեր։ Միւս կողմէ կառավարութիւնը իր խոստանալ տանանել տուներու կառուցման ծախքին 50 աւ հարկերն։

Գահի մը որ տալ ալ երեւանի մէջ կարճ ժամանակ ներգաղթի յանձնարարողը հեռագործ տեղեկութիւններ կը պահանջէր, կատարուած աշխատանքներու մասին։

Արձանագրութիւններու սկսած են արդէն, ինչպէս որով զինպատանային մէջ, միտմանակ, զուգարիս։ Սուրբա-Լիւրանան, Իրան եւն։ Միեւնոյն տանէ տողները կը արգելուի, լուսարարութիւններ տալու համար։

Անկի մարտանաւ տեղեկութիւն՝ առ այժմ չունենէ։ Ձեռք ալ գիտեր թէ մեր կրնայ համար, երես իրենց կարգադրել, կամ որքան կը շարունակեն մեր գործողութիւնը բաժնի։

Թերեւս խնդրել կալ ունի ամսամաններու ընդարձակած հետ։ Որքան, որքան քաղաքային ըլլան արձանագրութիւնները, այդքան լաւ։ Երես տղան որ իրենց կրնայ պիտի զարմար, ինչ խնդրել փոխել իրենց տեղանքներու վերահաստատումով (Կարս Արտաշէն Սուրբապետ)։

Հարցարարները լինելով ինչ եղանակի թեւ կարծիք մէջ օրէն միայն։ Անկէն առաջ արհեստագործներու խնդիրներ են որ կը կարծիքներ, մեքենայներ կը զոյգեր իր գնին, փոխարկելու կամ անձանք տանելու համար։ Եւ իսկ կրնան, որովհետեւ գործը քաղք ճանաչանք ունի եւ կը կարողութիւն կրնայ ամասնակի։

Յետոյ, պէտք է չոք գիտնէ կարելի եւ պատու ցոյցի մը վերադարձող տալ ներգաղթին, տեղի տալով զանազան իրենց անհրաժեշտ, ինչպէս կըսած է Սուրբապետ Եւ Լիւրանային մէջ։ Գաղանդագործներ հիշատակի թղթակցել է որ կը զԷ, այս առթիւ, Հայկական։

«... Մեր մեղադարի խնամախնայութիւնները, սակայն, անցնել (Խարանդում) համար տալանք մեծ որ ուր տեսել մը անմահելի կեանքէ մը կամ անբաժանի երկրէ մը ազատող ժողովուրդի մը իրենումսին մեկնութիւնը տուաւ մեր հայրենապիկներուն»։ (29 դիւն.)

Ո՞վ չուզեր վերադառնալ Հայրենիք, այնտեղ Քաղկեդոն համար իր օրորները։ Հայրենիքին անուրջ հաղթանակը անգամ տանի տանելի է քան տալը զապալեք իր չեղ անգարարներ։

Եւ ասկիս... ուշադրութիւն եւ համբերութիւն։ Միեւնոյն որ գործը հիմնովին կազմակերպուի, կարգաւորներ դաստիարակ, ազգանշանք արդիւն եւ նաեւոր շողի արժանի։

Որ եւ է զանդաւանդին ներգաղթը՝ քաղաքիկ հողեր եւ կաղանդարութիւն իր պահանջին։ Իսկ ինչեւայ պարագայներուն մէջ աշխարհագրորդ պատերազմէն ճաղի մէկ տարի մը, երբ երկրորդ տն ուս մը Մարտիկը կը անտի մէկ տնային, կըրտա երեսնային թէ ինչ փոխարկ թեւ մը կը ծանարանայ Մակուայի եւ երեսնայի միայն։

Դեպի երկիր — այո՞։ Մանաւանդ աշխատաւոր քաղաքակրթութիւնը, որ ահա քան տարի է ի մեր կը հնաճ միեւնոյններու սեւ շուքին տակ։ Դեպի երկիր՝ անոր որ Երեսնային ունի իրենց թեւերուն միայն, արդի գիտութեան թուր կատարողութիւններով։

Դեպի երկիր՝ այն քաղաք-քաղաքներ որ ապագայ չունենող իրենց ինքնակազմակերպութեան զարգացման, ծառարող գործունէութեան համար, կը մաշին իրենց աշխատանքները մէջ։

... Իմին հետ էր այս մէկն ալ։ Հայաբնակներն էին։ Մանրիներն էին, բայց, զիստի կը պատմութիւնը — ո՞վ կը գիտէր բախտակցի ընկերներ պատմութեանը իրազեկ չէ։ Ուրիշ Հայրենական շերտէ հետ զայն գալալ տալանք մէջ, յետոյ միայն։ Միեւնոյն զապալեք զինպատանային էին վերա։ Թերեւս այդ էր պատճառը որ անկի կը մտնեային իրար։ Մուրջ, միայն վարկին ու Մարտիկը փոխանակուած էին Փափրիկ, Մարտիկ, Լիւրան կամ Փոստայի։ Սեղը, համեմատ, եւ սակաւաբան։ Ոչ ոքի գործին կը խառնէին։ Օրուան տանանքէն վերջ, միեւնոյն լուսնուն մարդը գործը իր ունեցած գնահատանքները կարգի դնէին էր։ Զգիտեալ ինչու, երբ սերը գինեակի մէջու անկէն մը, մոտիկ տանի ինչպէս մանկանքներու միայն։ Միշտ մտադար, լուսնակեւ եւ արտուն, միեւնոյն անգամ իր ծիծաղին կամ ծախքին մէջ։

— Ի՞նչ ունիս կը հարցնէր իրենէն անձամարձակ։ — Ինչին, կը պատասխանէր կարողէ։ Զապալեքներ ընկերներ էին եւ հախաղաղոր մեր երկար տանէ միասին պատուոյ։ Զիցիլի եւ մամուն, տալա զայն, կրկին իրարմարդուն ճանաչուաւ։ Ինչպէս հետ էր։ Միշտ ծոյն անկու տղան։

— Ի՞նչ ունիս, հարցնէր ծառարարը, երբ նկատեցի որ այդ օրը շաքարած ընկճուած էր։

— Ինչին, պատասխանեց հողաց մը զաւելով։ Քիչ վերջ, յանձնած թուղի կտոր մը կը կարգէ։ Կարգաք, յետոյ վերադարձուց։ Նայեցալ աշխարհին, արդէն թաց էին։ Այս, իրաւունք ունէր։ Խամակի թափանցանքներէն... Այստեղ ալ թող զայն թաղուած, միայն այդտեղ ըսէ։ Մեր, մեծ տղեր զինպատան հասած մօր հողը, ընտանիքի հողը, տան հողը (բայց ո՞վ չունէր այդ հողերը)։

Արեւին, արցունքին, միշտ ու տաճանիկ հինգ տարեկանը եւսեւ զաճը՝ տունն մը փրկելիներուն տուն։ Այցելուներ, այցելուներ...

Օր մը զարեւի կը ծայրէին։ Կատուհանը կը բաւան մար կը նայէին։ Իրարմէ։ « Կար եկուրք, կրտէ։ Այցելու օր եկեր է զիցի, շատ մեր է, քիչ էր կրնար լինել, կը փախցեր որ մար ինչես գինեք տանելու։

Զորքոր յարեւն միեւնոյն մար արալ — արալ կ'ընէին։ Այնչէր մայրողը մը կրնէր նայի։ Կտան, յանկարծ, կը չիփոխէ, կամեցն տնակը ցնցուած էր կ'ունենար։ Տարաքախտ քաղկեդոն մարկէ էր։

Իր փորձը ոտի կ'անցնէր, բայց կը համոզուէր որ նստի։ Իր համոզուեմ ձեռքը։

— Բարով եկար, տղա։ Անցած ըլլալ...»։

— Վեր եկէ՛ք, մայրիկ, միասին ոտքը մը տանէ՛ք, այնտեղ տակի լաւ կը խօսէր, կ'ըսէ զրիկէ թիւթովով։

— Այ, տղա եւ պատասխանէ համեմատին, միեւնոյն այստեղ զուգին կ'ընէին կեայ։ Զորքոր յարեւն է, ըսէ, մեր եւ, մեծեկանու միայն ուժ չկայ...»։ Կար ուժ մայց միայն... Այն, տղա, լաւ է քար ըլլալ, քան թէ մայր։ Դիտուել է, շատ զրուտար է։ Լսեցի որ եկեր եւ, ըսէր տեւի մէջ, դու՛ն հիմա ան ըսէ, ան մեր տղան ո՞ր կ'ըսէ։ Ան զապալեք գինեքներ թուրը կ'ընէ, դու՛ն թուրը ալ զայն զապալեք կ'ըսէ, իսկ մը, խաղաղ մը, « Կեանք կամ ուժ ըլլալուն իստը մը...» որուն մը կը հարցնէ « Կեանքին է՛նչին, Կ'ըսեն, եւ չեղանայ կ'ընեն։ Մեր տղան հետ չէ՛ մարդ լինի, ըսու մարդ չէ՛ր ճանաչար թէ տղա...»։

— Եւ, մայրիկ, կը կ'ընէին, եւ փրկէին օրեք զայն որ ընկերներով փախալ եւ աներկին քանակին յանձնուեցալ։ Զեմ քիտեր թէ քաղաքի թէ՛ անցաւ քաղաք։ Լուր չունի։

— Կ'ըսէ թէ անցաւ Յունուարին մեծ օրը։ Կաղանդութեան մը տանէ քաղաք ինչպէս է ու այդպէս է՛նչին...»։ Կ'ըսէ որ արցունքները կը կ'ախտին իր Քաղկեդոնին...

Տեղիները մայրերուն մէջ Հայ մօր շարի արցունք Քաղկեդոն կ'ըսէ։

Իմանէ, տունը պատասխաններէն զիտնէ՛ մէջը կը չուի, ինչ կը ընէ քանի մը քանի կը մտալալ եւ ուր մեկին։ Գիտեմ, գիտեմ, բոլորը գիտէ, բոլորը կը ճանաչար։ Կար չունի։

— Կ'ըսէ թէ անցաւ Յունուարին մեծ օրը։ Կաղանդութեան մը տանէ քաղաք ինչպէս է ու այդպէս է՛նչին...»։ Կ'ըսէ որ արցունքները կը կ'ախտին իր Քաղկեդոնին...

Տեղիները մայրերուն մէջ Հայ մօր շարի արցունք Քաղկեդոն կ'ըսէ։ Ինչպէս յայտնի, անտեղ իրաւունքը — անկէն արեւն կը դառնորոշուայ այն

Յունաստանի խնդիրը եւ Մակուս

Միացեալ Ազգիւրու Ապահովութեան Խորհուրդը սկսած քննել Մակուսի զանազանը Ազգային զէմ, Յունաստանի կազմութեան առթիւ։ Մակուսի անթիքը առջի օր կ'ուն միջադարձներ, որոնց Յունաստանի ինքնակազմակերպութեան ինքնակազմակերպութեան միջոցաւ, ինչպէս ամբաստանել Ազգային թէ նշուած էր բանեցնել Յունիսներու միայն։ Իրենի տուաւ թէ տալը գիտութեան (անդալթի) ներկայացուցիչը անկի կը նայեցանէ կազմութիւնը։ Եւ շարունակել։

« UNIRAK կողմէ զիտուած ապահովները կրնէ չեն հասնիլ յոյն տողովորդին կառավարական ժամանուր յանձնարողներուն մեքենայութեան հետեւանքով թուր պայմաններ եւ ուսմանը կ'անցնին արգալան շահագործներու ձեռքը։ Տնտեսական կացութիւնն ալ աղքատ եւ ահաւորապէս։ Մօտ 200,000 Մակուսի արիւրաւ եւ պատիւի անտանուներ մէջ, հայանաճէ խոսալուրը համար։ Յունաստանի տողովորդին մեծ մասը անթիք է։ Արգալանի անտանուալ մը կը տըրէ երկրին մէջ եւ իտալացիական խմբակի մը նեղ, հասարակական զարգացմանութիւնը կը տանալուց անտանուալ տանալու։

Եւ Միլիսներն ու ներկայացուցիչը Գ. Վիլինիսի, պիտի արժանայ այս շարքը, իսկ պայմանը պիտի տալ Ազգային արտաքին նախարարը։

Յոյններու արտաքին Արգալանի

Լոնտոն հասած է յունական անդալուր պատուիրակութիւն մը, որ կը ներկայացնէ Ազգային հարաբար յոյն փախսականները եւ 5000 զուր։ Գիտեմքը հող կը պահանջէ Ազգային (այլ երկրէ արտաքինութեան զրեթէ մէկ հիւնդորդ)։ Գաղտնիքային նախապահ է կախկալաւ մը որ յայտարարեց թէ ինչ պահանջուած հողաւորներ ընկերներն է, թէ՛ այդ ըրանի ընկալութեան 60 աւ հարկեր Յունիս եւ թէ ամբողջ յոյն աղքատ համայնքին է այս պահանջին։ Երկրիկապար Քաղկեդոնը մը միջոցաւ իտալեցի մամուլի ներկայացուցիչներուն առջին, ըսաւ թէ անցեալ տարի 6000 յոյն փախսականներ Յունաստան հասած են Ազգային, բայց որով 25,000 փախսականներն որուն կ'ըսէ են նայելուց միայն 13 տարեկանը։ Երեւոյցներ։ Այս փախսականներ տեղադրուած են Յունաստանի զանազան կղզիներուն եւ զապալեքներուն մէջ եւ միտմանը կ'ըսեն ինչպէս ինչպէս կը հոգան պատուիրակներուն մարկեր։ Ուրիշ պատուիրակութիւն մը ալ Մ. Նաւասիդներն եւ զանազան երկրներ պիտի Մ. Նաւասիդ, հարկային կարծիքը լուսարարու համար։

« Միացեալ Ազգիւրու պատուիրակներն 52 հողի ենթակցեալի միայնորեւ ըլլալով, շատ քաղաքական գործեր երեսի միայն մայցած են (Բարտալայները չեն կ'ըսար օրը օրին հաղանի իտալեցիական փախսականներու Քաղկեդոնութեան)։

« Միացեալ Ազգիւրու ընդհ. քարտուղար ընտրուեալ Գ. Յիլիկէ Լի, Լորիկիլի արտաքին նախարար, որ պիտի ստանա 50,000 տուրք տարեկան, եւ մը ընտրուան։

Իրաք պիտի օգտուի Իսկիսկրուհէն

Անգլոպոյնի կը հեռագրեն թէ կատարուած քաղաքականութեան շնորհիւ, Իրաք պիտի կրնայ օգտուի Անգլոպոյնի ծառարարութեան, ներառեալ միջադարձները։ Համար։ Այս կարգադրութեան իրաք տալը որ պիտի լաւի, քանի որ Պարսկի ճամբով կատարուած փոխարկութիւններ կ'անցնին Սուեզին։ Անգլոպոյնի ծառարարութիւնը կրնայ ընդունի իրաք նաեւ, իրաք-պոյն 10,000 թուր արտաքինութեան եւ ինքուսեալ Անգլիացիներուն կողմէ, պատերազմի ընթացքին։

Ինչպէս յայտնի է, Սուեզիցիները եւ կը պահանջեն այս նաւաներու, որ միտմանի կողմէ Թուրքիոյ յանձնուեալ 1939ին, Սամահիլի հետ։ Իրաքին պատուիրակութիւն մը Անգլոպոյնի քաղաքական փոխարկութեան եւ նաւահաղանքի օգտուող գործողութիւնը պայմանովին համար։

ԵՐԵՎԱՆԻՆԵՐՈՒՆ

Մեկնեալ խմբագրման հիմնամէտով կրկնակի օրաւու շարք կը լույս տեսնէ Գ. օր։

Գիտեմքը զոր տեսանք, զոր արգելանք, եւ ուր, մէկ տեղ ինչ արտաքին խմբակներ Քաղկեդոն... 1945 Յունուար 16, Մակուսարկ։ Այստեղ, կրկին Յունուար ամսին ենք արդէն, 1946։ Երեսն տարի մը, տարեկան մը... անոյ տարեկան մը...։

Բայց միայն հինգ հայրերուն եւ մէկ տարեկանը։ Գիտեմք, քանիքն, հետ ու հետ անկու տան, ամեն հախալ միայն երկրպագող թուր քաղաքներ եւ քաղաքանախարհի կատարողութեան անհրաժեշտութեան հետ... հայր մայրը ու չեղանք... Դուս մը քոյն ճաղ մը մարտը...։

Ա՜հ, « Զայնայ աշխարհ, Հայ մայրիկ...» ՄԱՍԻՍԱ ՄԻՐՁԷ

Mardi 5 Février 1946, Երեւանի 5 փետրուար

151-100-81113 914' 2

ԹՐԲԱՀԱՅ ԴԱՏԻ ՊԱՇՏՊԱՆ

ՅՐԵԱՀԱՅ ԴԱՌԻ ՊԱՂՈՍԱՆ ԵԱՆՃԱՆԽԱՐԻՆ
կողմէ ֆրանսացի պետական մարզող եւ մամուլի
ներկայացուցիչներուն ի պատիւ հացկերոյթ մը
արտուցեալ հինգշաբթի կէս օրին՝ Փրկունիէ ճաշա-
րանին մէջ:

Ներկայ էին՝ զորավար Պրիմով, Ծաղկա-
շայի Միլոնիան Նախապետ Գ. Լուի Մարտի, Ե-
րևույթիան Գ. Ժյուլիեն Կուստը, Բերդ-
Կրտսե, զորավար Շարլ Պրիմ, Մ. Ք. Քի-
շան և Ауберտ Գ. Մորիս Եռաման, Խառնի-
ժյանտեղի Գ. Հանրի Պիշանի, l'Ordre տնօրեն
Գ. Էնի Պիշե, Le Monde Միքսանի, Արևիկա-
րամի Պիշաղի Գ. Էռուստ Մայսլեի և Poupailleur
զորավարի թանձր խմբակի Շարլ Տիման։ Ե-
րևույթի կողմից ներկայ էին Բրգաշայ Կարսի Յան-
նաթանի Նախապետ Գ. Ա. Չապուրան և Կրի-
ստոսիան Հրադու Մամուկ, Գ. Ա. Ը. Միլոնի-
ան Նախապետ Գ. Հ. Մարտրան, Յաննաթանի ժողով-
ածուներին Գ. Խան Քիշուան, Վ. Բոտունի
և Երվանդ, Կանե Գ. Տիգրան Չապան և Horizon
խմբակապետ և La Marseillaise Բրգաշից Գ. Ա.
Կուս Մայսլեան։

Ճակը լինալիս անտառային խոտանցիվներ
ներ տեղի ունեցան Հայկական Կառնի շուրջ
ներկայ Հայերի իրաքանային իր Հայաստան
Փրանսիայից լրացալից իր պահանջարկը
Ճակը լինալի Գ. Հայկական բանակային
խոտանցի, բազմաթիվ Հայեր, Հայերի թիվը
դրվելիս 1914—1918 թվականներին թիվը ուսա
կան և կոնկրետան հարաժառանգ ժամյա և
Փրանսիայի բանակին մէջ Հայկական լեզուն
կամառներին, Բուրգոնի կառավար թուրքեր
տիրիներին (մէջ լինալի), Մեկը զանալի
ԲԼ, մեծ պիտու ժամյա ժամկետներու հանդիսա
խոտանցիներ, լրացալի լրացալի լրացալի
1923ին Հայերի լրացալի լրացալի մէջ լրացալի
Մեծայ լրացալի լրացալի պատերազմի Հայերի մաս
նակցի լրացալի (300,000 կառավար բանակին մէջ
70 զանալի լրացալի և առկա իսկ 9000 զանալի
կի զանալի լրացալի, մաս 10,000 Փրանսիայ
կի զանալի մէջ, 20,000 Մեկը լրացալի լրացալի
կառավար, լրացալի լրացալի հանդիս
ներ ժամյա Հայերին կառավար զիւր (40 լրացալի
զանալի լրացալի լրացալի կառավար լրացալի) (Մեծա
լրացալի մէջ Հայերի զանալի կառավար ահալու
լրացալի լրացալի լրացալի լրացալի լրացալի և
կալ Հայաստանին կից ինքնուրուս առանձին
կի լրացալի լրացալի լրացալի լրացալի լրացալի
Հայաստանին կից:

Մարտահանգիտերն հովիթ պատահաբար
կուր ժամանակ, որ ինչեք թէ անկեղ անաթոր աշխ
լան և Հայաստան (վերջին անգամ 1899ին) և մ
տեղ հանցանք աշխատանք հայ ժողովուրդը,
բարձրագույն ու խոյանք ինկապատեմք ծավելեց
ցում ու բարեբեր զարմանք և իր ջրաբեր
ինչեք 1895—96ի շաբաթական շարքերը: Յն
անորաշատախոյ 1918ի շաբաթական վերջ Հ
տուն հանգեց ցործուն անորաբարեկեման, յայ
նեք թէ Ռուսիոյ վերջին ծայր բարեկապան
Հայաստան հանդեպ և շատ իր փափաքը որ
շահունեթերը տունանեմ Հայաստանի հոգաբար
Քինը, սակայն անբերկեմ խորհրդարանը հակ
առկեցաւ իր նորախաղէկ հարաբերութեանց և չ
խաղէ ձեռնասկստեց անոեց ատոր երեսն, մէկ
խաղէ Հայաստանը: Եւ այնքին թէ իբրեւ. Այլ
կորեցիկ, մասնաւոր դուրբորանք և չհասկա
նալանք և ինչ դէպք տեսանք ու կեանքի
աղեցը: Եւ ինչ, պատահեմ ժողովուրդիկն
բաւանդող դէպք, շարքեր: Եւ նոյնք որ մեծ ա
մասնաՔին դուրծեցաւ Հայերեն հանդեպ,
նոյն արժանի ևն լիովին պատւ, անկախ և Մի
շաբ Հայաստան անկախ և այս մարմնաբով
վերջանք իր բովանդանոց ընդ մարմնի
Պ. Չոպանեան սրբապաշտեմ իր ըրտա ա
մաստով որ Քէկ արտը Հայերեն պ արցան
և ունեւոր մեծ և անկախ Հայաստան, անկ
թարգաւանի պատմանք: Թողեցայ Հայկա
նեք բերկալի հր ապահանք: Թողեցայ Հայկա
նահանգաբերուն իրացաւոր Թորգոսեան Հայաս
տան, աշտեցայ անկախ Հայաստան մը կրնայ ի
նչ ինքնաբերկալ իրական շարմանք ևն և
մանկ ի

վառ մթնոլորտի մէջ: Ենթակա Թրանսպահները
ծաղկել լուսաբանուեցան Հայկական Դառան
սին եւ յոյս ունեցող որ շուտով Հայանպատ
րաւնեկն ըստ տեսնեն Թրանսպահան մասմուլին

Բարսեղյանի մեկնություն
Մոսկովայի եւ Լոնսոնի միջեւ

Միացեալ Ազգերու Ազատութեան Խորհուրդին Սորբոն քրտան նստին մէջ, ըստ բանաձեման մի տեղի անցնա. Խ. Միլիանիս եւ Անդրիյոյ զբխարտը պատուիրակներն միեւն. Գ. Կիլիանի պահանջներ ըր աղկ. զօրք Յունաստանն նստանայ անյառաջ եւ անպարտք: Իր ճարտ անեց աւելի քան մէկ ժամ: Ան զլիարտ կէտերն.

— Կ'ըսեն թէ լուսնակն կարգավորութիւնը

սարկիզիան լուծի հանդէ: զորքն ներկայութեան ղեմ. բայց այս սխալ կնէր, որովհետեւ իմ ժամանակ Հեմետաճեմըրու ամառն Անգլ. զորքը օգնած է իրքեզամանութեան, ինչպէս իմժամանակութեան: Անոնք ներկայութիւնէն հեղատուն սրբաշահութիւնն է ֆաշապանները, իրենց առաւելիքն առնալ զորոնքեղեմեան համար: Կըսեն իմ անդ: զորքն ներկայութիւնէն հեղատ պատշաճեղութիւն քաղաքացիութիւն Յոճաճաճանի մէջ: Արդ, որ եւ է երկէր քաղաքացիութեան պատշաճեղութիւն բարոյրդին ներքին ինքնը: Եւ Յոնքերը իրենց պատիւ կարգանքին ապ յախեր եւ ոչ թէ օտար գիտութիւնք:

Ենայոյ ուշադրութեան յանձնի Հեմետաճեմըր կըսէ կեղեւը: 1. Աթէ Յոճաճաճանի մէջ կը տէր ինքն խորատմ կազմութիւն Տը որ կընայ իրքեզաբար Հեմետաճեմըր ունիայն ում իմառն ինչ ժողովարդին, այլեւ խաղաղութեանն եւ պատմութեան համար: 2. Անքաճաճան է անդ. զորքեղեմըրու ներկայութիւնէն Յոճաճաճանի մէջ, որովհետեւ անոնք պէտք չունին պատշաճութիւն. իրենց հաղաղութիւնքին: 3. Անդ. զորքն ներկայութիւն պէճ գարձած է քաղաքապետ Շուշուի միայն: 4. Շուշու ապ երկրին քաղաքագիտութեան վրայ: 5. Անք ինչպիսիւրեքին յանձն օր սաղաքորժոճած է ինչպիսիւրեքան սարկիզան կողմն ինչպէս ժողովարդարդ սարկիզան:

Թ. Կենտրոնից արտերկր. լեզեր
մեթոդներով հեռու ևլ շարադարձվողներ որ
տարածվե է աղո: Կառարքեր էր մէջ— Եժման
տարե թուր շրջաններն մէջ աճաւորներ
տրեր: Դիմարարներ (տարածվե) անդամներն է
տրե թա 20.000 հոգի աղապիս թաւուն է, յա
մաւանս էր դատարար թաւուն: Իբր: 20.000 աղ
մէջեր տալիս էր էր պարէն աղապիսները
մէջ, Կենտրոնի աղապիսներ անէն անդի շր
թաններն մէջ: Աւադարտը Կենտր. է մանուկն
աղապիսուն էր լուծեր աղապիսներ, հաւորա
րուպիւ զգործակցիւնս իւրէ որոն զաւու
րին էր տաւուն Եժմանան մէջ աղապիսն
գորել: Մենք համարէն էր աղ գորել ներ
կալիւնս, էր ար յաւա էր լուծեր: Գե
մաններ: Այս, ընդամանի, թաւուն էր
որքին էր պիւնէր էր տրեւորէն էր աղապիս
նա թաւուն էր թաւուն (պալ Կենտրոնի):

Նոյնիսն կծո: պատահաբանն մ/

Այս յարձակողակի ձերն պատասխանեց Անպիտան
արտաքին նախարարը, Գ. Գլխին, բացորոշ վճիռ
պահանջելով Ապահովութեան Խորհուրդէն: Ն
մասնաւորապէս չէշնչեց.

— Մենք կը ժողովուրդն աշխարհի խաղաղութիւնը, օգնելով Յանաւանստի վախճանական ընթացիկներուն զինաթափութեան, անոր տարիքական թանկագին կարգադրութեան և անտեսանելի վերելքին, նուէրներ առաջարկելով մեր անբախական պատգամին: Ես որոշեցի իմ որ ինչպէ՛ր կը շնորհէր պարտական զինաթափութեանը, որովհետեւ բոլորական կառավարութիւնը կ'ամրապնդէր տարրական կազմակերպութեան կողմէ՝ որ կըզօղէ ճամայաբար կուսակցութեան, որ կազմաւորուի կը դարձնէ անէն երբեք մէկ անարատաւանալի անդունդ վրայ ինչ աշխարհ, տալով մէկ ճառիկ պատշաճական զինչոյ՝ երբեք իմ կողմէ որ մեր կազմակերպի և եւ առիթն որ բարձրագոյն զինաթափութեանը և մեր պատշաճագին պատգամական խորհուրդները, ո՞նէ մէկ մէջնէ իմաց: Վերջ եւ պատշաճական այդ կամ ոչ, Մենք իմաստային մեկնելու կըզօղուի ինչպէ՛ր Չ. Վերջին իմաստային մէջ եւ զփորձառնութեան կառավարութեանը եւ ճառագործ Մենք ում ունի ինչպէ՛ր զփորձութեանը: Բայց չորքե՛ր Մենք Եռանաստեան պատշաճագին ճառագործն որ անխնայ կառավարութեանը: Մենք կը ճառագործն թէ ժողովրդական տարբերութիւն սեղօւ եւ զայլ վարել, ո՞ն թէ պարզութեանը, իմով վարել որ որ պատշաճագին խաղաղ խաղաղ խաղաղութեան, այն անտուշ զարգացնելուն եւ զոր Մոսկովայի կը վարեն բոլորական կառավարութեան զգէ եւ բոլորաշարք կուսակցութեանը օգտագործութեան շարք երկրներուն մէջ իրենց զարգել, յարձանակել ճամար բոլորական ժողովրդական եւ կառավարութեան զգէ: Եունեմք մեկ մէկ զգուշագիտական պատեհարկով սարք զգէ ճամայաճարեք, զփորձառնութեան եւ անխաղաղութեանը եւ ճառագործներ ճամար: Եւ շատ առիթ կը ճառագործներ ԱՄերիկէն սերտաւորութեան ջանք անմահելու զգէ կուսակցութեանը: Մենք մեր զինուորները զգէյ ճամար ինչպէ՛ր կարող կըրթար զգէյ ճամար: Ասանց մենք միջնորդական մեկնելու շարքեր տեղ զգէյ ունեւորութեանը: ԱՄերիկէն մէջ Մեր զինուորները Եունեմք անխաղաղութեանը:

ՃԸ. ՏԱՐԻ — 18e Année N° 4527-նոր շրջանի բիւ 256

UET WOUFL

4 11 10 11 2 11 1

Ուրիշ¹⁰ ուր այս չարաշուք բառը...
Թեթեւեւ կը դրնէ թէ՛ Թաւրիզի հիդրոցնե-
բուն մէջ կայսուած են 25 հոգատէր խաներ, որոնք
դանազան տուութիւր կը տանձէին 3000 ճորտերէ,
տակաւուն երեք ամիս առաջ:

Եւ որքէն ճանաչանանք իմանք զայն, զորքն ի
 հր զարեւր կայսրանսնընտէ յուրքն, զոտանքն
 շուանքնով: Հարիւրաւոր զիստաւոր վազած ե-
 կած էին Հեռաւոր զիստը, վրտն ձգելով Բաւրի-
 հի շուրջը եւ փառալոյն զրապարակէ: Ետարքնն-
 զով ամէն օր քաիւ օր Խանիւր հր ճռէին քաղաքն
 դամ տալիւ: Ամէն փողոցի մէջ մարդիկ ներկա
 էր լըլլալին ձկանոռն դատանանքին: Եւ ամբողջ
 հր մանչէր:

— Հասան թապաղի, դէպի կախաղան .
Թող մարի համ Մուհամմէտի աչքերուն լոյսը :

Երբեմն կառավարողին վերև. կը կախուցը
մահալճիկին պատմաբանու թիւնը.

— « Այն խողով, ունի տիրական 3000 զր-ի-ցը
ընտանիքներու, շահագործած է իր ստորագրասնն
ըը: Ան կը յափշտակէր հունձքին կէսը: Արժան
է որ մեռնի երեք հազար անգամ »:

Վրէժ եւ հատուցում: Մանձարձակ լմբոստա
ցումը սարուկներու, որոնք չարաչար կը չահ
զործուէին տարիներէ ի վեր: Թօթափում գերու
թեան եւ նոր կեանք:

Այսպէս շարժած են բոլոր ճորտերը, դարհրո
ւնթացքին: Առանց երկրի եւ ազգի խտրութեան
Դատաւարաւորութեան եղանակներն են որ կը տա-
րբեն, երկիրէ երկիր:

Անհրաժեշտ չէ պատկերը խառնել ուրիշ տեղեկություններով, որոնք հետզհետե՛ պիտի հասնին: Երևոյթը այնքան պարճախոս է, որ չի կարող տեղադրապահ մանրամասնություններ:

Գախաղան, կախաղան նաև Երեզայի մէջ
գրիւմ աւան երկրի մէջ — Գեղը մանիկ, Ս. Մկր-
թիւն, Պալքանիկ երկիրն էր։ Գլուխը եր-
նձօն տեղ մը բերրի դառնան, այլու՝ բեր-
ջպատեղացի ոճադործը, Համաձայն օրում բ-
նածէկի։ Բարձրատախնի սպանի, զօրավա-
ներ, նախաբարձնի, կամ անթէկի իօնապնիկ։

Մարդիկ անհամբեր չէին սպասում Նյուրնբերգի պատմական առեւտրային վիճակագրության, 21 ջրմ առաջատարների դատաւարարությանը։ Կարգը խուսեցան չորս յաղթական պետություններից մեկը՝ Կարգը դատաւարողները, եւ Փրանսական մահապալակ տե՛ս պահանջից առաջին պայնալիք։

Նոր էջ մըն է որ կը բացուի պատմութեան
մէջ, — աննախընթաց իրերն պատերազմա-
օրէնքն են իրենն դատավարութիւնն: Ճիշդ է որ
նախընթաց էր իստիաբանամարտն ալ, իր դիւայ-
վերելավարումներով եւ «գիտական» դժուարով:
Աննախընթաց: Իսկ չայայտնի Սարսափները
Եւ իսկ մէկուն կսա միտումազէմ:

Մարզիկ այնքան քաղաքացած էին այն ատեն
Եւ յետոյ, շատ հեռու էր մեր այնպիսիք: Եւ չ
փորձե՛ր մեր ժողովուրդը: Մանաւանդ ոչ շա
կանք: Քանի որ ժայռ, քայց . . . Եւ պատմութե
նը կը վերջանար համբերութեան յորդորներով:

Մնայ՝ որ, երեսուն տարի զննելով, հազար տակավին չեն կցած գանձապահարանի արգրանք ու մեղք տար, զոհն ու խաբհիւր: Եւ միշտ կան լաւարդ դիրձներ, մեծածոր անկալի եւ եւս մեծացնելի մարդասպանի արքայանիւր: Համար: Անոնք չ'առ կարմիր Սուլթանի մը պատմութիւնը կը շնեն, իսկ պատմութիւններ իսն որ պատել կը սեպեն: Եւսպէս, անոր զոհներն ու թաղներն:

Ինչեւ կաթօժէ մէկ միլիոն Հայու արեւելք, ի
թոն զարկելով զինքս: Արարատու լեւ մին է, ի
նէ խոյանք, իսկ Չարսանիւ՝ ջուրն ձա՛նք:
Մշտահուն աղբիւր անքու չարսուութեան եւ ի
թայանքն աշխարհակոթեան:

Իրրեւ ըրիտանձակաւ պարտականութիւ
նի՞ ըսուեր որ Քիմա մը իսլանքին ճողկափոր
իսկ Ուշիշնըր քանդուղիքցիին բանի մը ամէն, զ
սոյ ի Սիւլթանի մէջ:

Մարդկութեան պատիւը արատաւորուած
այն ատեն, ինչպէս այսօր:

դամ տնտեսութիւն կը պատճառէր, իսկ այսօր
դիւստրապէս կը մանրամասնուի, փրկելու
մասը քաղաքակրթութեան վարկը :

Անշուշտ հայ ժողովուրդի մէկ միլիոն զորավոր ոսկորներն ալ կը խայտան օր տեսնելով որ քա՛ն մը փոխուած է աշխարհի

ՄԵՐ ՀԱՅՐԵՆԻՔԸ

Հնամենի դարեր մեր մէջ փաթկած, ու քննա-
դանական դրան մը առջև, ինքի կ'երեւայ Այրա-
րատեան աշխարհ: Գաղափարապէս է անոր դէմ-
քը: Արեւելեան պատկը՝ շուք կը մղէ անոր պեր-
ճախը: Տակտիկ փայլ:

Անոր առիւծը դուռան է Արալից Դիբը,
պղինձի պատուհանի մը վրայ: Գրեթէ ամուսնու
է ծաղիկաւախի մը հէջ, տնոր վրէժը իր նայի տն-
քարէ: Յեղբ Խոսեկ իր օխէ, ու իր նաւորէն
շայի, իր նաւորէն իր ուրիշ փառքովը:
Հոս ու հոն՝ արգալիկներ ու իշխաններ: Աս-
պիտակներ ու զորահաններ՝ զիբը բռնած են պատ-
ուազանքի ծաղիկ, իրենց արտերը ջաշած ու
սպաղանքի իրերով: Տննորախանի խափփ, նեղոր-
ներ իր հինքն ու պրծնողայինք ի արագալիկներ:

Նկարագրենք Արշակունի, Պատմության հայտնի շաղկապ հայրուստի թանձր եւ Ողբական ջրուն Արարատի՝ շեղիչ իր հիմնական Արարատի։ Հաստատվելու ու բնակարար լինելու ու խորհրդի ու խորհրդի։ Արարիքի մեջ ուրուն եւ իր իրենի երկից որակական ծանրութիւնը։ Արարատի ու Պատմութիւն մշակում, շեղիչ հոգեբանութեան ու նկարագրի իշտւում, իշտութիւնը յաւանդելով մարդկային եւ անկախ։

Պատմական իշտւում իր սկիզբ պատկերաբանաբար իր հաստատութեան։ Պատմութիւն իշտւում անոնց, եւ կենդանի անոնց պատկերաբանութիւնը։

Ինչպիսիք իրագույն տեղեկություն դեղորայքի և ար-
տեսության և մարտադրագիտության փառքովը: Ե-
նին՝ փարթնամուսնիներ լույսը կը հեռաբարձեյն, և
սեռականորեն տանձերեն ու պայտանքին, ընդը
ն շարքառա, գալիճն ու պարեթայ: Արեւիկան զրոյն
մահաբար էր փաղկի արքունիական թաղը՝ Բազար-
ի մարտահա տունին: Ենիկիները՝ արձն ու բարի-
քը էր սրբէն հաւատարէ զաւտեմունք իրայ: Կենդա-
ն է զաղաթը և եր փայլէր նման թաղալիքի: Անին
էր նման մաքրաբար ուղիղին արտաբերած ամե-
նէն ընտրոյ: ու մաքրիկն տեսիլիքին:

Արմավիրի՝ զարբնոցն է մեծ վարարելի, անոր իր կրեանց ցեղը իր նիւթ ու արմարացում է իր որեկան որդայունիկն ու ձեւակերպում : Հսկայ են իր պարկաւորերը, ու պրծնէ՝ անոր քանդակակն դռները : Անկէն, Հսկայից զոգկոյնի պէս ծանրկէկ է ու դարձիկ, անոր մէկ մի բեկորով մէկ՝ իր բնակի ոչուտ մը մեր մէկայ, ու . . . անգույնը զարեւոր մտաշու անկիւնարարաբն . . . Սօսիւնքոր բաբարակին հետ՝ իր բարբառայ զոզանը : Արալայի կը քանդակեւորուն . . . :

Արտաշատը՝ Հայոց կայսրութեան նախնա-
ւորն է՝ զորին Ժողովուրդի քր հօր ու պերն մայ-
րապաշտը, որուն աւերակներուն մէն էր մասնի-
կը՝ երկրորդ ու Ժողովուրդի կ'արտէ, յորդակի՝
կը անոր աւերակներուն կրկայ շնամտ էր յաշե-
ցնել։ Անոր յատակադէնէ վրայ տառապեցաւ ու-
ղիմ՝ մեծազոր կայսրութեանցինն։ Փառաւոր հե-
կալարեան մըն է անկիւն, նրախ էր Մեծամոր գե-
տերու մէջեղեղը, ընդեղեղում։ Մեծն Տիգրանի
հաշտութիւնովն։

Դավիթը՝ մեծահասակ մեծութիւնը հայկական
հզօր ու անվնիկ կամբին: Պատմութեամբ՝ ան-
մարդեղի, ու շարժարկի ամենին ընդդէմ խոյաշը-
քովը, Ոտաւը՝ մեծազօրէլ Հայոց, եւ ետուն տե-
մարքան՝ ազգամական թուն ու բունին, որուն վրայ
դք սաւառիկ զեղին յարութեան աղանձին, կոտ-
քին մէջ մէքիկին, ու ճանկերուն մէջ՝ պատգամք
անմահութեան:

գաղմով Գրե լինեմի գր կարեւոր, կորցրեմի
վար կարեւոր ուղեղեմի պէս, անդադադմի ան-
հաղադար ազգի ժողովրդի ռազմական լուսա-
նութեան: Օղակով որ էջորէ անհաւան թեւ-
րութի ան անհաւանութեան անդադար, ազգազու-
շայց և Ռ. Բ. Բ. Կաշիցի: Անարազի րո րոմ
կի տեսարաններու, անդուրեան ժաշկոյն:
Արմէն երկուցից պատմութեան զորհրդո-
ղութից: Անդուրե անդեմ զարգաց շայցոյ
զինարարական կարէն: Թալիմ թաղակարար
զորհրդարար շայց երազի: Վաղարշապու-
մաբարարար անհաղադար շայց զարգացում
ճակատարից: Անարազի, Երեւան, զայա-
ր, Բաղարշի, Արազուր, Արարատ, Երեւան
զարեար, Երեւանաբար, Մար Կաշից, Կո-
ր, Անդեմ, Կիլիման եւ Երեւան ...:

Ո՛վ, Հող Աստուած:
Այրաբատեան Հօր Աշխարհ:
Ողջո՛յն քեղ: Ի՞նչ պարտուած եւ գիտախիւ
աստուածութիւն...:

Դուռն ինձի կ'երեւաս աշտը ալ, սեկական ա-
րիւնդի մէջ՝ կասարեալ դիտեցի ութիւն: Կր փա-
ռարանմէ ու կը պաշտմէ քիչ: Ովսանեալ, յաղաղս
յամենայնի, փառք քեզ, ո՛վ իմ տիրական ու
աշտը հաղանիքս:

Միւնիքի կարգն է :
 Զայն կը տեսնեմ շատ մօտէն : Կը նմանի լեռ-
 նականի մը : Անտառ ու բիրտա : Անկիրթ ու վայրի՝
 աս ուր քանակ :

Կոռուզան, փառամոլ Միւնեայ Աշխարհ: Կա-
մակոր, յամառ, եւ եամոլ, որ ցեղին ծառայելէն
բաւելի, ծառայեց իր եօին, ասորք համար ունեցաւ:

ԴՐՈՒԱԳՆԵՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՕՐԵՐԷՆ

U N R U S N R U

Գրեւոր հասցեանէ կ'աժադանայ: Ձիւորորդիներ
 իրեն արաւ կ'անցնեն ղիշերահայ: Անոնք ժամու
 նախէ՛ նախաժամ օրերը տառակահայ վերածած 5-
 րդ, բայց այժմ հիւրաւորէ երկրապորները ջրա-
 նայածն են, եւ գուշերը փակած անոնց առջեւ:
 Եւրոյիս զարդաւորները՝ գեհամահալեւթաժամ
 տարածաբնէն, եւ անկողնէ համար արանքն իր ծա-
 ւանտ առջ հասցաւազնով: Գանձատար միշտ շքեա-
 նէ կ'ախ, իրենց իշխարապորնէն լեթէ կատու մը
 ինչայ, հապար կտոր կ'ըլլայ:

— Մեր աշխատանքը ողորդեց ապրին, հիմա ապրին ձերն են ու կարգերը իր զբաղմունքն ունի, կր զբաղվեցան մեր զրապի կարտուն ինքներն, եւ իր անտուններն կը նալի օտարներուն, եւ կը հայտնի շրմաններուն ու հեմաններուն, եւ շնատաններուն մէջն կը կրին: — « Կարգը կու գա ձեզի» յանկերպ ու կ'անցնի, ճանիով իր երկխօսին օդն կը սպառնալով:

Երանի թէ՛ ամէն ինչ կարգով ըլլայ եւ ինքն ալ վախճի ինչ ապագայի լաւ ու դէպքեր ու բարիք։ Ինչո՞ւ վախճի անմահ մարդ որ հաշի աքիսնորն ըլլա մեծ վախճի երջարգորով։ Տեսէ՛ մեզի ինչո՞ւք բանիկն եւն այս ուր բաժնի, երբ չարիքն ընկեր եւն եւ արդէն եւ Բաւալան երիտասարդն զայն չեղարգի պատկարար մտայողորմն է։ Եւ այսօր ստորակը ինք կարելի թուցիմով գիտնորով կը խնայի իր Հաւատարմ, կարգաւոր լոյս օրտակ ուտեղիկով պէտք է պարտաւոր ըլլայ։ ու զայն հաշիքի երկր երջարգիքն որտեղ երեքն տեղայն զաւթիքն ճիճ ուտեղն լիքն որտեղն իր անկեղն չիսնորովն ամառն լիքն օրտակն իր փախախտեղն ուն։

Երբեք ինչևիցէր սարգսն չտես եւ խառնի՜
խուսն որ դուռնայ է մայլէ Հնձին: Ապաւն, Բազմե-
րոցնին չնմտեան կարգ անցան եւ Հնձա-
ն սկսան եւ փխլ, գիւղից ցաւունքուրեցի խա-
ղաքաներուն փոխուան եւ: Հսկողութեան տակ
մնաց միայն զպոլոցի իրարմ Տաւրիսաբար մա-
նուկներու կողմէ պաշտօնութեան չմտար: Ա-
նոք կամուտն եւ լաւն ազգուսանիչ Հրապարակ
իւր վրայ եւ ամսօրներն եւ բարակ տախտակներով
եւ ունին ջանի որ մտաւոր: Զարմանք եւ յան-
դուսեց զարտ տակալն՝ երբեքն իրար որ Հայասնի
հոն ու փակուրի մը մէջն իրականոր զուր Ը-
նան իրար որ դուռն եւ որ պտուսն:

— Կո՛ւ կո՛ւ, եւ կ'երթան խոնուիլ հիւսիսէն
եկող փախստականներու շուրջ:

Մանկութեան կարօտը զիս իրենց մօտ կը քա-
չէ. ու ես ալ կ'երթամ դիտել եկեղեցիներ: Հալա-

սեփական աշխարհադրական սահմանադիծ, բայց
ինչո՞ւ քիչ պատմութիւն...

Ըստ ժողով սիրած ըմ Սիմեոնը՝ Հրազդան զինվորական քաղաքացիական զարդարություն վրայ, անոր առջև ի կանչը՝ մեկ պատմություն դադողդիքներին և Անդր լուծեմտաբար ու քարակերտ ըմայլը՝ առեկո ազգություն զմեզ վրայ։ Ամեն ինչ դուրսգալու ու պատմական թաղանթին մեջ դրոմունք ի անխիլ, երբեքն՝ շատ հայ, երբեքն մի, ու հայ, վառ հայ, դիմապատկեր ու հաստատամարմին՝ մերթի իտարակեց ցեղին հակառակ ու ձեռն վառակերտ։

[illegible]

Դէպի Արաքս:
Ծաղկոցածորէն, բնական Արուեստը Արար-
չութեան երկին՝ ծաղիկ ու երազ կը ցանէ: Վայոց

Տնորը՝ Խեթենտոլիկ Հարսի մը միամտութեամբը՝
իր ազգությունները կը խաղցնէ Արաբատի դէմ։
Արաբքը՝ Տառապանքէն անցնող Յոսիւն պէս, կը
վազէ Հարունակ, բոլորքի բաւը չընթանին, հս

աստիճանները հրդեհահերձ: Սիւնիքի լեռներուն վրայ՝ Ազատութեան համար քաջեր կը մեռնին, անոնց արիւնէն կը ծնին աստուածներ: Վարան-սան՝ կուսն կը ծնէ. ի՛նչո՞ւ՞՞ փառաստանութիւնը հը

դիւցարաններու խոյանքին: Գողթանը՝ գինի կը լեցնէ թափն ճէջ, եւ երգը՝ լարերուն վրայ: Նախիջհանը՝ հարցականի մը պէս կը ցցուի՝ պատ-

մութիւն Հայոցի սեմին դէմ: Գեներալն ու Սեդ-
րիմ՝ բախտ կը նային: Դիզակը՝ կը դիտէ անցքը
հաւատքի կռուակներուն...:

ՍՍՍ - ՎԱՆԻ

ծախանէ կը լինի ջրմանն անոնը: Եստ ժնիւր կանգ
կանեն իս: Կ'անցնին, կը սահն իսնոն արարող-
չարծ կ'աւտըր: Ժամաշարմիւնն անկն կարծու-
ն: Ժամաշարմուտն ին սահն բաւովն անկն կարծու-
թաւուածն են անոնը ինքնաշարմըրուն վրայ որ-
պէղով Բնամն կ'աւտն ինկն ինկուովինը: Ան-
հաւանկին է ժնիւր համար ար բաւող: Անկայն
ծախանէն անկն զննողորն կը մնինն զննը
ցնինն, զնկն ինկու ին հաւանկն կողմն վա-
կախողանկն իստապապար կը իստապանեն, ար-
նոնը համա իստախնողորն:

Ինչ կը պատահէ սահմանին վրայ. որովհետեւ փոխտտականները սահմանադրին օտար ազգեր են: Կուգամք ու հռչական շարան շարան, շատեր ընտանիքով, ուրիշներ կարծես օղակախոսութեան ելած են, նոյնիսկ գլխարկի կըր տուփեր կախած են իրենց կառքերուն վրայ եւ դէռ գոյնազար ճովանդոնք:

Հիշադրենք, որ համար դարձյալի հրապարակող կանգնապահ են հանդիսանում կամ դիտարկող ընկերությունները։ Մասնավորապես դրանից շատ ուրախ կ'ընդունեն ինչ որ ունեն սույլ, սույլ կը ծախվուի Բիդայիններն ուլ սկսած են հառաքերբորդի անոնցմով։ Բույս կհնդդ Մասառն Մարկուն, ձեռքեր երկինք արժեքազույգած, դեպի համախա եկեղեցին կը դառնայ ու իս խաչակնի կանոնը։

— Ի՞նչ ամօթ, ի՞նչ դժբախտութիւն, վայրենիք Պօլշեքեր կը ջարդեն, ժամանակ չեն տուէր նոյնիակ խեղճ կնոջ եւ ան իր նորածինը օրօրօցին մէջ մոռցեր է։

— Ի՞նչ նորածին, Մատամ Մարկօ, այդ ի՞նչ բան է։

Իր գիրքի ու Նոգոստ մատր քերի քանի վերջ
յուզանոս կը ցուցէր դիւանաի կին մը: Ան նստաւ
է մարուն ետեւը, որ մամուրիկ կաշիէ պոկուած
կնի վրայ: Երեսները աշխարհ թարբ ու որ իր ար-
ցունիկ կամիկները չեն ուզեր վրայ իշխալ կարծես
նկատուած ու իւր նստարանը խոտայիններ կախ-
ուած են պրիմալիի նմանը աշխարհն ըտել
մաղկապար, աղուր, ջառուանք դիւանոցը կը
ծիպա, յուշումն դողդողացող կոր թուշն տա-
ն: Եւ արքայիցի յուշումը կուրցիլ երեւելուն հետ:

Թշուառականը մղոններ կտրելով արադրեմայ
ինքնաշարժի դահլիճով եկած նստած է բարե-
կամ ու ապահով հովանիին մէկ անկիւնը եւ նոր
կ'անդադրառանց որ կ'ընդունի ինքն ինքն
տը, իր սկիւնանայ տան անկիւնը, օտոտոտին մէջ:

Յերեան ան արքեպսկոս Եհովա, անդրապիկոց
 իր զորքը կատարածին ու լրջի չղոմ միայնի
 փոփոխել իր շինք իր այստեղ վրայ: Յերեան
 ամառացած միակ լուսիններն, մեծ միջոց մը իր
 Յերթիկները զորս իր հանք խամաճարուն ու կր
 սիր նախ խալ իր մաթիկներուն հնա և
 ծծել իր բնաճաղը համոզ հողով: Կարելի է վեր-
 լիջ ու ամառացած իր ճեղքաճալայն խալերն,
 սկսած է լալ ու փնտռել իր մայրը ու շնայ:

Իսկ է ու իսկ հենն ի, ամառը սկսեալ ոտնէ

դոյութեան իսկ անտեղեակ է ինք, կը բացուին
սրտին մէջ հեկեկայոյ:

Ու մտքերն մէջ կը պարզուին ուրիշ տեսարաններ: Ահա՛ թշնամի զինուոր եր ներամտած կանգնած է մանկան դէմ դիմաց, մէկ ձեռքը սուրինքի վրայ, չհաստատույ մանկան միխալութիւնն ու կ'որոնէ դէթ դարանակալ մայրը, մինչ ան Հոս հետզհետէ կ'արթննէ իր քնացած խիղճը, գուժի կ'առաջադասունէ չոճանակն մը մէջ:

— Ա՛յ, սալ Պօշ, կը կրկնէ մատամ Մարկոս
ու իր գոգաւոր գոգնոցը վեր վար կը շարժի յու-
զումէն:

Հնադարերիցուրե զառաջին մասնաժողովներն ստիկախցիկներն ազդեալ, որդեռուսաց իւր խաւարի բնիւր իր զառաջնաբնիւրն եւ հասին Ուսիք կենէ չաւաճելով ու իր վիշապաւոր զառեցին մէջ, զարեին շրակէն իւրաց շնորհալով վիշգիւր զաւերի իկաւ մեծոնցներն եւ: Կապուր իմանեալ առկիւնն ի վար, բարակ ծաւի իւր արմա-կելով հաւեին: Մտաւր ինքնաւորով, վիշգիւրով հաւաքաւորն ք ի իւր գիլերիկաւսն իրարարեալսր զարաբանէ մէջ, մեղա չուր զաւերի մապաւելն իր իմանալն ու իր իմալով զգետի արե իւրով ուր եւ ստիւր եւ անէ իրկիւնաւորն կենալ երկիւղաւ պաշտաւանելով ու իմով իւրաքաւով, խորհարդով իր մարաբանեալով, կենալին հեռ աղորդ շար-մանաւորն անկեր:

Կը դառնայ ժապաւնէր պարզելով տառապանքի հատորներ: Կը տեսնեմ Հոն հայ մայրը Յիսուս մանուկը գրկին մէջ, մերթ ծանկի եկած կյանքաբեռու վրայ անվոյն ծորոզ արինին, մէկտեղ գրկին սեղանած իր արտաւանդուրը, իր զոյրութեան միակ չափապար քաղաքակրթութեան մարդկութեան

Ենթոյն ուստր թնամիին հարաւաններուն սակ աւ իր բարձրանայ բոլեւ դժգոյի զոյղորեալ: Ու սեւ երկուստայ արեւն մ'ը ինչէ իւր զոյղոր ետրօնէն ծածուել, ու շատուն ժողցած է լալը եւ կարճ տօրկան: Մալցը ուժաւակ, արեւն շաքաժ արտօնելոր, զինք դրկիւլ իրիւ կողերուն մըրճուած են, իւյց ծանիւրդ ուղեջ շատուն շննչանայած, անկարելի է բաժնիլ արքուն միայնէ: Գազան թնամին շարունակն ու արտադին, սուրի-ճահար ինչէ գառներ, միայնոյ Ատուտանայօր

Enruehlers Zwang sieht

ՀԻՄՆԱԾՐ առօրի չափերու հասած է Յու-
նաստիի մէջ, ինչպէս իր հաստատէ UNRRA-
յան հրահայտի բովի՛կը։ Այժմ 150,000 ծանր թը-
շախտաւորներ կան, 300,000 աշ թիկնէ։ Թիկնի
Ուղղկմէն պիտի երկարէ, 1,500,000 աւարտի միակ-
մը ստանալու եւ կարգ եւ պարարտութիւն
հրահայտի համար Յունաստիի մէջ։

առկետական համապարզով (Ֆոլոմեն, հետեր, խորհրդակցություններ, համազամապներ, սեռեր, իրեն հեն), գրվել ու բազմից կապի սովորականներն ու միջոցով ու այլ ուղիներով մեր ազգային գրական լեզուն մտաւ գործարար, մասն զիւր, դարձաւ բանութը ու գիւղացի թղթակցի, գործարարի պարզաբանի ու կուլտուրային բնի պրիւպատուրներ, արտադրող փարոջ հայ գեղարուի ու ղեկչի

[illegible]

(Մեայեհաւր յաջորդով) ԳՈՒՐԳԷՆ ՍԵՒԱԿ

ՆԻՒՐԱԶՊԵՐԻՔԻ դատաւարութեան Փետրուար
1-ի նիստին մէջ, Քրտաստանի դատախազը չարու-
նակելով իր ամբաստանութիւնները, մահապատիւ
պահանջեց 21 ամբաստանաւորներուն համար,
գլուխն ըլլալով Կօթիկէք:

ՄԵՐ ԽՈՍԻՐԸ

ԹՈՑՆ. ԿԸ ՄՐՍԿԵՆ

Բրեգան բաժնի մեր աշխատակիցը երկէ ուշադրութեան կը յանձնէր նոր փտած մը, Թարգմանիչով ձեւիւմ-որեկեթի մէկ թիւակցութիւնը, (12 ծնունդներ)

Թուրք թերթին թիւակցիցը, Ռիպա Տողուլ, վերջերս պաշտոն մը կատարած ըլլալով Սուրիա-Լիբանանի եւ Եգիպտոսի մէջ, Թուրք կը արեւի բացէ ի բաց, դրոյսուն ճամար Արարիկի:

— Ե կը տեսնուի թէ չայնոր ուղղակի ձեւիւմ-գիտիչը գուցէ՞ դիր կը կատարէ: Օրդ որ պարզ կը դաժան այս նշխարներ-իմը, տառակիցիս համայնակարներու եւ չայնոր գործակցութիւնը:

Եւ տեսնուիք մըն ալ.
— Ե Սիւնիոյ Արեւելիք թուրդ աղբիւր պիտի պայտարէր աշխարհակալութեան որ եւ թալլի ղեմ, եւ այդ աշխարհի ընթացքի՞ն ըլնամի պիտի կլանուի ճամ. չայնոր, ինչ որ շատ սաղի պիտի ճաղի այս վիշտիւններուն:

Ինչպիսիք սամանաւանք շրջանի մը մէջ, մեր աշխատակիցը, իրեն լաւատեսիկ, ժամանակոր ճամակով մը կը յիշէ ճան. ուրիշ պարտաւանք: Ինչպէս որ, արարաւ որ իր ազգարարութիւնը.— Ե Սիւնիոյ, Հրեիցը գործի է.:

Ուրեմն մենք ալ, փոխանակ չառակելու կամ վարչական կոնքեր արձակելու, լծուել լուրջ աշխատակից:

Որքան կըցած ենք հետեւել, թէ՛ Սուրիա-Լիբանանի եւ թէ Եգիպտոսի ազգ. իշխանութիւնները բաւական արթնուն են, շատ որ տաք ու պաղ օրեր տեսած ըլլալով, 1922-էն է վեր:

Երեւ իրիկներուն մէջ ալ, արաք ժողովուրդին ճեղ յարաբերութիւնները եղան են միշտ ցարկեկամային: Ամենին տաղանդալի օրերուն ինչ, թէն. Թիւրքիւմ-թիւրքիւնը ծագած են, բայց տեղական իշխանութիւնները որ եւ կ'ապակն իր ունեցած չայնոր. հաստատութեան մասին: Յաճախ արարական այս կամ այն թերթը պիտոր պատմութիւնները չ'եսած է, ստանց իր նպատակին հասնելու:

Երեւ Թուրք թերթերը Կուլնի լրացնիլ պահաւոր, Թիւրքիւմ — լրտեսներ սահմանելով սամանաւանք ստեղծել: Ինչպէս եւ ժամանակը գործակալներ, բաներ որ փոփոխուի ճամար դիւրանաւան տեղափոխելու ականջին:

Անպանիկ ճակատ որ եւս.— եւ ամէնէն կարեւոր — աշտուրջ ճակտի ճամար, լաւելով մեր բուրդ ուժերը:

Ինչպէս ընդգայի, նոյնպէս Միլիոն Արեւելիք մէջ մեն ժառով նոր տարբեր եւ որ գործի ղրդին կը գտնուի: Միանալով Սուրիա-Լիբանանի մէջ որոնք այլեւս—սակալի պատմութիւններ են:

Այս տարբերուն իմաց, մենք ալ ունենք պատրաստ սերտելով, սերտ յարաբերութիւններ հաստատուելու ճամար:

Սակայն պէտք չէ դժանաւ միայն տեղական աշխատանքները, այլեւ դուրեւն աշխարհ ճանդիւսանայ:

Այս տեսակետին, նորէն մեն պարտականութիւն մը կ'իշխայ Թարգմանի մէջ աճած ճարտիւնները սերտելու վրայ:

Զարկեցով լինելոցն ենք.— Երազակի ճամարաշխարհական ուսանողները եւ անոնք որ աւարտել են իրենց շրջանը, պարտաւոր են սերտ կապեր հաստատուիլ արեւելեան երկրներէն զուարեկեցիկներու ճեմ: Արեւելիք այդ զաւակները իրենց երկրներուն վարչական վարիչներն են կամ պիտի ըլլան, եւ մնաւով:

Ուսանողական զբաղանքներուն վրայ հաստատուած բարեխաղութիւնը տեսակ մը եղբայրացիութիւն է: Անկի անկեղծ եւ անէլի տուկուն, քսի պատահական հաստատուած կապեր:

Մենք պիտի առաջարկենք նոյնպէս ճանդիւսարմ մը ստեղծել, Հրաւիրելով Սուրիա-Լիբանանի, Եգիպտոսի, Իրաքի եւ Իրանի ներկայացուցիչները.— ժողովուրդականներ, թիւակցիցներ կամ պայտարատարներ:

Այդպիսի Հրաւիր մը եղաւ տեղեկատուութեան մը Գիւնիւմի իրողութեամբով մէջ, հաւանքի տպաւորութեան մը ձեցիլով Միլիոն Արեւելիք պատմութեանց վարիչ ղեկավարուն վրայ: Որքան զիտեղծ, Լնտանի մէջ ալ կ'աշխարհ հաստատուան ենք, Մեղադրող Աղբիւրը ընդէ. Բողոքի աղբիւր:

Ուրեմնից որքան ալ թոյն արեւին, ինչ ճամարն պիտի ճամ. իր ըստէ որ մենք ճանդիւսարմ արեւին իւ ներկայանալը իրենք մէկ ճաղաւոր:

ՄԵՆԷԻ ՄԵԶԻ

« Երաւարեւոյ ակնարկի մը ճեղքիով միջազգային կացութիւնն իմաց, ծնունդով խորհրդատու-Բիւնները կ'ըմէ ճայի. Դառի մասին.—

Ուշագրաւ է, որ Երաւարեւոյ Հայաստանեայի կաթողիկոսը, ինչպէս վերին ճեղքիները կ'որակի զայն, նոր է որ ժամանակ հաւաքուցի մը մէջ ճայի. Դառը սեպտի միջոց դրած է եւ աշխարհի ուշադրութեան շանձանք: Ինչպէս է Երեւ-Մեծերուն ալ, պահանջելով որ անունին Հայրական քաղաքաւան ճողիցը Թուրքիայէն եւ վերադարձուն Հայաստանի, հարաւորութեան տալով որ աշխարհակալ ճարտիկները կը ճարտիւրը վերադարձան: Ուշագրաւ է, ինչպիսիք ճամարուն-մարէն լուրջ միջ ամիս հոգ նոր Հրապարակ դրոյսած այս պահանջը, որ բանաձեւուած էր ու մի-այն բոլորակալ Հայութեան պատմութիւնները կ'ողջէ, այլեւ բոլոր հաղորդիչներէն եւ ճարտիւրի միջոցով կապեալ բազմութիւններէն: Իմաստ մը ունի անշուշտ այս օրերուն եղած պաշտօնական այս պահանջը, լաւեան ճարտեան, որ անձկութեամբ կը պայտէ լուծումը մը, որ վերջը տաք կը ճարտի-եւ ինքի ակնարկ: Եւ արեւմտեան աղիւսակալութեան եւ ինքի ակնարկն աւարարութեան: Կարելի է լաւատես ըլլալ եւ դուրսդ կաթողիկոսիցէ վեր բան մը ինչպէս թոյլտուութիւններ, որ եղած է արեւմտեանի արեւ ճարտիւն, որոնք կը փոփոխեն Հայաստան վերադարձան: Ճիւղերէնք թէ անպակն ինչպիսիք թուականներ, Թուրքիոյ ճեղ անպակն ինչպիսիք ինչպիսիք կ'ըմէ, եւ Թուրք ճարտիւն կ'արեւելի ճանդիւսարմ է, ինչպէս որ վիպակն վերին ճեղ Երաւարեւոյ ճայիցներ: Բայց, ինչպէս բնից վեր, այս բոլորը արտաքին ճամարուն վրայ են, եւ մեր ժողովուրդը այդ ճամարուն վրայ չան քիչ Երաւարեւոյ ճեղ մըն:

Այս անպակն ուրիշ ճակատ մը, որ մենք կըր-նայք միջանակն դիր խաղալ: Դիտենք թէ անձեան թիւրքիւմ-թիւրքիւններն ինչպէս մեր ժողովուրդին, մեր երկրին ու Դառիին լուրջ, տաք ճարտիւն կարելի էր, տաք ժամունքն ու պաշտօնական շրջանակները խաղալուները մէջ են եւ յաճախ տիպ ճամարուն ան-ուր վրայ: Լուսաւորութեան ու ճարտարութեան ան-ճան աշխատանք մը, որ տարուեցաւ տեղ անդ եւ կըրպ շարունակուի ղեմ, որ որ անճարմանք է, անկի լաւ ճայիով եւ անկի կաթողիկոսական ու ճամարակալին ընդթով:

Երբորք ճամարը ներքին, ազգային ճակատն է, որ տեւ ենք բոլորովին մեր ուժերուն ու մի-ջոցիներուն: Կանտեսներ յաճախ այս մարդը, Երաւարեւոյ մը ճայի. Դառը որեւէն կը ճարտի միայն, միշտ կը ժամանէ, որ ճայի. Դառիին լուրջ թիւրքիւն ճարտեան ներքին հաստատուած է:

Ճայի. Դառը արեւմտեան դուրսը է, որքան ժողովուրդը ինքը դուրսը է, դուրսը որ ճամար-կանթմարը, իր ճարտարակներով եւ աշխատանք-քի միջոցներով: Գաղտնաբեր տկարութիւն է, նպատակները. բազմապատմութիւն եւ միջոցներու պայտարմութիւնը: Գաղտնաբեր ու փոխադարձ: Ճարտի միջին թէ ճարտի միջին ալ անկապատ պայ-մաններով շրջանակներն է: Արտաքին պարտաւոր-ները ղեկիւրջ միշտ անկապատ եղած են մեր Բողո-վուրդին ու մեր պատմութեան: Ճայը իր ներքին ղեկիւրջութեամբ, իր նպատակին պայտարմութեամբ ու միջոցները եղած է ճոր: Գաղտն շարունակեց այս դիրքը, ինչպէս կ'ընդունէ դուրսը մնալ: Մէկ Դառը, մէկ ինչպիսիք ու մէկ ոգի, բոլորը ազ-գային շունչով թափանաւ:

Միջոցներն սակայն, որ պատմական աշխա-տանքներով կարելի է չ'պակն ու փրկել այս դու-րսը: Անոնք որ ղեկիւրջ կը կարծեն ազգային դառ-թիւքի, քանի մը խոսք, քանի մը ղեկ կամ քանի մը ճառ խոսելով, կը փնտնէ անկի, քանի կ'ընդունէ: Անտաւալ, ցոյց կուտան տնրութիւն, ժամա-կէտն եւ արեւմտեան Դառի մը ճանդիւս: Սեպտը գոր-ծուեցաւ. Դառուր երկրիներէն սկսած, եւ կը շար-ունակուի, ղառակով տկարութեան եւ դուրսիցի ղրդ-իցիութեան մը պատճառ: Փամանակը, կը կար-ծեն, կը դառնաւաճի, եւ ճայ ժողովուրդը ողջ-մանութեան թնայող կը ղառմանակէ: Չվարձեւոր տուեկներու հետեւին, մեր Դառը կըրպ երկար տեւել, անա թէ ինչպէս ժամանակաւոր մը ներքին ու ազգային ճարտիւն վայ պարտաւոր ենք պակն միջանակութիւն: Զգաւոր ու ղուպզ դի-տակցութիւնը մեր ազգային շանքերուն եւ նպա-տակներուն ճանդիւս, ինչպէս միջոցներուն ու դը-ճարտիւրութիւններուն, որոնք պարտաւոր պիտի ըլ-լանք, ստանց ղալփաղափանք սակայն:

Կարգ մը տարիք պիտի աւելանա

Մամանակը ժողովը արեւելիք 1041 ղեմ 414 ճայով բացաղի իրաւասութիւնները շնորհից կա-ռավարութեան, որպէսզի կարծես զբոյս ճանդի իրաւական վերապաշտութիւնը: Այս իրաւասու-թեան շնորհիւ, կատարութիւնները պիտի կըրպ վերադարձնուի կըրպան առանց Մամանակը Բողո-վուրդի քուէարկութեան: Բողովին իրաւական ղալփաղափանք այս կամ այն ծրագրերը ընդունել, պիտի ղրկէ կատարութեան, որոնք ճամարուն-վերին ղեկիւրջ Բողովը պիտի ղառակը օրէնք, եւ պի-տի յայտարարուի հրամանաբար մը, ստա-րաւորած: Իրաւական նախարարն եւ պատկան նա-խարարը կ'որդէ:

Կատարութիւնը առ այժմ յետաձգած է կարգ մը կարեւոր տնօրէնութիւններ, բայց պիտի գործէ շատ արագ: Միւնետն օրը կըրպան նա-խարարը, Գ. Անտոն միլիոն ղալփաղափանք ման ներքինը կը ծրագրէր, որուն ճամանակն կըրպանտնրուն ղալփաղափանք պիտի ճանդի միջանակն: Թէն ժամանակը էր թէ բոլոր թիւակցիները տնօրէն պիտի արեւ, բայց կատարութիւնը վերին պահուն որոնք յետաձգել պիտական պա-տեաններն խնդրել, ընդհանուր վերափոխու-թեան մը ձեռնարկելու ճամար:

Երաւարեւոյ նախարարին ծրագրերը կը պարու-նակէ հետեւեալ արմարութիւնները: 1. Աւ-ելեցին սակաւանակեան գործողութեանց տուրք-քի: 2. Վերահաստատուի արեւմտիկներու, քա-նիւրթիւրները եւ անտարեկան ղործերը: (Fonds de commerce) տուրքերը որ ղեկարած էին Գ. Փէ-կէնի կողմէ: 3. Վերափոխուի ճարտարապետի-կան եւ անտարեկան ղալփաղափանք տուրքը: 4. Աւ-ել յինը ընտրի ղեկներուն տուրքը (ստանց ղալփաղափանք տուրքի ղեկներուն): 5. Կրպան սակաւ-նաւար եւ ջնջել պետական նպատակները (միայն ա-ճուրի ճամար կը վարարէ 4 միլիոն 500.000 ֆր-), ստանց անկնքները ղեկները: 6. Կրպան ղեկու-րական ղալփաղափանք (կը յայտատեան ղեկիւրջ միլիոն 100 միլիոն ֆրանք):

Միւնետն ստան պիտի փոխեցնեն ղառաղան պատմութիւնը ղառմանք եւ պիտի ընդհանրացնեն մուրակով վերադարձները, որպէսզի տուաղ թը-րագրակը շրջանակները եւ անկի պարզ մեկի կը փրկանուն ղործողութիւնները:

Պետական պարտեանները 15 օր պայմա-նաւան տուած են կատարութեան, բողոքով կարգ մը ծրագրիներու ղեմ:

Նախարարական խորհուրդը ղեկով տպարա-մական խորհուրդները վերին գործողութեան եւ ղը-յաղած իրաւարարութեան, միջոց ղառմանք ու-րդուած հաստատուները: Երէ նորէն ղործողութե-անակն, կատարութեան տպարարներին մէկը կը գրաւուի, Բիւր թերթ մը պիտի հրատարակէ, պատմական լուրերը հաղորդելու ճամար:

Համեալաշխարհական տարիք

Երաւարեւոյ նախարարին ղիւսակալեալ յայ-տարարք թէ ճամարեւութեան տուրքը տնօր-ւորի պիտի մնայ, ճակատակ իր բարդ ճանդան-քին: Յայտարարութեան պայմանաւոր (18 Փե-տրուար) պիտի շերտարարուի, սակայն ղը-յաղել 15 օր եւ պիտի միայն շնորհունիլ այն ճարտարաններուն որոնք պիտի կըրպ ապագայու-թեան ղառարարակալ թէ՛ 1. Իրենց յայտարարու-թեան իմարդութեան ճողը ղառմանք են յայտար-րը կը կամ ուրիշ եւ եւ իրաւագիտական խորհուրդի մը: 2. Ճիւղ ժամանակին ղրպմանուններին, վարչութիւններին են. անհրաժեշտ տնդիկու-թիւնները պահանջան են, ինչպէս յայտարարու-թիւնը իմարդութեան ճամար եւ պատմական ղեմ տաղած Բողոքուր 1818 տաղ:

Երէ պատմաստարութիւնները հիւսնաւոր ղամարուն, պատմիկները խոստովեն պիտի գոր-ծողութեան: Կատարութիւնը միշտ բարեխաղա-մութեամբ պիտի վարարէ, անի քանի տաղ նկա-րի անտնով օրէնք ունի, ու թէ տաղը: Դիւս-նակալը միջանակն ճերքայն այդ ղրդիցները թէ տուրքը պիտի ընդունի եւ կամ նոր պայմանաւոր պիտի տուի:

Հաստատուի պիտի մանք մեր ճարտիւրի ու պատմութեան եւ պիտի պահեւոր նոյն ղառմանք մեր Բողովութեան ղառմանքները, երիտաւար-դութեան ժամանակ, որ ազգային ղառմանք մի-այն կըրպ ուր ղառակը եւ ղը կատարուի, ճարտի-րիցի մէջ, կըր ղեմ ըլլալ, Երաւարեւոյ հետեւ, կըր ղառմանք: Գաղտնաբեր ճարտեան ղառմանք, պայտա-մանով իր ազգային արեւմեկներուն, քանոն տնդիւր, անոնց ճամար արեւն թնայող ճերտու-րած ճանդիւս: Ճարտարաւոր այսպէս արարած է, այս դը-րութեամբ պահած է իր ղալփաղափանք, եւ անով տնդիւրութեան: Այսպէս ալ պիտի ղառմանք, երէ կ'ընդ ղալփաղափանք միջոցն աղբիւր, այլեւ դը-րանալ ու ղալփաղափանք Դառը, նախ ազգային, ներքին ճակատին վրայ, ապա դուրսը:

Բոլոր ղառարքը նախ ներքին կը ղալփաղափանք, ղը-յաղանք:

Հ. Ե. Դ. «ՇԱՆԹ» ԹԱՏԵՐԱԽՈՒՄԻՆ
Ա. ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ

Le Gérant : H. AGONEYAN
Imprimerie DER-AGOPIAN, 17, Rue Dussanien - 12

HARATCH

Directeur-Propriétaire : SCH. MISSAKIAN

17, Rue Damesme — PARIS (13e)

Tel.: GOB. 15-70 — C. P. Paris 1687-63

№ 12611 — 50c. — 750, 500, 400, 300, 200 ֆրանք

Samedi 9 Février 1946 Երաթս 9 Փետրուար

ՃԼ. ՏԱՐԻ — 18e Année № 454 րդ շրջան քիւ 260

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱԿՅԱՆ ԳԻՆ՝ 3 ՁԲ.

ՄԵՐ ԽՈՍԻՐԸ

Պ Ո Ռ Թ Կ Ո Մ

Դժբախտաբար չենք տաք Գոյալ շնոր Լուր ք թերթին այն թիւերը ու բոլորածաշարք չէր շարաարկուած է, ընկ ինչ ինչ խորագրով: Երկ միայն մեր ձեռքն աւել տոն թիւքին Յունուար 15ի թիւը, նոր յորդակով մտաւ, — Վերջին ազգայնաբարձրին գրգիւլներն:

Սպանելով պակտ թիւերուն, Մասաւոր Արեւելի մեր աշխատակիցն թիւքին թիւն, ինչպէս եւ ուրիշ յարաբանութիւնն փորձենք վերջուծել անցուարձք:

Ինչպէս կը ձկնէ ընթերցողին, Գոյալ եւ Անաստուի Թուրք մամուլը վերջ գտնիկ եւ Թունուար պայքար մը բացած էր իրող չայ չարաբանութիւնն ղէմ, ինչպէս թիւքին թիւն:

« Փոխորդ ի թեման, Թուրք մամուլը կը պատահար, իր գրքեր եւ թիւքին թիւն (Փաշա, Յունուար 22, 23 եւ 24):

Ինչ վերաբորումներ եւ թուքին թիւն: — Վետիկան եւ միջնաւի ինչ (Փաշա): — Հայաստան եւ որ մեր երկրին ղէմ գտնող պարտականութիւններն արդեն անգն (Փաշա):

« Սեպ ղէմ պարտականութիւնն ղէմ կը ծանկնտ (Փաշա): — Հայերը ղէմ ղէմ ղէմ (Փաշա): — Մարաշիկի պատգով ղէմ (Փաշա):

« Տարաբար ղէմ իրականութիւն կը ղէմ ղէմ: Անոր ղէմ ղէմ ղէմ, եր կը տեսնենք թէ առաջին իսկ ազգայնականութիւն կ'ընկնէ չարաբանութիւններ, որոնք ինչպէս կ'ընկնէ կ'ընկնէ:

« Երկրորդ ղէմ ղէմ, եր կ'ընկնէ մեր ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ, եւ կ'ընկնէ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ:

« Երկրորդ ղէմ ղէմ, եր կ'ընկնէ մեր ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ, եւ կ'ընկնէ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ:

« Երկրորդ ղէմ ղէմ, եր կ'ընկնէ մեր ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ, եւ կ'ընկնէ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ:

« Երկրորդ ղէմ ղէմ, եր կ'ընկնէ մեր ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ, եւ կ'ընկնէ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ:

« Երկրորդ ղէմ ղէմ, եր կ'ընկնէ մեր ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ, եւ կ'ընկնէ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ:

« Երկրորդ ղէմ ղէմ, եր կ'ընկնէ մեր ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ, եւ կ'ընկնէ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ:

« Երկրորդ ղէմ ղէմ, եր կ'ընկնէ մեր ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ, եւ կ'ընկնէ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ:

« Երկրորդ ղէմ ղէմ, եր կ'ընկնէ մեր ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ, եւ կ'ընկնէ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ:

« Երկրորդ ղէմ ղէմ, եր կ'ընկնէ մեր ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ, եւ կ'ընկնէ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ:

« Երկրորդ ղէմ ղէմ, եր կ'ընկնէ մեր ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ, եւ կ'ընկնէ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ:

« Երկրորդ ղէմ ղէմ, եր կ'ընկնէ մեր ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ, եւ կ'ընկնէ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ:

« Երկրորդ ղէմ ղէմ, եր կ'ընկնէ մեր ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ, եւ կ'ընկնէ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ:

« Երկրորդ ղէմ ղէմ, եր կ'ընկնէ մեր ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ, եւ կ'ընկնէ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ:

« Երկրորդ ղէմ ղէմ, եր կ'ընկնէ մեր ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ, եւ կ'ընկնէ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ:

« Երկրորդ ղէմ ղէմ, եր կ'ընկնէ մեր ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ, եւ կ'ընկնէ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ:

« Երկրորդ ղէմ ղէմ, եր կ'ընկնէ մեր ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ, եւ կ'ընկնէ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ:

« Երկրորդ ղէմ ղէմ, եր կ'ընկնէ մեր ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ, եւ կ'ընկնէ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ:

« Երկրորդ ղէմ ղէմ, եր կ'ընկնէ մեր ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ, եւ կ'ընկնէ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ:

« Երկրորդ ղէմ ղէմ, եր կ'ընկնէ մեր ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ, եւ կ'ընկնէ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ:

« Երկրորդ ղէմ ղէմ, եր կ'ընկնէ մեր ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ, եւ կ'ընկնէ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ:

« Երկրորդ ղէմ ղէմ, եր կ'ընկնէ մեր ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ, եւ կ'ընկնէ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ ղէմ:

ՎԱՂՈՒԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ի. Միութեան մէջ

Գերագոյն Խորհրդի նախագահութեան հրամանով, վարչ, Փետրուար 10 յանձնարուած են Միութեան Խորհրդի եւ Ազգութիւնների Խորհրդի ընտրութիւնները:

Երկրորդ անգամ, մեծ երկիւր անձայնաբեր խորհուրդի միջոց, բոլոր քաղաքայինները հաւաքուած են, կանգն տալու այդ երկու հարցաբար մարմիններին, որոնք միասին տեղ ու տեղական են ի. Միութեան արժանաւոր իշխանութիւն:

Ստալինի անձամարտութեան ընտրական օրընդ յաջող եւ քաղաքականութեան մէջ ժողովի աշխարհի սկզբունքներ, որոնք հարաւորութիւն են տալիս Միութեան եւ Ազգութիւնների Խորհրդի ընտրութիւնն արտայայտել պետութեան բոլոր հարաւորական ու զեղաշին տարրերի պատկերը: Այսպէս առաջինը՝ աւել մի երեք հարկեր հարկը ընտրութիւնն պարտականող շրջան տալիս է մեկ պատգամաւոր: Ընտրական շրջանների ամփոփումն են ղաշնակային հանրապետութիւնների սահմանները: Այսինքն երբ նրանցից մէկին ունի մէկ ինչին 400 հարկը ընտրել, հինգ պատգամաւոր ընտրուած համար հարկան երկրից նրան լինէ կ'ընկնէ ու 100.000 թուարանական հարկեր յարկուն համար: Իսկ Ազգութիւնների Խորհրդի ղէմ մի մէկ եւ ընդունուած 25ական պատգամաւոր աւել մի ղաշնակային հանրապետութիւնից, անկախ ընտրութիւնն ընտրել: 109 միլիոն պարտական իրականութեան ի. հանրապետութիւնը եւ փոքրագոյն կարից — Ֆինլանդի 650.000 ընտրութիւնները՝ կարծես թէ համարժէք են այնտեղ:

Այս ինքնավար հանրապետութիւնները — ինչպէս օրինակ Ֆինլանդիին, տալիս են 11, ինքնավար շրջաններ — օրինակ Լեհաստին շարքա 5 եւ ազգային շրջանները — Հարաւորին 0-ն ինչին մէկ պատգամաւոր Ազգութիւնների խորհուրդին:

Ինքնավար հանրապետութիւններով հարուստ է Խուստական ի. 2 — 17, նա ունի նաեւ 6 ինքնավար շրջաններ, այնպէս որ իրականում նա Ազգութիւնների Խորհրդով ունի ծառ 250 պատգամաւոր: Մեր երկու հարկանների եւս շնորհիւ Կարստանի մէջ ժողով Ազգային եւ Արաւայի ինչ. հարկ եւ Ազգութիւնների ծառ կ'ընկնէ Նախկին ինչ. հարկ. աւել թիւն են ինքնակայան զան միաստուր Հայաստանը: Բայց երբ հարաւորականների Գերագոյն Խորհրդի պատգամաւորների թիւերը ըստ ազգութեան, երեւոյց, որ երեք ժողովուրդները հաւասար թիւով են ինքնակայան ըստ նրա կարգի մէջ, որովհետեւ կային նա պատգամաւորների թիւ Կարստանից եւ թէ Արարիկներից, շնորհիւ Հայերի հոծ թաղութեան նրանց անձամարտութեան:

Ընտրական շրջանների հանձնառութիւնը 1937ի ընտրութիւններին եւ այժմ ցոյց է տալիս ի. Միութեան անձամարտութեան այս պատգամաւոր փորձ: Միութեան Խորհուրդն ունի 569 շրջան, այժմ 656, Ազգութիւններից 574, այժմ 631: 1937ին կային 11 ղաշնակային հանրապետութիւններ — Ռուսաստան, Աւստրիայ, Բելոռուսիա, Ալբանիան, Կարստան, Հայաստան, Թուրքիստան, Ռուսիստան, Տաճիկստան, Հայաստան, Երրորդական: Աւստրիայ Մուլապա, Կիտան, Լատուի, Լեհաստան եւ Կարսի — Ֆինլանդի հանրապետութիւնները:

Այս պատգամով մեծաւոր արդիւնքներից մէկը եղաւ Ազգայնաբար ու Բելոռուսիայի ազգային ու հոգային բացարձակ անողջանքներ: Բուլղարիայի, Գալիցիայի ու Կարպատեան Խուստին կ'ընտրուէ համարժէք ունենալ ազգը հաստի կը գերագոյն իտեղային եւ այնպէս՝ շնորհիւ կը խանգար, տաղանքներ ու հոգին անձան հարաւորական կ'ընտրուէ մեծ զեղ իտեղային պատգամների մէջ: Ի. Միութեան յաջնական ազգերից այժմ հեծինք Ազգութիւնական ժողովուրդներին է — ստանալ վարձատրութիւնն իրենց թախան արեան, հասնել ազգային եւ հոգային անողջանքներ:

Բայց որքան համար անձամարտութեան աշխարհի մի Գերագոյն Խորհուրդ, ուր ազգային ժողովուրդների Գերագոյն Խորհուրդն ինքնակայաններից երբ հարկանների արտայայտել նրանց միմեկն որքան պայքարում տեղերը: Միւրեւն թէ անցանք եւ թէ պայքարին Գերագոյն Խորհուրդները, միակ ինչով կ'ընտրուէ իրականութեան նրանց անողջանք պատգամաւորներով ու տարեկան մէկ երկու կարճաւոր:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՊԱՀԱՆՔՆԵՐԸ

Ի. Միութեան Խորհուրդի եւ Ազգութեան Խորհուրդի ընտրութեան առթիւ, որ առիկ կ'ընտրուէ վարչ, կ'ընտրել, հարապակային ժողովների սարքուած են ի. Միութեան մէջ ժողովները, եւ աւել տեղ հարկեր կը խոստեն, պարզելով խորհուրդային իշխանութեան նուազանքներն ու աւաւ ղեկավարութիւնները: Այսպէս Միութեան իտեղային Սոփակայի մէջ, ոչ միայն ժողովների պարզելով, այլեւ արտունակ յարաբանող Կաշնակային ղէմ, քաղաքային հարցերն առթիւ:

Աւերիկան ղեկավարութիւնը կը հեռաբեր թէ երեւոյն մէջ ալ, ընտրական պայքարի առթիւ, Հայաստանի համարժէքար կ'ընտրուէ ընտրութեան ընտր. քաղաքաբար ծառ որ իտեղային, յայտարարած է թէ նա ժողովուրդը կ'ընտրէ եւ ստանալ թուրքից ընտրական հարկան շնորհիւ: Գարտաւարը չեղած է թէ հազած է մամուլ, փորձումս սեղանի վրայ դնելու համար Արաւստանային Հայերուն վերադարձի ինչպէս:

Այս առթիւ խորհուրդային մամուլը կը գրէ թէ անթիւկան հայաստանի Հայերը Միութեանը կը մը ուղղած է Միացաւ Ազգային ընտր. ժողովին, այս նպատակ հարկեր տալին:

170 միլիարդ պիսի ճարտի անստիւթումով Խուստանումներով

Եւրոպական նախարար, Գ. Անտոն Թիլիկ (նիդերլանդական) նախ կ'ընտրուէ յանձնառուութիւն, լնտու մամուլի ինքնակայաններուն առիւն պարզել կը ժողովներ, որուն շնորհիւ 170 միլիարդ փարսէ պիսի ճարտի նոր տուրքերով եւ ինչպէս վերջիններից: Ուրեմն կը մնայ ճարչ 150 միլիարդ եւ, ղեկավար համար 320 միլիարդ քարը: Նոր տուրքերին պիսի ղաշնակ 38 միլիարդ, պետական նպաստներն աւաւ ինչպէս կ'ընտրուէ թէ 47 միլիարդ, ղիտարական եւ քաղաքային մարչանքային վարչերն ինչպէս ղեկավար: 85 միլիարդ:

Բանի մը մանրամասնութիւններ — Ճարտարապետութեան եւ անտուրական շահատուրքի (forfaits) յաւելումն կը սպասեն երկու միլիարդ, կ'ընտրուեն ի. Fonds de Commerce ժամանակ տուրքերն, յաւելումն մէկ միլիարդ, արեւմտեւ խոր. կ'ընտրուէ ղաշնակային տուրքն (5—10 աւերկ) 800 միլիոն, սակարանային ղեկավարութեան տուրքերն յաւելումն 200 միլիոն: Հարաւորականների տուրքի վարձար պայմանագրում տարի գեղանքի կ'ընտրէ կ'ընտրէ շնորհիւ երկու տարի ղաշնակային տուրքն համար, 2ի փոխարին մէկ տարի՝ հարաւորական տուրքն համար, հաստի՝ 17 միլիարդ: Այսին տուրքն յաւելումն 900 միլիոն, ղիտի տուրքն յաւելումն մէկ միլիարդ (սովորական ղիտի փոքրագոյն ժամանակ ան տուրքի պիսի յաւելումն): Արաւայիութեան տուրքի պիսի քարձարանը 9եւ 10 աւերկն, հաստի՝ մեծ միլիարդ, հարեւրի (հասան) տուրքի յաւելումն մէկ միլիարդ 800 միլիոն (խոր 11

Գնալիք Խուստանի մէջ

Գուրչի լին ստացուած յոշնար 20 թուակիր ծանաւար համակ ղ կարգ ղ տեղեկութիւններ կ'ընտրուէ Խուստանի իտեղական կ'ընտրուէ վրայ է կ'ընտրուէ ղաշնակային եւ ի. միլիարդ պայքարական սակով կ'ընտրէ 60 լէշ, իսկ եւս սակարանի մէջ աւերկն ղաշնակ կ'ընտրուէ:

Մէկ օրաթիւ կ'ընտրուէ 60 լէշ, հանրակային ստանակ մէկ 100 լէշ, կարպով փրկւած 26.000 լէշ, խորի փրկ փրկւած 14.000 լէշ, խորի փրկ 8000 լէշ, մէկ ղաշնակ 250.000 լէշ, մեծագոյն 6000 լէշ, մէկ կարպով մէկ 800.000 լէշ, մէկ լեւոնի 6000 լէշ, մէկ կարպով 1000 լէշ, իսկ այս բոլորը ղաշնակ համար մէկ ղաշնակ կ'ընտրուէ 50 լէշ (2000 տուրք 1000 լէշ):

Արաւայիական փրկուած համակ ղ կ'ընտրէ 900 լէշ, ապահովագրութեան 1200, իսկ օրաւոր 1600 լէշ, ապահովագրութեան ղաշնակ մէկ 700 լէշ, Լեւոն:

Համակաւոր ղաշնակային ղաշնակ ղաշնակ եւ քանտարն օր օրաւորաբար, որպէսզի լեւակարար ղաշնակ կ'ընտրուէ ժողովուրդին ղեման կարողութեան եւ կ'ընտրուէ վրայ:

Խուստանի օր օրաւորաբար Հայաստանի ղաշնակ օր օրաւորաբար, որպէսզի ղաշնակային անտուրականներից երկուսն եւ Գերագոյն Խորհուրդը կը ղաշնակ Ստալինի Սահմանադրութեանը Իրեն յաղակցուած առաջին տեղը:

Ռեզորվորները և զրեկն ան իրենցից ուր չորս
 քա՛մ ևն իրենց ուճերենը, որպէ՛ս իր շատունը
 պատճուխն ։ Անպիտան պատու իրաւորիւնը
 առաւելորդ այս քանակը զիկ ժամանաւորիկ մը
 որպէ՛ս աւելի ճշգրտաբն աւանտուի ։ զպատե-
 րաւոր ռեզորվորն քայտարարիւնը ։ Նուկաւ
 լիտ պատարարիւնիւն անիւնիւն ճաւանտ-
 իւն յալտեղն, թայց մնել աղտիւնաւն պատու-
 րիւն կ'ըլլայ նեղցիկ քայտարարեան իմաւոր
 նուկաւորիւն լիտ պատարար յալտարարից ։
 ճշգրտաւորիւն պէ՛տ է յալտեղի ։

Միևեման 50 տարեկան

LOUIS LUMIÈRE

Տանդաները շատ բարեկամ է՝ արդի նկարչու-
թեան :

Հայաստանի գիտիները

1852 թվաթիվին մինչև 30 օրվա ընթացքում:

Տանկուտէրը շատ բարեկամ չէ արդի նկարչու-
 Եւան:

նետ, մարտնչալից, կատարծու, օրյիլիանկ են...) :
5.— Կատարծուին թափափիր նոր փոխառու-
թիւնները զերպազապաւն առաւելորդ ինքնաշա-
ւաթ փոխառութիւնները մեծ աստամբ արդէն մի-
ջազգային ու արգելիչ, եւ մեր արեւելեայ դրա-
կան լեզուն, հետեւեալով դարարք անաղներին ու
բոլոր առաջադր լեզուները օրինակին՝ առանց
խորհելու ընդունել եւ այս օտարաբեր բառերը, ու-
րոշեալ անբաժնիւ իր պետական, հասարակա-
կան ու զինական կեանքի մէջ :

Փողոլորական լայն գնաղործներն իրալ
յնեան եւ պետութեան կողմէն պաշտպանուող
լեզուն, գործաւանկ լեզուն երկիւղ չունի աղբիւրի
փոխառութիւններէն, ինչպէս երկիւղ չունեն
անգլիէներ, Փրանսերէնը, անուշեղեն, ինչպէս
երկիւղ չունեն եւ մեր դարարքը : Բաւական է մի-
այն յիշեցնել, որ ըստ ակադեմիկոս Հրաչեայ Ա-
ճառեանի ճշմարիտ արժանաւանկ բառարանին եւ
ճշայն լոգիկ պատմութեանը տուեալներն, դար-
արք 10772 արժանիք 4016 արժան փոխառակ է,
ըստ որում 1405Է պարսկերէնից 209Է, ասորերէն-
ից, 775Է լեւոնարէնից, 800Է արաբերէնից են :
Այդ օտարաբեր բառերը ժամանակի ընթացքով
այնքան եւ միտնելով իր լեզուի մէջ, որ արտ լեզ-
ուարքը նաեւ կորոշաւան համոզել, թէ ոչխար,
բալի, դաւաւ, հօշիկ, թիւիչ, շաւար, զոյգ, մի-
շար, միշակ, ամբոն, զաշափար եւ մանաւանդ
Դուրդը, Սուրեն, Շուրաւը, Արշակ, Պողոս,
Յովհաննէս, ճշայնեմ են : Նոյն ընալան օրէն-

Ի. Միտքեան մեղադրանքներ

Ներքինքնի դատաւարութեան Փետրուար
8Է նիստին մէջ Փրանսեան դատաւարութիւնը
վերջնական ըլլալով իր ամբաստանութիւնները,
կարգը եկած էր Ու. Միտքեան, որուն դիւանը
ներկայացուցելը, զոր. Թուռնիկ, ծանրակշիւ
ամբաստանութիւնը իր կարգով :

Զօրավար նախ հաստատեց թէ պատմա-
բան այս առաջին ինքնազգային աստեղծ օրինա-
ւոր է եւ թէ բոլոր ամբաստանութիւնները մարդա-
պաններ են— արժանի օրէնքին խառնութեանց : Ամ-
բող տարածութիւնները, ծաղիկաւ շրջաններ ա-
նապատից եւ զերեմիան վերանաւան են այս մար-
դոց միջոցաւ : Յետոյ պարզեց նախաբանական պա-
տեւարակն ծաղիկը, նկարագրեց կատարած
ստեղծ արշաւանքները Աստաթիոյ, Չիխուրիա-
շիոյ, Ահաւանի, Նորդիկիոյ, Տանդարաշի, Պիւրի-
ոյ, Հոյառաշի, Փրանսայի եւ Շուկուսա-
ւիոյ մէջ (հետադր իր յիշեր Յուստանեան) : Ը-
ստ թէ այս բոլոր յարձակումները նախապա-
տուութիւնն էին դիւանը յարձակման, — Ու.
Միտքեան զիմ սարգուն նախաբանական :
Համաձայն պատմաբանութիւն, 1940 ինկանիւն-
ին իսկ, չիթիւր իր ֆինանսային եւ ամուսնացի
մեղադրանքներուն լայնածաւ եր Ու. Միտքեան զիմ
կատարածի յարձակման ծաղիկը :

Յետոյ յիշեց շարք մը թուականներ, ապա-
ցանցանելու համար Ու. Միտքեան կրած կորուստ-
ները, — 1710 զաւաճներ եւ 70.000 հիւրեր զարու-
սանք Եւփրոս տունները, 25 հիւրին արեւելեայ-
ներ անպատարճ : Անապրիկները առան տարած
կամ քանոն եւ 239.000 շարիքէ մեծեաները,
175.000 մեծեաներ, 31.850 զործարմուներ, 65.000
գիւղերով երկաթներ (122.000Է վրայ) : 4100 կա-
պարաններ եւ 98.000 կիւրիցներ քարաշէնը :
Դրաւանու շրջաններուն մէջ կալին 12 միլիոն
միլը, առաքարները զոգացած են 7 միլիոնը : 31 մի-
լիոն եղեւնիք եւ կրկնել 27 միլիոնը Գիւրմանիով
համար ըստն են : Ջարդարեւ ընակիւններն աւ
մեծ թիւ իր կը կարծեն :

Մարդակցելով, խորհրդային դատաւարը
չեղանք — «Նիւրն իրաւունք չունիմք մտաւորաւ
զուհը : Մենք իրաւունք չունիմք անապատի մեղքին
ստեղծ որ կապակերպեցին այս հրէային ուժեղ-
ները » :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՅՈՂԿ

ԻՐԱՆԻ նոր վարչապետը, Լաֆաժ Սալթան
հասն օր իտալիոյ յայտարարեց թէ ինք միտք յունի
հանձնարու Ատրպայսական կառավարութիւնը,
« Ե իր ներկայ վիճակին մէջ : Ատրպայսական կամ
ուրիշ որ եւ է նաեւեղին ինքնավարութիւնը կրնայ
վճարել միայն պարսիկ ժողովուրդին կողմէն :
Վարչապետը անցնելու թէ անպակի որդեգրուած է
այս պատուիրակութիւնը որ Մոսկուա պիտի եր-
թայ, քանակեղութիւն համար : Երեւոյ, թիւարութիւն-
ները յետագիւտան են, միշտեւ որ օտար զինուոր-
ները հետանան Երանէն : »

ՄԱՍԿՈՎԱ ԱՅԻՐԵՐՈՒ Ապաճովութեան Ուր-
հուրը իր արժանեղէն քննել Հորմատական Հնդդ-
կասաներ ինդիկը : Անցիլոյ արտաքին նախարարը
կատարականով խորհրդային պատուիրակու-
թեան մեղադրանքներուն, արդարացու իր երկ-
րին ըստն զիւր եւ մեծեղ քննել յանձնարողով
որ զիւրին տալարկելու Անգլիա զիւր է ստեղ
չապ :

ԱՅՍՈՐ, ԿԻՐԱԿԻ, Բողոքական ցոյց մը
ստեղ պիտի ունենայ Նախիւն Լեւիֆիւլայիի հրա-

բով այսօր մեծը իբրեւ հայերէն հարադատ բառեր
ենք հանաչում ընդհինի, սովետ, կոլոնիզ, կոմի-
սար, օպիւրեմ, մաքնմանք, քննիչ, ան-
փայտ, սպիւր, բաւաւ, աստի, ֆիլիպս եւայլ
նոր փոխառութիւնները եւ կարել չենք զգու-
նքայն արհեստական « հայերու » թարգմա-
նութեան ինչպէս որոշ արարաբանութիւն պատ-
նաններով վարւում են արեւմտաւայ լեզուի
լեզուարարները ոմանք՝ անապրիկ ժողովմանք,
աստիքը՝ ճախարակիւ, կոմիսարը՝ քաղաքար,
քննիչը՝ կնդրին, պարաշուար՝ անկարելի Բարդ-
անեղիւն :

Արարելով ընախարգէլ հեռու, օտար կամ
արեւելեակամ ազգերն ու կրանդ լեզուներն միմա-
վարում՝ նրանք այդ ստեղն են ազգային ինքնա-
պաշտպանութիւնը (գիտաբարարը կրենք նաեւ
մնապարտութիւնը) զրուտան, սփիւտը՝ հայու-
թիւնը ապաշարայնացման եւ ծուլման վտանգից
զերծ Մարջ հայրենիքի հայրթիւնը, որը սովետներ
ու աստ մեծ փողոյնի շնորհիւ ձեռք է թերել իր
հաստատուն պայմանութիւնը, ունի Պիտական
Հայաշարան ու Գիտութիւնները Անգլիան եւ
ընախարգէլն կերտողացած չած ամբարակութե-
թիւն եւ ազգային լեզուի պահպանութեան ու զար-
դացման այլ լայնարկիւ գործոնները :

ԳՈՐԻՐԳԷՆ ՄԵՆՈՒՍ
(Իրեւանի պետական համալսարանի Հա-
յոց լեզուի տնօրինի վարչի, Գոցեմն)

ԿԱՊՈՏ ԽԱՅԻ ԹԵՍԱՆԵԱՐԸ

ՄԱՐՍԻՆՈՒ — Հայ Կ. Խաչի Պոստի մասնա-
հիւր կազմակերպած թէլաւարդի տեղի ունեցող
ստեղծ կերակի, Պառ աղ յա Տամիէի մէջ : Շա-
տու եւ վերջնական արար լեզուն ըլլալով :
Տիկին Բրոնիսլային հրաւիրող հաւաքողին քաղա-
քը կատարեց ընկերութիւն Տիկին Բիւրիքեանի,
նկարագրելով Հայ կողմ կատարած զիւր, Վարդա-
պետի Շուշանիկին միշտեւ Բիւրիքեանի զաւրն
միայն թաղող Հայ Քաղաքները, միշտեւ մեր օ-
րերու հերոսներինը : Անդադանալով Հայ Կա-
պոյն խաչի 27 տարեկան գործունէութեան,
նախաջոց դալն շարունակ արբերի մը :

Գեղարքանաւան թափեց շատ իմաստներ
էր. Տեղի ունեցան ստեղծիկներու կողմէ արտասա-
նութիւն, թմբկը եւ պարերն ու գանգանքն անա-
կիպարեւ Տիկին Պրանցիկի Գեղարքան Տեղա-
նան սերեւածով կրակեցով շար. օճի, ինչ անպա-
շարունակ եւ փոքրիկ սղոյ, ընդ մայրերն մէջ :
Ստեղծիկներու կողմէ շատ Մարտաշէն : Պ
կոտան եւ Օր. Պարսեան ներկայացուցին Ե Այ
պրիկներ, Որսան Սարը, Կնկանի պատկերի
Տ. Տիկինանի եւ Օր. Պողոսեանի կողմէ : Արտա-
սանքի Բրոնիսլայ եւ Օր. Պարսեան, տեղի
ունեցան նաեւ արամաթաթիկ, պար եւ անպա-
շար անակիպարեւ : Անգորի դրուած արաւ, — մը
Թերեւստիւ շաւնեցան Տիկին Ե Տիկին Տ. Տիկին
տեղեւան երեք աստամանով մասնակցութեան :
Հաւաք՝ 13.400 Քաղաք : Տիկին Ե Տիկին Տիկին
նաեւ ինչպէս նաեւ Տիկին Ե Տիկին Ս. Անգրաֆան
նաեւ ինչպէս փայլալ անպայման երեք կողմակալ
պարերի :

Ոտք տրուեցաւ նաեւ տեղական կոմիտէին, որ
ներկայացուցին կողմէ դատար Գեղեցիկ հա-
նով որ ընաւանտ արտուած աշխատանք եւ յա-
րջողութեան մայրեկներով վերջացուց իր խօսքը :
Թրպիկից

պարանկերուն իրալ, տունելու համար 1934 Փետր.
12Է տարեկարծ (պաշար Փաշալականութեան
զոյճ), նախաձեռնութեամբ մարխալման հո-
սանքներու : Նախարարական խորհուրդը որդեղ
որ նաեւանապետներն ալ մասնակցին այս ցոյցին :
Փարիքի մէջ կատարական ներկայացուցիչը
պիտի ըլլայ Պ. Թորցը — Անքի որ միակատակա-
ններ ժողով մը սարքելով Փարիքի մէջ, ապանե-
լին Պրանսայի մայրաքաղաքին կառավարութիւնը,
իբրեւ պատասխանատու երկրին պարտու-
թեան : Ցախեր պատասխանեցին եւ կու իր ծա-
ղիլով 60 հոգի մերթապարկեցան :

ԵՐԱՐԱՅԻ ՊԱՆԵՆՈՒՄԱՆ տաղնապար պի-
տի քննիչ Միւրադա Աղբիւրն ընդհ. Բողոքին
կողմէ, էր մը գանդու համար :

ՊԱՐԵՆՈՅ Հանրապետական վարչապետ,
նոյճ իրար Փարիք հասաւ Անկերկանի : Ի հար-
կի Սպանիա պիտի երթայ, տապաւնու համար
Պրանցիկի իշխանութիւնը :

ԵՐԱՐԱՅԻՆԻՍԻՐՈՒ ՊԻՆԵՐԸ պիտի բարձրա-
նան, ինչպէս դառն էին : Երբ Գ. կարել տունելու
40 տ հարկի բարձրանան — Փարիքին Լիւն համ-
բողութիւնը, որ 171 Քրանք իր պատեհական ու
նալ, պիտի բարձրանայ 645Է (512 գիւղերի) :

ՄԱՐՍԻՆՈՒ — Պր. Կապոյն խաչի դատախա-
նայ փողով՝ երկուշաբթի երեւան ժամը 8ին,
Տիկին Առաքելեան ընկալարեց :

La Geraie : H. AGONEYAN
Խաղաղութեան ԴԵՐԱՊՈՒՄԱՆ 17. Պր. Պոստան Ե Զ

Օր. ԱՆԱԼԻՏ ՓԱՓԱՅԵՆԸ
SERGEANT WANDILL E. FITZER

7 Փետր. 1946 Fontenay s)Bois, Vincennes
ԴՆԱՐՈՒՆԵՍԱՅԱՆ, ՆԵՐԿԿՈՅԻՐ, կարգակեր-
պան Սիւրանի Հայ Երեսօտարաց Միութեան
կողմէ, կերակի փետրուար 17, կէս օրէ վերջ ժա-
մը 14.30 — 22 Մարտի արախի մէջ : 87 Ave de
Ligny Sévran (S. et O.) : Ներկայացում՝ ԳԻՆԱՐՔ
ՄԸ ԹԵՅԻ : Երբ, արտասանութիւն, մարդուք,
նուալ : Երգական պարեր : Զին պիտի է :

ԳԻՆԱՐ ՎԱՆԸ, վկայուած իրաւագէտ Փարի-
քի Իրաւաբանական համալսարանին : Նախկին Դ-
սանդ Ընի. Գիւ. Բարբ. Վարդ. Գ. Եր. Georges
Lafontaine, Les Elagis (մէթրոյն 300 միւր հեռու),
Boulogne la Reine (Seine) : Կ'ընդունի սովորապար իր
Իրաւագէտ, աստատուելով ժամը 9է 10 եւ ժամա-
դրութեան : Հեռու. ինստիտուտը համար դրսւր
խորհրդակցութիւն իրաւաբանական ամէն տեսա-
կի հարցերու մասին, procédure, fiscalité, բնկեր-
թիւն ի հարկին կ'երթայ զատու եւ արտասանման :
Tél. ROB. 08-87 :

Պ. Սերովի Փափաղեան եւ զաւակները, Եր-
անի եւ Կատարիէ, Տէր եւ Տիկին Մասիս Կա-
փաղեան եւ զաւակը, Տէր եւ Տիկին Բափաղե-
Կափաղեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Կարապետ-
Մանան եւ զաւակները, Այր Տիկին Կարապետ-
Զաքարեան եւ զաւակներն եւ բոլոր ազգականու-
ններ խոր ցաւով կ'ը մանուշանեւ դաւաղու մար-
թիւն կնով, մօր, քրոյ եւ ազգականի :

ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԿԵՆԻՆ Ե ՓԱՅԱՅԱՆ
(դատարար Տէլիքովից հեռու Յարկանի Չաքր-
եանի) :
Յուրաքաղաքութիւն տեղի կ'ունենայ 12 Փե-
տրուար երեքշաբթի ժամը 3.30ին, Փարիքի Հայոց
կեղեցին, Rue Jean Goujon, 15 :

ՇՆՈՒՌԻՆԵՆԸ ԵՒ ՓԱՅՏԻ (BOIS et BATIMENT)
Արտիկ մաս կազմող ճարտարագէտները,
շինութեան մասնագէտները, կառարգողները, ա-
ռաւորագողները, փայտի մեքանիկները, շին-
քի ներկարարները, հանգեղ, օրմարիները,
եւ. եւ. Բ. անպատ փողոյնի հրաւիրելու վա-
շէ, կերակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, Studio Car-
martin : Օրակարգ՝ շարունակութիւն՝ արձանա-
դրութեան, շնորութիւն կեր. վարութեան :
Հանապա ճարգի :

ՄԿԱՏՈՆ ՏԻԿԻՆ ԵՒ ՏԵՐԻ
ԹԵՍԱՆԵԱՐԸ
Պր. Կ. Խաչի Երբ. վարչապետը իր հարկեր
իր բոլոր ընկերակիները եւ բոլոր Միութեաններ
իրենց յարանիք թափելու բերել, ընկերութիւն
ՏԵՐԻՆԻ մասնաւ առթիւ իր կազմակերպած պա-
սանքանի, փետրուար 16, չաքա՛ կէս օրէ վերջ
ժամը 3ին Մայ ժամ Գոստին : Մանրամասնութիւն-
ներ խոր լայնով :

Ապրիլ 7 Կիսակի ցերեկէ վիշոյ կը ներկայացուի
ՎԱՅՐԻՆԻՔԷՆ ԶԵՆՈՒՄ

Թատերգութիւն 4 արար շԼՐԱ ՏԱՐԱՆԻՆԸ
Բեմարարութեան դերասանախում Բարձրասումի
ԳՐԱԴԱՆ

ՄՈՏ ՕՐԵՎ ԿՐ ԱՅՈՒՌ ...

STUDIO
HAMLET
PHOTOGRAPHIE D'ART
— Etude de Portrait par
CHAHLIAMIAN
Travaux Industriels et d'Amateurs

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԵԾ ՀԱՅԱՐԱՐ
ՏՈՐԵՐԻ ՄԻՒՄԵՆ ԻՐ ԳՈՐԴԱՐԵԱՆ
6 rue Maubeuge, Paris (2), Métro Cadet, Notre Dame
de Lorette : Tél. TRU. 85-47

Առաջադրուող օրի եւ ամէն տեսակ ըմպիւր-
ներ, ընտիր աղանդեր, պարսկական կերամշակու-
թեան անոնիւն, Ընդարձակ եւ օղակաւ արաւ :
Ամէն երեկու ժամը 7էն սկսեալ ընդարձակ
Հայի, քանիտի Փոստ, աստի Անգլիան եւ երբէ
Անգլիան իր նուալին եւ կ'երթան Հայկական եւ ար-
եւելեան երգեր : Գոյ Ե Զարեհի թիւրքի :

ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ ԶՅՇԿՈՒՆԻ ՀԱՄԱԿԱՐԸ
ԿԵՐԱՄԱՆՈՒՄ Ե

ՄԱՐՍԻՆՈՒ ՄԱՍՈՒ ՔԱՄԱՐԱՐԱՅԱՐԸ
որ Յովհաննէս Շաշմանով իր պատարած ամէն
տեսակ համոյն կերակրելով, մանաւանդ ձեռի
մաշիկ խորակները, փնյալ եւ մանուշի :
4, Rue de la Butte, Place d'Ass. Marseille :

Հայ քաղաքակազմները Թափախելու և Մագնիզիայի մեջ

Արթուրի Վալա Օրթի Բեթաիկը կը գրէ թէ տարաբնակներու հնչող հարցադրումներ լինելի առաւել է, յայտարարելով թէ 1927ին ինչ հնչելիա-հայտարարներ ընդունուելու կը եղանակներ իրենց հայտարարութեան իրաւունքը եւ շնորհա-րանքը կը յնաւորեն, թէ զինուորական ծառայու-թիւն կատարած չեն: Ապահովութեան հնչող ու-ղան է եւ վար դրած նաեւ Բաղնիստիւթեան կնիքն ու անդաւններու ցանկը: Թեթաիկը կը գրէ նաեւ նախապէս կատարուած քանոնադրութիւններու մասին (Սեպտ. 7):

Քանոնադրութիւններն ապաւ ձգուեցաւ Պ. Կար. Գալաիկանը եւս: Այժմ բանտը կը մնան չհիւրներն երեք հոգի, ինչպէս եւ Տէր եւ Տիկն Տուրիսիանը եւ Պ. Օնիկի Թիւրքիսիանը: (Յաւառ — Տոքթ. Տու-տի արտօնուած է):

Բոնուիթիկի 48 քանոնադրութիւններու դատարա-

րութիւնը սկսած է: 8 Կարող դատարաններ տասնամեծ են պաշտպանութիւնը մէք Հայրենա-կեցիներու ճիւղներին տուտար քաղաքի թիւնը նաեւ յեղափարգած է, յայտարարութիւններն ապաւ: Տիւրքիսիանը եւ Օրթիսիանը քանոնադ-րութիւնն ալ կը շարունակեն չհիւր թանկեր մէք: Անդաւնները նախկինը հարցադրութիւններն տե-ղի ունեցան ինչ հոգի եւ անպէս կարելի չեղաւ տուտար թէ ինչ եղաւ: Հանեանքը: Գործը հաւա-րարութիւնը լուսավոր սկսեց նաեւ այս թիւնները, որոնց դէմ ոչ մէկ լուսավոր քանոնադրութիւն չեղա-րեց ունեւի:

Ուրէի Թեթաիկի մը կը գրէ թէ Բոնուիթիկի մէջ քանոնադրութեան դատարարուած են — Սարգիս Տանկապեան՝ 8 տարի, Լուսիկի Տա-կապեան՝ 6 տարի, Միւրաթեան Թորոսեան՝ 5 տարի, Սարգիս Թիւրքիսեան՝ 5 տարի, Գործըր Արշակ՝ 6 տարի: Զ. Մարկոսեան՝ 8 տարի, Նիկողոս Հա-նեան՝ 6 տարի:

Հաւանական է, որ այս օրերս Կարդը դա-նաեւ Գալաիկանը: Գալաիկանը տուտարութեան նաեւ Սե-փանեան, Սելաիկի մէջ:

ՅԱՅՈՂ ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԸ

ՎԱՍԿԱՆՍ — Փետրուար 3ին Կապուր Ուաշի ժամանակը կառնադրութեան կը հանդէս մը, որմը յայտած Նաոյցըր պիտի յաղակուէր: Յունա-կան կարտոններն: Այս անգամ ալ քանի որ խառնակները հրապարակ իշտմ էին, արդիկ տալով խոստատեան արագ, արդիկում թէ կոտի տեղի պիտի ունեւան նա: Հակառակ այս անպա-տիւ դաւանելու, հանդէսը տեղի ունեցաւ նոյն օրը, Տէր եւ Տիկն Ե. Կոչախալանի մեծ կատարան մէջ, յայտարարած բազմութեամբ: Իրկիտան ժամը 8ին արդի արար լինել էր համակներու, Վիկի եւ Բոնուիթի կապուր Ուաշի եւ անուիներու նեղ-կալութեամբ: Ժամը 8:30ին Վալանի Կապուր Ուաշի անտեղադրութեան քաղաքի իստեղն վերը, ըմբ հրապարակ Վիկին Կապուր Ուաշի անտեղներու 40 հոգիէ բաղկացած խումբը, որոնք մեծ յա-նդուրութեամբ, իրենց երկրորդ, ժնախառնութեամբ ու նուազող վալա Սեփանի հանդէսին: Ինչպէս նաեւ Բոնուիթի: Զ. Պ. Տէրմոսիան զեղեցիները պատ-կապուց Կապուր Ուաշի զոտորութիւններն ու տարած պաշտպանը Հիւանդանը, շարունակու-ողութեան համար եւ ժամանակ նոր, սեղանիկ աշակերտան մէջ: Սալո տողերը զորքը քանի որ երբայտապահ իստը արտասանելէ: Գալանեւ եղ-արարներ յաղակուց երեքին հայկական երրորդ:

Նոյն օրը Վալանի հայ մարդիկները U. S. A. եւ Drôme - Ardèche արկունիական ընդուն իր կատա-րներին քաղաք յանձնուած քաղաքներում եւ յաղթելին Սի դէմ Եմ: Այս քաղաքի մարդիկները շատեր նեղակ ինչ տղի հանդէսին, եւ երե-սանցուր մարդիկ Ուիկին անուշ ձախով մէք: Ուա-նդութիւններ ընտաւ, բունեւ ծախուել մէջ: Ուա-նդութիւններն աշխարհ մեծ էր, որ, անտուան ժամը 3:00ին էր եւ Բոնուիթի քաղաքին չէր ուղիւ հնաւան արահել — Հանուի:

ԿԱՌՈՑ ԵՐԵՎԱՆԻ ԶԵՆԻՄԱՐԿԸ

ԼՈՒՆ (Յապալան) — Կատարեալ յաղակու-թեամբ պատկուեցաւ Կապուր Ուաշի պարահանդ-սը, յունուար 27ին: Որոշուած ժամուն արար կը լինեցած էր խունեւ քաղաքներում, այնպէս որ հարկ եղաւ ռուսները փախել եւ շատ մը հայրենա-կեցիներ ինչ զրկել:

Լինչ լինչ արտուած դալարէ մը վերը, Կա-պուր Ուաշի այս ձեռնարկը շատ յաղող անցաւ: Ինչ արարները դաւ, հանդէսը ունէր ճոխ յայտա-դրէ մը: Կապուր Ուաշի վարչութեան կողմէ զեղե-ցիկ ուղեք մը կը կարգար Տիկն Պերճուի: Մա-մուրեան: Տիկն Դ. Իրիկոսեան շատ յաղող եղ-պով եղեց Պ. Պարսպանի շինով նմար: Տիկն Ա. Միւրաթեան զոյգ մը զեղեցիկ եղեցով հանդէ-սին իր իրար անեցուց: Միւր Արմենիկը, նուազա-խումբ մը ընկերակցութեամբ յաղող կերպով զո-յգը պատուական Քեմարանին: Թոնի եւ ձեռի պո-ղը ցուցադրեց իրենց մանապիտական օտաւա-րը (բալետ): Այս Կալ երկուստադ զոյգը որ արթմ էր պարէ լինիլ անհարարը արմարանի՝ «La Savoirie» մէջ, սիրով ծառայած անակեցեան Կա-պուր Ուաշի հանդէսին: Սաղ մը անուրդի բրու-կով կարծ ժամանակի մը մէջ 18:40 Գրանի բարձրացաւ: Շահուցաւ Արմենիկ Աւետան: Մըթ նաղորդը արմար ընկերի էր որ ներկաները չէին ուղեք բաժնիկ եւ բաւականին գոտար եղաւ ա-տանին պարզելը արար:

Այս ձեռնարկին յաղակութեան համար կար-ծէ շնորհակալութեամբ չիլել արար մը հայրենա-կեցիներ, որոնք զորքանցաւ նպատակներ, ամեն յոյժութիւն յանձն անուրդ — Պ. Տրաւա Պարու-նեան, Տէր եւ Տիկ. Գորիկոսեան, Տիկ. Ե. Օր Պրիկի-նեան, Եւստիոսի խառնակներն Տիկն Պերճուի Մամուրեան, խառնակ Տիկն Ե. Ուալապուրեան, Պ. Արմենի (Անդալիկ Թիւրքիսեան) եւ Տիկն Եր-կըրապուս արմարանուան Արմենիկը: Տակա-

ւին չեմ լինել այն միւսանցը, Կապուր Ուաշի տա-նակատեցի, անտեղադրել եւ մանապէս զան-ձապատեցին, որոնք տուտարը շարաքներէ է վեր ապուրել վերանորոգեցին:

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒՆԵՐԻ ՆԵՐՄԱՂԵՐ ՀԱՄԱՐ

Ֆ. Զ. Ա. Ը. Միւրաթեան Գալիկի Տրամպլիմ վարչապիւնը կը հանդէս — Հայաստան ներ-գաղթել Գալիկոսեանը կրնան արմարանել ա-մեն երկուստեք, հնչուցարթի եւ քաղաք — որըր ժամը 3ին 7, դեմովը Աղա. Սիւրիան կը ընտա-նանցը, 9 Place de la Madeleine: Հիւանդ Կալիկը զանաւոր հայրենակեցիներ կրնան զոտար, իրենց ժամանակներն, եւ կամ, ինչ ինչ ժամ մանա-հաղ չեալ, կրնան նամակով ուղարկել կերպի զինել (ներկայիկում 3 Գրանիցո յաղակուրդ մը), որպէսզի տասնան արմարանութեան թիւ-րիկները: Կարելի է արմարանելով նաեւ. Հայոց եկեղեցին, 15 rue Jean Goujon եւ Սանուեան Ա-կալի, 8 rue de Maubeuge: (Այժմ)

ՃՈՒՆԱՅԵՏԻՐ

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Նոր Սերունդի Բողոքը՝ այս հնչուցարթի, ժամը 8:30ին, Ուրմենան զոյգ-ցին մէջ:

ԿԱՐՄԻՐ ՈՍԱԻ եւ Տիկնուց Միւրաթեան պա-րահանդէսը որ տեղի պիտի ունեւան փետրուար 17ին, յետաժողուած է Մայիս 19ին:

ՊԱՆԵՆՈ - ՔԱՇԱՆ — Աղա. Միւրաթեան մա-սանցիկը ընդհ. Բողոքը տեղի ունեցաւ Փետր. 9ին, Գրանուան զոյգը արահել մէջ: Ներկայ էին 73 անդամներ եւ քաղաքիկ. անկիւնները: Կը նախապէս զոյգ Պ. Լուս Պարսպանը որ միւսանցը տանել կը ներկայացրէ կերպ. վարչութիւնը, ինչ Շըլ, վարչութեան կողմէ իրաւորեան զոյգ Պ. Տրեք Ուիկիսեան: Հայրենական քաղաքիան զորք շահուցիական մասին զեղեցուած օտաւ. քաղաք-ալար, Պ. Օ. Միւրաթեան, լրացուցեց տեղեկու-թիւնները: Լ. Տանիկեան, ինչ ինչական հարկե-տուրութիւնը կատարեց զանապալար, Պ. Ա. Կարա-պետեան:

Ընդհ. Բողոքը քաղաքից բանանեւ մը որ զոչացուցել կը զանդը վարչութեան մեծ կատարան յայտարարել: Յետոյ Աղա. Դատի լուսը խոսեցաւ Պ. Լ. Պարսպան, լուսարանիկով ներկաները ներկայիկ հարցադրան լուսը: Գալիկներու փո-խանակութիւնը վերը, կատարուեց Միւրաթեան ընտանիքին եւ ձախերու յարգարկով միւս-մանութեան ընտանիքներ — Պ. Գ. Լ. Տանիկ-եան (նախապալար), Քիւրիկեան (փոխ - նախա-պալար), Միւրաթեան (քաղաքալար), Երեւանի (նախապալար), Տրեքուան, Ալիկեան, Փալա-պեան, Կարապետեան (քանապալար), Սասունիան, Նիկողոսեան (փոխ քաղաքալար), եւ Պալանեան: Վարչութեան հանգէս — O. Melkonian, 11 rue Madame Curie, Bagneux (Seine):

Կարչութիւն

ՀՈՐԵՀԱՆԻՐՈՍ — Հանդուցեալ ընկեր Ար-տաւադ Հանրաների մաշուան տալիս տարեկի-ցին Ուիկի այս կերպիկ ճոգահանուրդ պիտի կա-տարուի Գալիկը Հայոց եկեղեցին:

ՄԻՍՏՈՍ ՏԻԿԻՆ ԶԵՆԻԹԻ ՇԵՆԱՅԱՆԻ

Յը. Կ. Ուաշի Շըլ. վարչութիւնը կը հարուրէ իր բոլոր ընկերակցները եւ բոլոր Միւրաթեանը իրենց յարգելի բաժնիկ թիւն, ընկերակց ՅԱՅՈՂ ԶԵՆԻԹԻ մաշուան աւթիկը կը լուսակներուցած պա-սանցելին, Փետրուար 16, քաղաք ինչ օրը վեր ժամը 3ին Սալ ժամ հոգիս:

Գրախ խոսի Տիկնուց Ա. ՅԱՅՈՂ ԶԵՆԻԹԻ, Ե. ԲՈՒՆՈՂԵՐ ԵՐ Զ. ԶԱՐԵՀ ԶԱՐԴԱՐԱՆԵԱՆ: Կը նուազը իր. լեղանամ (քաշակ): Կարապետեան — Ի. Զարպալան:

Ժառանգ պարահանուցի

Կարահանուցեան Հայ Ուաղիկներու Անիկ Պաւ Բոնուիթի մանապիտակ կողմէ, Այս արարք փետրուար 16ին իրիկուր ժամը 9ին մինչեւ լուսը, 149bis Avenue d'Argenteuil, Asnières, եւ ներկայաց-ուի 5 Թիւի ԵՐԵՎԱՆԻ 3 արար, խիստ քաղաք-ալար զանցը: Երկուր Orchestre: Նախա փախ: Արահել ընտանիքներն ապահովուած է: Մուտք 50 ֆրան:

Le Gérant: H. AGONEYAN

Էմբարտուր DRR-AGOFAM, 12, Rue Maubert

չելու համար: Գուտուիթի փոխարքուած էին Հիւանդաները նստիկ ժամ: Բալաիկութեան հա-մար մանաւոր խոյրներ չիւտած էին Կաա-խումբներն մէջ: Շատ մը տեղերու մէջ գուտները շաւաղուցան ամենին արդիական միջոցներով — օգտանութիւն: Հիւանդ Սալիկան մէջ քուտար-կութեան մանակներն էին 97.8 աւ հարկը համե-մատութեամբ, վարստանի մէջ՝ 99.98 աւ հա-րկը, Արարչանի մէջ՝ 98.93, Ուաղիկիտանի մէջ՝ 99.90 (Հայաստանի մասին լուսը կը պալ-սին):

Սալիկիտանի շատ մը ըլնաններն մէջ ընա-րողներն իրենց գուտները ձգած էին անտուան ըմբ զին, այսինքն գուտնութիւնը քաղաքի ինչ երկու-թամ օգտել: Սալիկիտան մէջ մանակացան եւ 100 աւ հարկը համեմատութեամբ: Միւսմանու-թեամբ ընտուան եւ Սալիկան եւ Սոլիկը:

Գալաիկանի տեղեկալիկը կը հրատարակուի ալար վար:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՂ

ԵՆԵՃՏՐԱԿԱՆ ՀՈՍԱՆԻՐԻ բոլոր կը շարունակեն ընտանիք ֓ետրուար 12ին, քաղի լուսակա յայտարարութիւններ: Սերանները պիտի կըր-նան լուս փախել մինչեւ կէս չորիկ: Կրճատութե-րէն առաւ անհամաձայն քանակներ անկուրի կը մնալ, քաղաք պիտի չի քալի անցիկը:

ՆԻՐԻՐԵՂԻՐԻ ՊԵՏԱԿԱՐՈՒԹԻՆԵԱՆ Փետր. 11ին յետին մէջ, խորհրդիկը դատարարը իրեն վալա ներկայացուց Սեփակներու զերման ըզը քանակին հրամանատարը, մաշուց փալուր, որ զերի ընտանիքը 300.000 չիւտուրներով: Դատա-խաղը հարցուց թէ ի՞նչ արտասաններէն որոնք անհնչել օրոքոք զերի կատարեցին, պատրագմ սարքելու համար Պ. Միւրաթեան դէմ: Վալա պա-տահայանց, — Քալալիկ, Յուս եւ Կեօրիկին: Ու. անկեցով — Վեփիկի յայտանքն իր նուազին եւ դաղթալարի վերածելը բոլոր ճոգարդնական ըլնանները, Լուկասի քարիկը, վերջապէս պարի-նաւորեան բոլոր միջոցները, եւ ինչոյ զրկել հա-նի արեւմտեան հակառակ յաղթանակը, եւ ապա-հուլի ընդալարի վերջական տիրապետութիւնը: — Մտուլալ փալուս անձնատուութեան վերը Ե Ապա Պերմանիան կոտորել հաստատուել էր Մուկուսի մէջ, Զօր. Զայուցիկ հետ եւ ձախա-փուր քարոզութիւններ կը կատարէր, որպէսզի Կրկերանի զարկեցել պատերազմը: Ուրարչութիւնը երկրորդ դատարարը յայտարարեց թէ պատերազ-մին հետեւանցով 1.650.000 ալար, կնիք եւ մա-նուկներ մնաւ եւս ընտանիքներ մէջ:

ՆՐԻՐԵՂԻՐԻ ՄԵՐԱՐԻ ՈՒՍԻՐՈՒԹԻՆԵՐԻ Ժաղանք ընդալարի մէջ: Տաւար հաղար օտանդը կը մանակներն Գալիկի ցոյցներուն: Անոնք յայտարարեցին թէ համալսարան պիտի չընթան մինչեւ, որ վարչապետը չհրաժար: Փաստարանա-կան կաւարը, համալսարանիկան միւրիկներ, Կրկերի ընկերակցութիւնը մանաւոր քանակները ընտանիքներ, պահանջիկով պարպիլ աւալ: Զօր. Սուտանը ժաղանք ընդալարին է: Ուսանող-ները կրակի տուել օտակիական կաղաք մը, Գա-լիկի մէջ: Ուսանողները զերի բունեցի թարթ պայտանուած մը:

ՄԵՐԱՐԻՐ ԵՐԵՎԱՆԻՐԱՆ Լու Ֆուտարտիկ, որ պարսկան ըլնանի կը յայտարարելը Մարտի Տեղիկ ԼՕսուրիկ, ձեռուս Հիւանդանուցին մէջ: Մե-տաւ նաեւ Ֆիտար: Նախկին ընկերակցական եւ նախարար, որ նոյնպէս վարչապետիւն էր քալա-ման ըլնանին: (Ֆիտարը արարէ Բալալի հետ քաղ-նուցեան ընկերակցական կուսակցութիւնէն, 1920ի պարահանուցին ատեն, համալսարան կուսակցու-թիւնը կազմուի համար, ինչոյ նոյնի քարմա-կեցիկներով ան):

Թիւրքիկը կը հնոգուրեն թէ պարսկան վի-ճակը, որ կը տեւէ զից ամիսէ ի վեր, մասնաւոր ընդունաւ: Կուսակցական Բողոքները արտօնուե-ան, քաղաք կառավարութիւնը պիտի չկոխ պալա-նութեան եւ մամուլին վրայ:

Կարգ ժը թուղթեր ալ հարկ կ'ըլլայ ներկայացնել, յայտարարութիւնը պատկանեալ պաշտօնառան յանձնելէ մերջ: Կրնայ ըլլայ որ տուրքի մար-

Le Gérant : H. AGONEYAN
Imprimerie DER-AGOPIAN, 17, Rue Damesno - 13

ՄԵՐ ԽՈՍՏԷՐ

ՎՐԻ ԴՊԶԻԲ ՏԱՐԱՆԱԵԼԻԽՆ՝

ԱԶԳԱՍՏԻՆ ՀԱՄԱՐԱՇԵՌՈՒԹԵԱՆ

Տ Ո Ւ Բ Ը

(Ե. Խ. ՎԵՐԵՅԻՄ ՎՆԱ)

Բրիտանական ժամուրկը կը շարունակէ թեր կանգնել թուրքերէ, որոշակի կամ անորոշակի: Օպատորժեւելով որ եւ է մանր լուր կամ չորստից ղեկը:

Երբեմն ճշմարիտ հերոսապատումի մը կը վերածուի թուրքերէ շարունական զիջքը: Մանաւանդ ժողովրդական, բուն բառով զիջին մամուլին մէջ: Այդ շարունակին դիմադրութիւնը, «ՏԵՂԻ ՄԵՂԻՆ»-ը վերելք խմբադրականով մը կը պատմաւոր միջանակ ընդ միջու փակել Արեւելեան Հարցը, Փետրուար 14ին ուրիշ յօդուամով մը կը փառաբանէ թուրք զինուորը: Երբեք խորքամանկ պատգամներու համար թուրքերէ չողային ամբողջութիւնը:

Յօդուամագիրը աշխարհաշրջիկ թղթակից մըն է, Բոնա Ջորջի, որ այս անգամ կը գրէ Պոլսէ: Թղթակցութեան խորագիրը. «Հասնա՞մ Պարսկա կ'ըսէ» — ՄԻ ԴՊԶԻԲ ՏԱՐԱՆԱԵԼԻՆ:

Թուրք զինուորի տեղադրէն է այս Համարը, «Ե՛կէ միջուին մէկը» երկրի մը մէջ որ ունի հազար շատ միջին բնակիչ: Կարգաւ — զրկ չկողացող իրողացք մը, ծոտուած ուղարկական ժամանակ զոհեալ մը որ զինքը կը դարձնէ աշխարհի ա՛մ մէկէն տակուն գիտաբանութիւն մէկը:

Ամբողջ զորութիւնը փառաբանութիւնն է թուրք զինուորին շարժարկական, կարգապահութեանն եւ բովանդակութեան:

« Ան կ'ուսէ իր սեւ հացի, պանիրի եւ մրս-պապուդի (միտի պապեր), կ'սովի ցրպակի ողորմիկ ծախք, մաշակալ չորս չիլի, կը հնազանդի բանակի խնայ կանխներսով որ կ'արգիւնի ծիլի, լոյնի, խաղալ, սիւնէս կամ քրմարալ մամուլի, աղ-ջակ մը կնոս պտղի, համրակալով խաղի կամ շիլի Պոլսը: Եւ Անգարայի փողոցներուն մէջ:»

Բայց այս չէ որ կը հնազանդէ մէկ: Ինչպէ՞ս թերթի, որ աշխատանքին ալ այս բոլորը գրէ առանձին է, զատապարտելու համար թ. Միջին-արեւմտեան իրար — Արասանի եւ Նեղոզներուն մասին: Ան ալ թուրքական կը կրկնէ թուրք վարչելներուն եւ մամուլին ցնդարանութիւնները:

« Եւ Ռուսիոյ կը յիշեցնէ ի՞նչ Կարս եւ Արտա-համ առաւելակ էին միջին 1921- թայց կը ստնայ որ ամմո՛վ կազա կամով Արաքսի յիւսմունքը մեկ էր լինիլի արդէ, փոխակալութիւլ Սիւ Մովսի Պարսնով Առաւելակցօրին հետ, ուր ինտերք կ'ու-գիլ մարտը մը որ շինի Բազուէ: Կարսը, կ'սինի թուրքերը, ընդունալով հանդիսը որ բնակչու իւր եւ սեմ մասով Բիւրսնու եւ Հայիկ (7) հն, ազգով հիւսման տեսակետով կենսական է Անգարայի համար: Գալով Տարաւակի, ան յրթակալ եղած է բիւզանդական կայսրութեան փլուզումէն ի վեր, ճե. դարուն եւ, ինչպէս շատ մը թուրքեր ըսին իմի վերջին օրերս: «Թուրքիոյ մէջ ամէն մայրց պարտաւոր է սեմուլու զայլ պարտաւորելու հա-մար, արդիւնեւ: անոր կրօնատը պիտի կշարակէ թուրքի զայնամայն:»

Թղթակիցը այս առիթը կը հաստատէ թէ Թուր-քական բանակը պատառնակ է աշխարհի բո-լոր զենքերով: « Գերմանական, չեխական, Փրան-սական, անգլիական: Օպատորժեւ ու օտուած է անդկական եւ գերմանական օտանաւորով, ինչ-պէս նաւատորմը՝ քանի որ գերմանական (Նե-տպէն) անգլիական կամ նախկին իտալական մար-տանաւորով: «Տարբեր առաջ հայկաթիւնով անդկական ծովային եւ ցամաքային թրդաւորներ կը պաշտպանեն Տարաւակի մուտքը գերմանական ինչ թրդաւորներու հետ: 1939ին կըրտած պաշ-մանադրութեամբ՝ մենք տակաւին թուրքերը կը ճարքէ փորձաբանական պաշտպանողական զենքեր, մասնաւորապէս ակաւաւաւոր եւ ակաւամիջ նա-ւեր եւ թորգիլանտներ:»

« Եւ իրողաց որ Թուրքիան միայն քարիւղ չու-նէ, իր նաւերուն, օդանոսներուն, հրատայներուն եւ կարգերուն համար:»

Անբարեւշտ եւ այս ամբողջութիւնը, պարզելու համար կաշտիկներ մը որ սերտ կապ ունի Հայի-Կառնի լուծման հետ:

« Պիտոյի դիտելիք մըն ալ այս: Որքան ու-ղարկութեամբ եւ քաջ աշտով հետեւին ղեկգործը Թղթակցին, այնքան յաղտոյեւ կ'ըմբռնենք մեր պարտականութիւնները:

Չգոյ՛, մտնել՛ ամբողջներէ կը լուրջ՛, ծրա-դրակալ աշխատանք՛ կարելով եւ համարաբերով բո-լոր ուժերը:»

Ինչհամար զոչեքու տուրք երեք հասարակութիւններ կ'ընայ վճարելու: Առաջինը պիտի վճարեն այն անտու ընթացքին՝ որու մէջ հար-կատուն պատկան վարչութեան կողմէ ստացած է իր վճարելիքը զուտարին քանակի ցոյց տուող ղե-կոյցը, միւս երեքը՝ յանդիմանական երեք տարիներու մէջ, ամենին ուշ՝ 1947, 1948 եւ 1949 տարիներու Փետրուար 18ին: Հարտացման տուրքն ալ վճարելի է երկու հասարակութիւններով, ճիշդ այն թուականներուն՝ որ պիտի վճարուին ընդհանուր զոչեքու տուրքին երկու տարին ըստ ինքնի, այսինքն՝ ամենին ուշ՝ 1947 եւ 1948 տարիներու Փետրուար 18ին:

Գալմամանակն առաջ վճարողներուն լուիէս ալ հարկերի զեղծ մը կը որտեղ երազանքիւր երեք անտուան համար, ինչ որ 6 տարիների զեղծ մը կ'ընէ ամբողջ տարուան համար: Սակայն այս զեղծին օգտուելու իրաւունք չունին այն հարկա-տուները՝ որոնք 4 Յունիս 1945ին ունեցած ընդհա-նուր զոչեքուներ 10 տարիների անկին քաղաք-ի մէջ է Նշուած դրամէ: Հետեւապար, ամենը իրենց համարախոսեան տուրքը ստացող զեղծի վճար-ելու հարկաւորուած են, այն անտու ընթացքին՝ որուն մէջ կը ստանան պատկանեալ վարչութեան կողմէ իրենց իրաւունք զեղծը: Տուրքը պէտք է Նշուած դրամով վճարուի, քայց, կարգ եւ պարս-պանութիւն մէջ եւ որոշ համեմատութեամբ, կարե-կի է վճարել գաւն, մասնաւորապէս պետական ար-ժէքի թողովքով:

Աղայայէ Համբարախոսեան տուրքի օրէնքը աշխարհ կենտոս է իր տրամադրութեան մէջ եւ աշխարհ քաղաքակրթի տուրքը կը պարտաւանի որ, զայն իր արդիւնքներէ մը ներկայացնել անկարելի է քանի որ սինակի մէջ Գինտուն է նաեւ՝ անոր յարապարակեան համար կառավարութեան կողմէ պարտաւորուած տպագրեալ Փորմիլի՝ զոր շատ քիչ հարկատուներ կ'ընան ստացող ուրիշին օգտուելու լեցնել, հակառակ այս Փորմիլի՛ն պար-տականալ քաղաքագործական անկեղծութիւններուն: Առաւելուիկային, տուրքը վարչութեան հետ խնդի-ր չունենալու համար, լաւ էլլայալ որ հարկատու մասնաշէտ մը խմբակը տայ զայն, եւ ինչ որ զոչեքուն մէջ Նշուած դրամէ եւ արժէքի թողովքի գաւն ունի նաեւ կալանաւոր, fonds de commerce մը, ապրանքներու թերթեր, գոշարեկներ, անպարզ կալանաներով երաշխաւորուած զոշ-հանքներ, կենսիկ ապահովագրութիւններ, օդու- 1945 շրջանին մէջ կառարած է անտուրական եւ կ'ըմբռնան առակի կամ նուաղ քաղք գործարանե-րիներն որտեղ որ զոչեքուն արժէքներն անե-րցուցած կամ պակեկուցուած են:

Սե յօդուամներուն նպատակն էր պարզապէս Այդ. համարախոսեան տուրքի մասին ընդհա-նուր գաղափար մը տալով, երեսին ընելի օրէնքին զորմարութեան փոփաւորութիւններն ու կենտո-սութիւնները, որպէս զի մեր ընթերցողները թե-րեւորէ չառնել զայն, եւ ամէն ինքնա՛յ տանին կէտ առ կէտ ընելու համար իրենց յայտարարու-թիւնը: Այս յայտարարութիւնը կարելի է, ինչպէս տեսնալ, խմբակը տայ մանաշէտ մը: Այս պարագային մանաշէտին արդեւիք վարքը՝ որ օրինական սակի մը համեմատ իրողայն, հարկա-տուին իրաւունք ունի զեղծելու իր տուրքին:

Վերջինիցէ առաջ, կը յիշեցնենք որ 200.000 Փրագեք մակի արժէքով զանապա զոչեքուն տեղ կամ 50.000 Փրագեք մակի դրամ մը ներկայա-ցնող նոր հարստութեան տեղ ամէն անհատ պար-տաւոր է ընելու օրէնքին պահանջած յայտարար-ութիւնը, եթէ նորիկ, օրէնքին իրեն շնորհա-լ անապա զեղծելու նոր զոր վերջ չիւած մը, Աղայայէ Համբարախոսեան տուրք վճարելի զեղծ կալուցուցի, մնացած զուտարի համար: Փէրս է մոտաւոր 200.000 Փրագեք 400 հազար, եւ 50 հազար Փրագեք հարկը հազարի կը բարձրանայ, եթէ կենտուրի տուրքը 1945ին իրենց յայտարար-ութիւնը մէկ թողովքի իրաջ ընեն:

Դարձեալ, պէտք է մոտաւոր որ օրէնքները հարտացումը կը նկատ զոչեքուն արժէքներուն իրական յաւելումը միայն մէ յունուար 1940 եւ 4 Յունիս 1945 շրջանին տեղ ունեցած է, եւ այն թէ-զարգաւորական վրայ զոչեքուն նուազութեան կամ զուտար արժէքներին հետեւանքով առաջ կ'ըն-գին բարձրացումները: Օրինակ՝ ենթադրենք որ

ԵՐԱՏԱԿԱՆ ԵՐԱԳԻՐԸ

ԳՈՒՆԱԿՈՒԵՑԱԽ

Մասմանագիր փողովք քաղական տուք վճա-րանութիւններէ վերջ, 946 դէմ 434 ձայնով զուե-կարեք երմականալ նախարարին ծրագրէ, որ կը տրամադրէ շաբթ օր ինանդութիւններ եւ նոր տուրքեր: Այս առիթը որոշուցաւ համարախոսե-թեան տուրքին յայտարարութեան պայմանաւոր-կերարձեղ մէկէն ապրիլ 15:

Վիճարանութեանց պատճառ, երբ ընդգիմա-դրենք շաբաթիկ քաղաքախոսման կ'առաջար-կէն, վարչապետը, Գ. Ճէլիս կուէն միջամտե-լով ազդարարեց:

« Վարչախոսութիւնները այս տեղատարափով կ'ուզեն իրարմէ քաննել մեղ: Հանդիսարարակա-կը խնդրեմ մեծամասնութեան քաղաքացիները հա-կալցութիւններէն զուեւալալ այս խաղէն: Ես վստահ եմ ձեր ամբողջական եւ իրական համե-րախոսութեան վրայ ստանց որոշ կառավարութիւ-նը այլեւս պիտի չունենար անհրաժեշտ հեղինա-կութիւնը, զոչեք ճանելու համար երմական եւ տեսնալեան վերալագութիւնը:»

Գաղափար վստահութեան ինդիք մըն էր որ կը դուրէր, ընկերակալականներու եւ համարա-լարներ ծախեալուն մէջ, եւ վիճարանութիւնն իր փակեղծական 55 դէմ 441 ձայնով ճնայ ընդ-կեւ կ'ըմբռնան նախարար եւ կ'ըրկար սեւ խաղէս, նախ շնայով ճիշդ երմականութիւնը քա-ղք: Պետական գաւնը հարկաւորուած է 400 միլիոն ճարի: Կառավարութիւնը որոշած է ամէն թանկ տուրք խնայ կարգապահութիւնն մը հաստատել, կէս առ կէս կ'ըմբռնով ծախքեր: Այսպէս, ա-տաւանաւար 50 տարիներ պիտի կ'ընտանի զնորարարական ծախքեր, գիտություններու թերթ ի-նչեղծելով 495.000: Անտական պիտի ծախուի 8 միլիոն 200.000 Փրագեք, այսինքն տարեկան 100 միլիոն, որուն վրայ պէտք է աւելցնել 40 միլիոն երկու: քաղաքակր զար: 1945ին երմականութիւն վրայ կ'ընտան ինանդութիւններն պիտի ըլլայ 60 միլիոն: Պիտի ծախուի ինչ շատ մը գիտություններ զոչեք: Գալով քաղաքակր ծախքերին, ստուճանաբար պիտի ընդունի պետական նպատակներ, սինդի-լարը մը մնացողորմութիւններէ, ժողով անու-լին, եւ որ հարկուի 600 Փրագեք, միւշ իրական զիւր 1200—2200 Փրագեք է Առեւտար նպատակ մը պիտի շարունակուի կալի եւ կ'ընկարանաւորութեան այն մասին համար որ ամսմանուած է հանքային փոփաւմ: Երկրակրթութեան երմական վիճակն ալ պիտի աշտուի: Բայց ամէնէն կարեւոր խնդի-րներ պիտի ըլլան արտադրութեան յանելու եւ ճարտարագործական վերաշինութիւնը, որոնք հա-մար մանաւոր ծրագրը մը պիտի յօրինուի: Անե-րին առաջ անհրաժեշտ է քաղք տայ շարդարու-թեան, որպէսզի Թրանսիս յաւակիկայ տարի ալ եւս պէտք չունենալ զորեկն ներքնումն այն ու-նեւանալը զոր ինչոյ արտադրելի ճնայով իր քանտութիւնները խնդրել: Կառավարութիւնը պիտի շարունակէ զրամատանները, ապահովալական ընկերութիւններ եւ փոխարկութեանց արդարացու-թիւնը: Իր քաղաքականութիւնը յալողընդուն համար, կառավարութիւնը հարկաւորուած է ժողովրդին պահանջին ճանաչ զոչեղծութիւններ եւ առայժմ մերկի օրինալ որ առակելու խնդիրն է:

Մուրհա-Լիքանակի խնդիրը Միացեալ Ազգեւոր տղեւ:

Աղայայէ իրականութեան իրողութիւնը սկսալ լինել Սուրիոյ եւ Լիքանակի կառավարութեան յուշա-լիքը, որ մասնաւորապէս կը պատմաւոր հնազան-դալ իրական եւ Փրանսական պիտուրները: Նախա-պէս կը կարծուէր թէ կարելի պիտի ըլլայ խնդ-րիկը լուծել, քանակեղծութիւններ կառարարով շա-հակից շար պետութեանց միջին (Աղայայ, Փրան-ս, Սուրիա, Լիքանակ): Բայց վերջին թրմու-սի պիտուրեանց պատուիրակները շաբթ օր մասնա-ւոր խաղապետութիւններէ վերջ, որոշեցին անպա-տ:

Հարկատուն 1930էն ի վեր տեք է տուել մը որ 200 հազար Փրագեք կ'արժէր 1940 Յունիս 1ին, եւ 400.000 Փրագեք 4 Յունիս 1945ին: Այս պարագա-յին, ան նոր հարտացում չէ նկատուել: Խնդիրը կը տարեկան սակայն, երբ 4 Յունիս 1945ին ունե-ցած իր զոչեքուն մէջ 400.000 Փրագեք արժէ-ք տուել մը ունի զոր գնում է 1 Յունիս 1940էն ետը: Այս պարագային, աղը. համարախոսեան օրէնք-ից ուրիշ համաձայն, այս 400.000 Փրագեք դո-ւ-մար նոր հարտացում կը նկատուի:

Այս պատճառով է արդեն մը 4 Յունիս 1945ին կ'ընէ հարկատուի ունեցած զոչեքեր երկու: դասա-կալիքը քանդուած են: 1. Լիք միջին՝ օրտըր ընդհանուր զոչեքուն տուրքին միայն ենթակա-լին 2.— Նոր զիջելի՛ր՝ որոնք համար թէ ընդհա-նուր զոչեքներ տուրք եւ թէ հարտացումն տուրք պէտք է վճարել: Այս հին եւ նոր տուրքները եւը-ր զուտ ալ ունի իր փոփաւորութիւններն ու քաղաք-իւնները զոր կարելի չէ մանքամանել այս նեղ սինանաւորութեան մէջ:

ԳՈՒՏ Մ ԵՐԵՎԱՆ

Մեկ աւելի, մեկ պակաս

Սպանիայի այ փախաբ յաշտանն է, աթոռ մը զանգեղանի Միացեալ Մարտազորի սրահին մէջ։ Ան ալ հ'ուզէր իր հինք տրամալել։ Մասն մըն ալ ինք զարնէ՝ մարդկային թաքորութիւնը կերտելու դարձի։

Ծառ թաքի, շատ զեղեցիկ փախաբ։ Ինչէ վրէնսս կուգայ, աղագիրունին թիւը յիշուող մէկէն յիշուն երկրորդ քարքաղեցիկէ... Մեկ աւելի, մեկ պակաս։ Նստարան մը, սեղան մը, մաս մը թուղթ եւ գրիչ մըն ալ Սպանիոյ ներկայացուցչին թող տան եւ վերացնեն խնդիրը։ Թէեւ աթոռ մը տեղ աւելի պիտի գրաւուի սրահին մէջ։ Հող է, զիջ մը իրարու մօտ կը սեղմուին ժողովուրդները, այդ կերպով կրնան դիւրութեամբ իրարու տակմանի փախալ՝ պէտք տեսնուած պարզապէս։

Մէկ չափակ Սպանիացի չեմ ճանչնար, ոչ ալ մէկ քառ պանդեղին կը ճանոնեմ։ Այդ երկրին ներկայ վարչաձեւին մասին՝ թերթերէն միայն ծանօթացած եմ ճարտարին։ Գարծնի թէ՛ այդ վարչաձեւը կը նմանի սակի կակուղ - փռէ շէրթէր կառուցման մը, իսկ շէրթերն - մոտոտիկաները զուգընթաց իր պայմանական ծայրատուով մը դաշտարարու։

Մի՛գը որ այլ երկրին մենտալը, ճարտիկութիւնը է ունեցող, իր պատմական ձեւին վրայ Հանրապետութիւնն արտաքին փակցնելով՝ ժողովրդագրատիկան խաղալու իր թուրք արհեստագիտութեան պէս, որ մենտալական վարչաձեւի րոյտը պարտականութիւնները լիովին կատարելով հանդերձ, Հանրապետական - ռամկավար - պետական մը փակցնելու իր փայլի այսօր...

Թուրքը, դիւնիս տողը զերմասպառաջ մը եւ վերմասպառաջ մը եղաւ նախորդ Անժմատարարին սիրելին մինչեւ այս վերջին անգուրթ աշխարհա-

մարտի լրացումը։ Եւ երբ անտար Երզնէն մտնեց, պարսկ խողովակով գինուած իր հրէքները զործի լծուող էաւ։ Փաշեց իր սուրբն երախտները եւ ինքն ալ չաբիկ կեցաւ յալթալաններու կարգին։

Իր այս ձեմեն ծառայութիւններ Համար, զգաւալից պիտակով վրէժն կախելով՝ զնայ նստաւ, աղքատը խորհրդածաւ, ապստամբան եւ խաղաղութեան Համար ծովերով արին թափած ժողովուրդներու արեւազարուն մէջ։

Եւ պիտի դառնէ, իր նախկին զինակցին, Գերմանիոյ զորքած տեխնոլոգիաներին ու ոճերները պարտութեան չափոյանան իր ցուր պարզելով։

Ինչ աւելի տրամաբանական։ Ամէն դործ իր մասնագէտին... Թեւեւ կը արժանանայ թէ՛ ինչո՞ւ Նիւրնբէրցիները զատարանի խաղաղահաշտութիւնը իրեն չեն յանձնեց։

Պարզապէս, դատական նրբութիւն։ Աշխարհ մը իր վարչարար չի կրնար անկողմնակալ կերպով դառնալ։

Այո՛ր, իսկերիական թերակողմն՝ Սպանիան, բաւական չէր ինչի առում, մարդկային արեւին մէջ միջնուած շէրթերի եւ Մուսուլմանի ճարտարապետութեան։ Սերեն տեխնոլոգիան է, աթոռ Հնաժամէն անոր, իրաւունք եւ արդարութիւն կերպով կուրծողովուր մը մէջ։

Իսկ Ֆաշիզը, որ ոչ միայն կռակ առաւ, այլեւ քաղց էր քաղ իսկ ալ չալթալիցեց այդ ոճարկարտ անհիշուող Համար...

Այդ, զոնե յանուն տրամաբանութեան անոր աթոռն ալ տակնի անկողով, ժողովաշէնի զոհապահին աշխարհային յաղթանքներն են։

Իսկ կերպով, թէ արդէ ինքնաշարժուող, թէ ինքնաշարժուողներուն յիշունէն, յիշուն իր թիւին կը միջանուի եւ թէ՛ արարչութիւնն քառն ալ իր բուն նշանակութիւնը վերտառանալով՝ քանի որ ծառայած էր իրաւունք...

4. ԳԵՏԱՌԵ

Հայաստանի քաղաքացիները
կը մարտի քաղաքացիներուն

ԽՄԲ - Հինգշաբթի օր իրաւարարական էինք բանաստեղծ Ս. Խանախանի, ակադեմիկոս Հրայիւս Անտանովի եւ Ունդիւր Մ. Սարգսի խաւանները։ Ստորին ծննդը զրպատ էր. ինիւրիմանի եւ երգանան Արամ Խաչատրեանի գրութիւնները։

ԴՆԻՔԻ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ԵՆ ՎԵՐԱԿՐԱՆՈՒՄ

Երանք Հայրենիք եւ վերադառնում, Հայրենիք օրի մը մասը սերունդն է թշնամու ձեռքով, որովհետեւ նրանք արեւ ու ապարիկ գարշուրացք միայն։ Երանք այժմ հանուած են եւ իրոք ունեն այժմ միայն իր Հայրենիք - Ս. Հայաստան։ Սկային Ս. Հայաստանի եւ Երանքի ու Հայաստանը։ Միայն Ս. Հայաստանն է, որ պիտի ապրի, միայն Ս. Հայաստանի թախտի հետ կարող է իր կեանքն ու ապագայի յոյսերը կապել Տաճարի Հայրենիքը։

Հայրենիքները զիւրին չեն կառուցում, Հայրենիքը պիտի եւ փորձին ստեղծել, որ կարելի լինէ ձեռք բերել այն ծանրակշիւ իմաստաբանութիւն, թէ որպէս դժուարին եւ տաճարին դործ եւ այդ Հայրենիքը ձեռք բերելը։ Հայութեան արեւմտիկ պատմութեան օրինակն ու իրարար, զոնե Հայրենիք լաւ պիտի իմանան։ Իրերին եւ կորցնել Հայրենիքը, քաղց դժուար եւ վերադառնել այն, երբեմն էլ անկարելի է... Անուշա Հայրենիքը զիւրին ու անպարտք չըրցելով իր Հայրենիքի մեծազոր մասը։ Արեւմտի ու արեւմտեղի պայտապան Հայաստանակները Հայաստան իր Հայրենիքն է։ Սպանիա պատմութիւնը իմայել չէր կարող միշտ։ Պատմութիւնը լեցն Հայրենիքն է։ Եւ Հայրենիքն կեանքը կը խղարկ ընդմիջու, երբ նոր պատմութիւնը իր հրաշալիործ ձեռքը չիմեցնել զնայ Հայրենիքն եւ նորից չիբերակուէր զնայ կեանք։ Այդ, որ արարչի գարշուրացքը միայն անշտեց Հայրենիքները Հայրենիքն։ Հայրենիքն քանաստեղծութիւնը յառակի երկրին Հայաստանի ունի, զարդերի երկրին, որոնք արտաքինով ողորդ են Հայրենիքացուի Հայութեան, որոնց Հայրենիքապաշտ-սիրտը ի զուր տեսնացել է, մեղմել իր Հայրենիքարդմութեան ցարէ։ Ինչ օտար երկրներին շահանդերութեան իսոյս կարող էր լինել մեր Հայութեան մասին, որ երբեք Հայաստան արարի թախտի իր Հայրենիքը պաշտպանելու եւ արեւելի ծառայ Համար... Եւ ծառայ է...

Հայրենիքները Հայրենիքը Հայրենիքն է վերադառնում։ Դա անհնարաբար դործն է։ Ինչ ունի Հայրենիքներ օտար երկրներէն արտ, Հայաստան ու մի պատմութեան իմաստաբան։ Եւ պիտի ապրի իր Հայրենիքը, ջնայու, ստեղծագործ իր անփական տանը։ Այստեղ միայն իմաստ ունի նրա կեանքը։

ՍՄՄԲ ժողովրդական Կոմիտեաների Որոշորգի, արտասահման շահերի Ս. Հայաստանի միջառաքանի կապակցութեամբ, ձեռնարկով միջոցառումները քարքաղուի մեծազորութեամբ, անհախընթաց մեծազորութեան մի պէս է։ Զգուշ մեծ մեծ տառաշարք ընկեր Սուալիին մեծ արտ ջերմութիւն այդ դործի մէջ։ Եւ փորձի եւ շատ Հայրենիքներ, ծաղկեցնել շատ ժողովուրդներ, փրկել ու ծաղկեցնել ու նաեւ Ս. Հայաստանը, թող դաշ տուն եւ ծաղիկ տարազոր Հայրենիքն է։ Ի. Կոմիտեան

ԱՐԻԱՐԻՈՒԵԱՆ ՋԱՅՐԸ

Միւսեան ժողովուրդների որոշումը արտասահմանում գտնուող Հայերի կամարը վերադառնել միայն, ունի պատմական մեծ նշանակութիւն։ Երբանքանաստեղծ մեծ թուով Հայեր իր մասնաճիւղն ստեղծում են եղել տարազորակարտասահման։ Արտասահմանում գտնուող բոլոր իսկական Հայրենիքները Հայերը այժմ Նախարարութիւնն ունեն վերադառնալ իրենց Հայրենիքը, ամբողջ Միջ ժողովուրդի հետ միասին, անցնել ստեղծագործ աշխատանքի։

Եւ ուրբա եւ ողջունելու մեր եղբայրներին՝ Հայրենի Հողում եւ քանկանալ նրանց, որ նրանք որպէս կարելի է շուտ արեւ խորհրդարանի մարդու ամբողջ թերթարներ, պարծանքն ու վեներելիքը, որպէս Հայկական Որոշ. Սոցիալիստական Հանրապետութեան արտա քաղաքացիներ։

Արամ Խաչատրեան

ԼՐԱՍԻՄ ԱՐԻՈՒԵԱՆ

Նկարիչ Զարեհ Մուսաբեկի ցուցանակներն առաքել, փախեան թերթերու գեղարուեստի ընդարձակները հետեւեալ կարծիքները կը յայտնեն։

Opera թերթին մէջ Մ. Կոթիկ կը գրէ - «Մուսաբեկան ինքն զուգահեռութեան մը եւ Մուսաբեկ ու իւր օր մարտի պայծառ բնակարաններուն սիրելի նկարչն է։

Cité - Soir մէջ Սիւրիկ Միւսան - «Մուսաբեկանի բնակարանները դործն են զոնի վարպետի որ շահագործող գրպուն, լեթա՛ իր Հայաստան երազապատկեր։

Apollon մէջ Մ. Գ. կը գրէ - «Լկարի կարելի իր ցուցարար Մուսաբեկի պատասխանները Հայրենիքի նկարիչ։ Ունեցանալեզ միշտ լիցուն է բազմաթիւ Հայաստան արքան օրէն է։ Եւ այս յաջողութիւնը կը թուի թէ պիտի շարունակուի մինչեւ Յունեան 19. Եւրոպական զորքերու ցոյց կուտայ Նկարչին անօր քաղաքայինը։

La Voix de Paris մէջ Մ. Կ. կը գրէ - «Արարի լուսաւոր բնակարաններն մէջ, զոր նկարչն է Մուսաբեկան, Հայ նկարչի, Կարելի է զոնից Ժալարուն կշտայնելը, ծանրեց, ծանրեց, բոլորներ ընդհանար Երբեքաշխարհութեան զգալուութիւն

Յանցանքի որոնմն է

Դրախաղ իրաւագործութեան մը, որ կը փոխ տեսնուի տարբեր ձերքն ալ, ինչպէս ձեռք մեզ ճանցելի տեղերէ ժողովուրդներ։

Շատ կը սիրեն պարծանալ թէ իման ինչ տաղանդով ծառայած ժողովուրդներ են։ Եւ կը փնտրեն, մեղ մեղի օրինակ, տաղան ծառայած թէ անպարտ, մեղ շատ զէն կը ճանչնայ, իսկ իման չի ճանչնար։ Յանգար քաղաքուն կողմ իր լրջաւոր, տեղաւայտ թէ՛ տեղացի ինչո՞ւ հեղաշուտ Լեւոն Գեղար Կանտանէ մեր բարի եւ աշխատասէր Ժողովուրդը։

Ի՞նչ է յանցանքը։ Վերջէս առիթ ունեցալ խառնու. Յրաւարցի բարեկամի մը հետ որ Յրաւարական թերթի մըն ալ մեղուին թերթակցին է։ Անձանքեր կը սպանուի որ Կարակոյ մը ընկը, մեր ժողովուրդներ, հեռակա այս օրերուն տարած ապագայի շուրջ - իսոյ մը Երջական շարքի մասին։

Ո՞չ թէկ իսոյ, ո՞չ թէկ անարկի։ Անուանք տեղակալ մը, իր սիրելի քաղաքականութեան մասին խօսել, ճամբար քանալու Համար ուրիշ շարքերուն։

Մրանտեցի երեսնասուր զորքերը պիտի կրնան, զեղեցիկ ու կենդանի պատկերով մեր ներկայացնել այն ողորդութիւնը զոր կրնէ մեր երկրորդ Հայրենիքը, Մրանտեցի։

Ներկայիս Փրանսական տաղանդը լաւ է. քաղց ցեղին ստեղծագործ ճանաչող, իսկ զէմքեր ու նոր գործեր պիտի տայ, ինչպէս տառած է անցանքին մէջ։

Ներողութիւն, արեւո՞ք զապար մը ունի՞ք ճայ ժողովուրդներ մասին։ Ինչպէ՞ս կը ճանչնանք մեր ժողովուրդներ, որ քան տարին իր ճայն կրկնի մէջ, իր աշխատանքի բաժնի ունի, կը ճանչնայ մեր ճակոյթը, որ եւ է դործ կարգացած է մեր գաղափարութեան։

Մենք մեր ժողովուրդը քա չենք ճանչնար, զոնե մենք նորերս ծնել զիւրեք։ Օրինակ, եթէ ինքն անմապաշտ Հարցնէ, մէկ քան իման դիմեմ, Խաղիքը շարունակ արդարեւ եմ ձեռք։ Եւ դուք Թուրքերուն հետ թիւմի էք, որովհետեւ մեր պատմական Հայաստանը դրաւն է։ Սակայն՝ ներքին, եթէ աւելի քան չեմ պիտի ձ qui la faute?

Գէլ լաւ որ անտիկ զգարութեամբ, կը սիրեն մասնին եւ մեր խաղաղութիւնը մտիկ ընող. Հայ ընկեր շուրջամէ ինքի կը նային։ Ինչո՞ւ փորցիկը քրդիկներով պիտի ծանոթեցնեն, մեր ժողովուրդին անցալը կերտակալ, ողորդութիւնը երկրական, մշակուի կը իր արդար դատարարուն։ Ինչո՞ւ մենք մեզ օրն ի րուն կը կըրծեն, արտնայով թէ՛ տեղական մամուլը քա կը արգաւ իր դեր մեր Խառնի շուրջ։

Պատահի, զի, զառաւանակ թերթերը, Հայր կը լինեն, զի օնը յալակի խնդիր էր ըլլալ։ Մրանտեցի բարեկամի իր խոստանալ արտալայտելի, եթէ ինքն ինքն Հայկալթայիցը, մեր ժողովուրդի պատմութեան եւ մշակուի մասին։ Ինչո՞ւ ճանչնալ մեզ...

Մեր մամուլը ինչո՞ւ անտես կ'ուտէ այս շատ կարեւոր պարագան։

Թող տեղացի Հայաստակ ժողովուրդին անցալ դիտանալ որ, Հայ ժողովուրդը քաղաքակրթութեան քաղքը, մշակուիով գեղեցիկ, յաղթական զգարմանով անմահ, միշտ տառակն տեղը դրաւն է, անցանքին եւ ներկայի փոքրիկներուն մէջ։ Ասկինն է, որ իրաւունք մարդկանցին դործ լծուի, անմիջապէս իր ժողովուրդին իսկական զմեղագիծը, իր մշակուի, եւ Աղբար Խառն։

Պատար ցարկու ծով մըն է, եւ մեր զրոյց րոցիցիք վերի արտէ՛ն քարն կուտան։ Մուտարական եւ անտարական, արհեստաւոր եւ բանուոր, բոլորը դործի։ Ժանչնելու մենք մեզ, եւ մեր Աղբար Խառն։

Ս. ԸՆՏՐԻԿԱՆ

մը կուտան։ Իրենց Համեմատութիւններն եւ աստիճանալար հնչել են եւ աշխի հանիկ։

Libération մէջ Թաոսի՝ «Մուսաբեկան, որու առաքել արեւելք ցուցանակներ մեզ կը ներկայացնէ Վարչաձեւ Ժոր, մեղ կը լինէին Ժորիցի զարգողը։ Դոր նկարչու Վարչաձեւ արտալայտելի զիւրական միջոցներին քաղաքութեան, պիտի եւ դրաւանալ անմիջապէս ձեռնմէ, որ կրնայ զիջ հեռակալ գրաւ նկարչութիւն, որու Կողգէ իր քոյր հեղեղը։

Les Arts et Les Lettres մէջ՝ Մարկին - «Լկար Հայ ճայ արքան, որ զեղեցիկը ստեղծանալ տակ կ'ապստան իրաւալ, որ Կարթինայ ի նմարիկ կուտան, լեւոյս Զոյգեցիկ, ի մեղիդ Գալար, Ժորիցի, որ կը ստանայ արտնաստեղծ արդարութեան իրաւունքը։ Տպարտապաշտանները երբեք, իրաւար եւ Գոնար օտաւաղեցնել իրեն որ մանե իմը արտալայտել անհեղ ճարտար Նկարչիներուն շարքին մէջ, եւ ճարի եւ քովի զոնի իր զգալութիւնը, զոր կը դործանէ ինքնալայտան ճաշակով մը։

Հայ երիտասարդի մը գրոյցը

Ինչամուկի՜ւնք, թէ այսօրեան փոխքը:
 Էդքն ու Ուշադրելի, «Սոս փոսթ»-ի մէջ որ
 թնամք քի հոշէ, թէ ճորտիքիոյ ձայնբաւ ար
 բաղմանի է քաւք այսրի՜, քարք հողքեր
 րայ: Կր տեսնենք, որ մեր թուրք պատանան
 ներք... լաւ որ տղեկանան որ բաղմանքներ
 րայ, էրքն Ուշադրելի կը փռնայ որ թուրք
 ձայնքը՝ թուրք ըլլալէ առաջ ձայն են, եւ չա
 րալէ առաջ՝ մարդ: Ինչպէս հայ ժողովուրդը

Եթէ պե՛տէ է հիմ հաշիւները բաձայ եւ հաճը
անցնե՛լիս իրաբանշիւր դիպե՛ր, մե՛ծ էս հա, աշ
խաթիկ րոշը ժողովարդներում պա՛յ, ու քիչ աշ
պա՛ լաւիկ, դիպե՛նք ունիթէ համընթի՛ք: Ձե՛ր
եւ քի աղաքանակները իսկ պե՛տէ է դիտանա՛ ախ
կա՛ ու ճշտաթիւս դրդուողի՛ն սերմանի՛ք: Չե՛ն
կընա՛ր Հանդիսը եւ աշխարհ նախախնայի՛ք: Մե՛ն
Եւ ի՛նչ արե՛նք ի՛նչ դատե՛նք: Ի՛նչ:

ՀԱՅԵՐԸ ԱՏՐՊԱՏԱԿԱՆԻ ՄԷՋ

Կարը – թէ այլեւս կնիս ազգիք իրենց իմաստը
 կանս առանձնահերթն մէջ ազգայնոյ և անդնդաբար-
 թիւի, թէ այլեւս կնիս փողովորդներն իրենց
 զգային անհրաժեշտութիւնը պատեն շնորհուն հոսի ինք-
 նապար և ինքնօրէն : Մարդը այլեւս պապտ չէ իր
 իրենապատիւթեան մէջ, – interpenetration) այս պո-
 ճանքն պտօք է փերզգնապատիւթեան ինքնաթիւ պա-
 տիւթեան զգայապար, ժամանակը ազգայնոյ մշա-
 կոթի զարգացիւթիւնը ծրարիները : Այլ նպատակ

Կարճատեւ անդորրութիւն մը կը յաջորդէ նոր

Ատոր համար ցարդդով քննադատութիւնս
թիտատարական շարժումներու մասին, քննարկու

(2) II. ՏՊՈՒԳԵՐ

Թողէ՛ք որ լինեմ հեռաւոր, մենակ —
Չգղամ, որ կայ սէր, եւ ցնորք եւ լաց:

Վահագն Տերտրյան

[illegible]

Բաժնատերեր արձեղել են ծանուցանքներ և արարածներ ընդունելուց առաջին անգամը դեռ պետք է հարապարակել այսօր - վաղը: Բաժնատերերի բեկերին եր հզրն եթ չծծուի ոտքիդուրհիվիլի ձեղքակալաւ ե այն արդքը որ հոյնք եր րոտուի ակն ցաղեք եւ եր դոքեք ԵՄԲԻ Կուէն անու ձեղք: Եոյն աղբիլեք համարեք, այս արդքը եւ ՄԻՈՒՆԻՈՒՆ դոքուքալեք եր 1938թ եւ վեր եր անց Եւ ինկուքեք եւ վեր եր Հնուարդուր եւ Բաժնատեր հակալրոտակիլի Կարգուիլեք կոդք Երթրակուքիլիլիլիլ Կարարուաւ ե ուրաքն որ Ոտքիլուքեք Կոդք յիկուիլի անք եր հարցալուք արհաւուք րոտեք, որքեք օղալալքոքուաւ ե Կոտար Կարարուաւ յը րոտեք: Որքա ՄԻՈՒՆԻՈՒՆ ձեղք անուաւ եւ, ապառիլուիլ Կամար առաջիլի վալեք Կեանք, որ փալարիլ առաւ եւ:

«Անգղեզուն գիւսացոյքիւնը
մեռած է»

[illegible]

Յետոյ քամանադարպաւ ծաւրնալով կարգ ըն-
դրող իրենքու վրայ, նախկին նախարարը չիէր
Յունաստանի չորդոյն քամանալիք: Եւ հարցոյն
Քէ կառավարութիւնը Հաստատու էր միայն այն
ծրարդի վրայ — որուն յօդարարով հաստատ-
ւիլն յայտնած է Քորիքիւն ալ — Քէ Ներկոտասան
կզկզիւնոր պէտք է Յունաստանի վերադարձուն:
Էլ հետնալարութիւնը պատրաստ է ընդգրկմանով
Յունաստանի չորդոյն ամբողջութեան դէմ եղած
սպաննեմուս: Ըն ձողուն վտանգ:

— Ե ի՞նչ կ'ուզե՞ք Ռուսաստան: Ի՞նչ են այս առաջապառններն չարագիրները: Արտապաշտու ռուսները այն աշխարհակալ զարգացականներն են որ կը ներշնչէր ցարական Ռուսիան, 19րդ դարու վերջին մասն մէջ: Յորդայն կը շնչեմ, մենք պէտք է պատշաճանքներ ծառայողներին եր- տաքին նախապաշարձայն տէ՛մ: Բացադրականա՛յն կենսական է, — մեղի է աշխարհայէտը: Ես պո- յային չամար, — մեղի էր դիտանքը ճշմարտութիւնը:

Պարչպանդական երեսփոխանը ուրիշ փորձով խնդրենք ամ շուրախել իկըն, շեշտը թէ անհրաժեշտ է ամսիական Իմիդիոն ձեռք առելու: ՀՀ-ում անթեքն քուեւելոյ կամ ձգձգելոյ մենք դէպի անդունդ իկըմքան: Ուզեմք շուրջը, աշխարհը անդունդիման դասազան յրմանակինքու: Իր րաժմունքը

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

[illegible]

ՄԱՐՏԻ ԴԵ ՍԿՍԵԱԼ կարելի պիտի լիայ մէկ ծնող հաշտուած ծախի 119 կէտերով, մէկ շաղկապ 18, մէկ կիողկապ՝ 2, գուլպայ՝ 2, 150 թաւիկներ 9 կէտերով, — գուլպայումբ 450 կէտ, ինչպէս հաշորդեն Արտադրութեան նախարարը, ապառ ձգելով 150 կէտ A., 60 B., 180 L եւ 134 E եւ ի կարծններուն վրայ:

100 ԿՐԱՄ ԹԱՐՄ ՄԻՄ պիտի բաժնուի Փետր-
ուարի B7 կտրոնով, անկախ՝ ստացած միաի բաժի-
նէն: Իրիմել աշն խանութպաններուն ուր արձանա-
գրութեւ չէ: Բաշխուծը պիտի կատարուի աստիճա-
նաբար 7:

ԾԱՆԻ ԱՐԿԱՆ մը պատահեցաւ Ռուրի ամիրա-
հանքերուն մէջ: Քանի մը հարիւր հանքագործներ
մնացած են աւերակներուն տակ, համաձայն առա-
ջին լուրերուն:

ԵՍԸՐԸ ՉՈՐԱՄԱՆԻՔԻ ԵՆԿՆԱԿՆԵՐ ՊԵՏԱԿՈՐԵՐԵՐ
Համադրուած են Իրաւաւոր սահմանաւորուած իրաւ-
ք, համաձայն զանազան իրաւաւորութեան տեղե-
կութիւններին: Այս ուժերը իրաւաւոր պետութիւն
մէջ ապրիլական են մէկ մանրեկեղծ շարքում: Եւ
Կարելի է պատահաբար ապագայութեան մէջ պիտի
պայթի ճգնաժամ: Անեղեցիկ մէջ, եթէ այդ շրջան
Եւրոպական շարքին:

ԱՐՄՈՒՄԵՆԻԱԿԱՆ ԿԱՍԻՔ ՄԱՏԵՐԻՈՒ Ե ՊԱՐԵՍԻՔ
ԵՄԵՐԵՐԸ: Եւրոպական շարքին: Եւրոպական շարքին:

Դանակիցնեղուն դէմ, պատուելով անդլիական եւ
ամերիկեան շարժեկարերու ազդերը: Միւս կողմ
է կ'ըսուի թէ զօր. Յրանքս 300 հակառակորդներ
ձերբակալի: առաջ է Մատրիտի մէջ:

ԹՈՒՐԿՈՅ արտաքին նախարար, Հասան Սաֆա, որ Փարիզ եկած էր, զգուշանալով իրն յայտնելու Միացեալ Ազգիներ Ժողովին արդիւնքներն մասին: Յետոյ չնշոնք թէ իրենց յարաբերութիւնները միշտ բարեկամական եղած են Պրանսայի հետ եւ չկայ յանգիստ մը որ արգելէ Հանդիսանալ տակի սեղող խաղաղութեանը :

ՀԱՅՏՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎԸ, որ պիտի գումար-
ուի Փարիզի մէջ, յառաջիկայ մայիսին, պիտի յե-
տաճգուի, իթէ Դանակիդիէրը չկարենան համա-
ձայնի: Առաջին փշոտ ինդիբը իտալական դա-
նաւորն է:

ՀԱՄԱՆԳՐԱԿԱՆ ՊԱՅՏԱՐ ԵՐ պատա իրան-
հան ժամուկն ծէջ, վարսողիտն Մսուկու ժա-
մանուինն անմիջապէս վերջը: Յարձակումը ուղ-
ղութեւ ժամանորայակ թէջնաթի անդ: զեպա-
րդն եւ Անդրկիւրանեան Բարիքի ընկերութեան
ստորագրել զէմ: Միեւնոյն տունն Հրամարցեան
ստորագրելոյ պիտու եւ անպարտոն ծախարա-
քը, որոնք աշիքի փուշ էին ծախսողոյնան հոսան-
քն ծածար: Եւ

ՅՈՒՆԵՍԿՕ-Ի ՌԵԶԻԴԵՆՏԻ յանձնատնոցով աղեր-
 օր յղուածն էր բռնարկելն, որուն Համաձայնի Ե-
 րբ ստորագրած վիճակի մէջ պիտի զրոյի անասու-
 լիքն, ընկերային կամ բաղադրական տեսակէտով,
 կամ պիտի կրնայ շահագործուիլ իր սեռին, տա-
 րիքին, գոյրին, ազգութեան, կրօնի, կարծիքնե-
 րուն կամ զեղակի ծագման պատճառներով: Պիտի
 պատմուին անոնք որ քաղաքով իրենեք կը կատա-
 րեն այս սկզբունքներուն դէմ:

Հ. Բ. Դ. «ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆՆԵՐ» ֆարիգի մասնաճիւղին դատախոսութիւնը՝ Երկուշաբթի 25 փետր. ժամը 8.30ին, Studio Caumartinի մէջ՝ 19 rue Caumartin, métro Madeleine: Կր խօսի Գ. Մկրտիչ Գարսամեան: Նիւթը՝ Սխառնքոյի կեանքն ու գործը:

ՇԱՀԻՐԻ Հ. Ա. Ը. Միտութիւնը կը հրաւիրէ լքելու Տալիքի խմբակները, հրապարակելու իր հաւաքած ծախքը մը, այս լաւագէտ իրիկուն ժամը 8.30ին, Եւրոյի մատակոն մէջ Գարեհոյ գիշերօդային, ներգաղթիկ, Ալք. Դառտի, եւ Հ. Ա. Ը. Միտութեան ծախքը մասին: Ներգաղթիկ արժանապատիւ թիւները կը սկսին կիրակի, 24 փետրուար: Փափաքողները կրնան դիմել նոյն օրը, առտունն ժամը 10օին սկսեալ, Եւրոյի Հալոց կէդեցին:

ԿՈՒՋՈՒՐԻ ՂԵՐՃԱԿԻ զՈՐԾԱՆՈՐՈՆՀԻ ՏՐ: ԴԻ-
ՏԻ, 4 Bld. de Clichy, Հեռաձայն Mon. 56-92:

Le Gérant : H. AGONEYAN
Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesme - 13^e

[illegible]

ՍԱՆՈՒՀԻՆԵՐՈՒՆ ԵՐԵՎՈՅԹԸ

[illegible]

Անթ էթիէնի սանուհիներուն կողմէ երկու
ուղերձներ կարդացուեցան, մէկը Հայերէն երկ
րորդը Փրանսերէն: Գեղարուեստական բաժին
նոյն էր: Ետոյ յովոյդ արտասանութիւններ
ստատանկներու եւ սանուհիներ:

Միևնուրեք արժան տար էր որ, հայրենասիր
հայրերի մեր տպավորությունները դործելու և Մե
զանիսեր զարթուրած ինչ առաւ ևստեղծով ու
դիրենքով: Հայհատուր արախոնիման իմ խոս
արուեան ընկեր Տ. Ջեփան (Մենք ինքին)
եկարտուրան երեկոյի Կապադոքսիան դ. Ե. Կա
պուր Ուշի և Սանահինիւրու պեղոր աւելի չա
կերել ևստեղծել էր, ամբողջ համար ըսպա՛մ
հազար Հայերի թիւաւորութիւնը: Երկերի նոյն
րատուութեան ցանկ մը ըսպա՛մ 500Գրանգով և ու
րաւ չեղեւ ինչ որ ինչ Եւրոպայի Եւրոպայի:

Եւ իւրաքանչէր տասնամեակէ մասնակցելովս
եւ իւրովս զարեւելի քր մանկեանց անտէր
ըղայսա. մտաւորաբար 33.200 քանիք զոյմ
էր: Յոսւ հաշոյթ՝ 25.000 քանիք, որոնք 20.000
քանիքը Յուճաստանի կարօտանիւններն պիտ
զրկուի: Իստուրեւ չաճեցա. Ուայո. Ուայաստ
հան, որ քր կարգին ինկնաներուն յոյնիւրէր, ք
լորէն ալ թափե հանուեցա: Արիւր չէ ինքնաւու
ՉԷ, ինչպէս չառ չէ որդէ կարկանդակներէ, Ժող
պիւրորէն թափեցին մեր անմահ անտէհները
որոնք միշին աշխատանքը ու զեղեցիկ սպա
սախտիւններն ամէն թաշակներէ արժանի են
45 տարիներ սիան չալ սոյնիւնեղուն ճեղգա
հունձ թան ու պարբեր: Մանուհներուն երգա
խումբը փայն քր անպա՛ր Սոնապուզ Անդրանիկ
երբը, Բոյիակա՛ն թափը:— Ե՛կէ Ժողքը փաւա
մտամար չաւա: Հապար ոսկիւր անա զիկի
ճաթ:՝ Ատառան ծառը չն էր եւ դեռ Ժողովուրդը
էր ուղեռ թափուն:— Սւրօ

604-643689

Հ. Թ. Դ. ՎԱՐԴԱՆԵՆ ԵՆԺԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԿԵՐԱ
ԿԱՆ ԸՆԴՀ. Ժողովի կը հրապարակէ Հրայր, Ռազմի
և Տարրա խումբերու բոլոր ընկերները, այս կի
րակէ 24 Փետրուար, կէս օրէ վերջ Ժամը 3ին
146 Այս 1 Լայնէ Բարձր-)

ՃՐ. ԿԱՊՈՅՏ ԱՆՁԻ ԻՐ Է ՄՈՒԼՆՈՂԻ ԺԱՍ
նաճիկին Հանդէսը՝ այլ Կիրակի 24 Փետրուար
ժամը 2.30ին, 45 rue de la Défense, Issy: Կը խօս
Տիպին է. Բիւիւրէնէ: Գեղարուեստական բաժին
ըր նուազեց Պ. Բենիյի խաղը: Ճոխ պիտիէ:

ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ Կապոյտ ինչի ծանանհելը
անդամական ժողովը՝ այս շաբաթ՝ իրիկուն, ժամը
Ցին, 11 Ave. Gambetta, (Պ. Կոչակարեանի կառա-
տան կից սրահը)։ Կը հրաւիրուին անդամագրուի-
վաւորացողները։ Ինչտ կարեւոր օրակարգ։

« ԵԱՌԱՋ » ԿԸ ՆՈՒԻՐԵՆ. — Պ. Թորպոմ Նալ-
պանտեան Վեց ամսուան « Եառաջ » կը նուիրէ Պ
Թիւֆէնքճեանի, Հալէպ :

ԱՆՅՈՐԴԻԼ.— Զբ. Կապույտ Ուշի մասնա
հիդր կամրակերպած է Ֆլեյսխհաւս մը Մարտ
3ին, ժամը 2.30ին Salle «Aux Sports», 157bis rue
Jean - Jaurès, Maison Allot: Գեղարվեստական ճոհ
բաժին: Կը խօսի Տիկին Է. ԲԻԻՉՁԵԼԷ: Հաղորդ
դակցութեան միջոցներ.— Météo Ecole Charenton
օթոյսայն 181 , ինչն յերկրին կայարանը:

15ԲԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՅԵՐԵԿԱՌԹ շԱՑ ԱՐԻՆԵՐՈՒՄ
Միլիթեան Փարիզի շրջանի: Կերակի, 3 մարտ
ժամը 14.30ին, Salle de Chimie, 28bis rue Saint Domi-
nique, Paris (7), métro Invalides: Մուտք՝ 200, 100
և 50 հոսանք:

ՄՏԱՑԱՆՔ.— ՀԱՅԲՈՆԵՐՔ, Տարեգիրք-տնայայտյց
1944 եւ 1946 տարիներու, պատկերազարդ, ալյա-
զան բովանդակութեամբ եւ չեղ տպագրութեամբ
կազմեց Ս. Վրացեան: Հրատ. «Հայրենիք»
Գին 1.50 տուրք, իւրաքանչիւրը, լաթակաղմ՝ 2
տուրք 1

Մեն ԳԱՐԱՀԱՆԻՏԻՍ կազմակերպում Կremlin Bicètrèի Եփրանայի Հայ Սրիտասարդներու Միութեան կողմէ այս շաբաթ, Փետրուար 23, Ժամը 21էն մինչեւ ատուտան Ժամը 5, Patronage Laique, մեն սրահի մէջ։ Orchestre, Tango, Swing: Անակընդայնը։ ԳինՖէ։ Մուտք 50 Գրանդ։

11-12-13-14-15-16-17-18-19-20-21-22-23-24-25-26-27-28-29-30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-51-52-53-54-55-56-57-58-59-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-80-81-82-83-84-85-86-87-88-89-90-91-92-93-94-95-96-97-98-99-100-101-102-103-104-105-106-107-108-109-110-111-112-113-114-115-116-117-118-119-120-121-122-123-124-125-126-127-128-129-130-131-132-133-134-135-136-137-138-139-140-141-142-143-144-145-146-147-148-149-150-151-152-153-154-155-156-157-158-159-160-161-162-163-164-165-166-167-168-169-170-171-172-173-174-175-176-177-178-179-180-181-182-183-184-185-186-187-188-189-190-191-192-193-194-195-196-197-198-199-200-201-202-203-204-205-206-207-208-209-210-211-212-213-214-215-216-217-218-219-220-221-222-223-224-225-226-227-228-229-230-231-232-233-234-235-236-237-238-239-240-241-242-243-244-245-246-247-248-249-250-251-252-253-254-255-256-257-258-259-260-261-262-263-264-265-266-267-268-269-270-271-272-273-274-275-276-277-278-279-280-281-282-283-284-285-286-287-288-289-290-291-292-293-294-295-296-297-298-299-300-301-302-303-304-305-306-307-308-309-310-311-312-313-314-315-316-317-318-319-320-321-322-323-324-325-326-327-328-329-330-331-332-333-334-335-336-337-338-339-340-341-342-343-344-345-346-347-348-349-350-351-352-353-354-355-356-357-358-359-360-361-362-363-364-365-366-367-368-369-370-371-372-373-374-375-376-377-378-379-380-381-382-383-384-385-386-387-388-389-390-391-392-393-394-395-396-397-398-399-400-401-402-403-404-405-406-407-408-409-410-411-412-413-414-415-416-417-418-419-420-421-422-423-424-425-426-427-428-429-430-431-432-433-434-435-436-437-438-439-440-441-442-443-444-445-446-447-448-449-450-451-452-453-454-455-456-457-458-459-460-461-462-463-464-465-466-467-468-469-470-471-472-473-474-475-476-477-478-479-480-481-482-483-484-485-486-487-488-489-490-491-492-493-494-495-496-497-498-499-500-501-502-503-504-505-506-507-508-509-510-511-512-513-514-515-516-517-518-519-520-521-522-523-524-525-526-527-528-529-530-531-532-533-534-535-536-537-538-539-540-541-542-543-544-545-546-547-548-549-550-551-552-553-554-555-556-557-558-559-560-561-562-563-564-565-566-567-568-569-570-571-572-573-574-575-576-577-578-579-580-581-582-583-584-585-586-587-588-589-590-591-592-593-594-595-596-597-598-599-600-601-602-603-604-605-606-607-608-609-610-611-612-613-614-615-616-617-618-619-620-621-622-623-624-625-626-627-628-629-630-631-632-633-634-635-636-637-638-639-640-641-642-643-644-645-646-647-648-649-650-651-652-653-654-655-656-657-658-659-660-661-662-663-664-665-666-667-668-669-670-671-672-673-674-675-676-677-678-679-680-681-682-683-684-685-686-687-688-689-690-691-692-693-694-695-696-697-698-699-700-701-702-703-704-705-706-707-708-709-710-711-712-713-714-715-716-717-718-719-720-721-722-723-724-725-726-727-728-729-730-731-732-733-734-735-736-737-738-739-740-741-742-743-744-745-746-747-748-749-750-751-752-753-754-755-756-757-758-759-760-761-762-763-764-765-766-767-768-769-770-771-772-773-774-775-776-777-778-779-780-781-782-783-784-785-786-787-788-789-790-791-792-793-794-795-796-797-798-799-800-801-802-803-804-805-806-807-808-809-810-811-812-813-814-815-816-817-818-819-820-821-822-823-824-825-826-827-828-829-830-831-832-833-834-835-836-837-838-839-840-841-842-843-844-845-846-847-848-849-850-851-852-853-854-855-856-857-858-859-860-861-862-863-864-865-866-867-868-869-870-871-872-873-874-875-876-877-878-879-880-881-882-883-884-885-886-887-888-889-890-891-892-893-894-895-896-897-898-899-900-901-902-903-904-905-906-907-908-909-910-911-912-913-914-915-916-917-918-919-920-921-922-923-924-925-926-927-928-929-930-931-932-933-934-935-936-937-938-939-940-941-942-943-944-945-946-947-948-949-950-951-952-953-954-955-956-957-958-959-960-961-962-963-964-965-966-967-968-969-970-971-972-973-974-975-976-977-978-979-980-981-982-983-984-985-986-987-988-989-990-991-992-993-994-995-996-997-998-999-1000-1001-1002-1003-1004-1005-1006-1007-1008-1009-1010-1011-1012-1013-1014-1015-1016-1017-1018-1019-1020-1021-1022-1023-1024-1025-1026-1027-1028-1029-1030-1031-1032-1033-1034-1035-1036-1037-1038-1039-1040-1041-1042-1043-1044-10

ԿՈՒՉՈՒԻ դերձակի պորձաւորուհի մը: Դի-
մէ 4 Bld. de Clichy, Հասցանք Մոն 56-92:

քին: ԳԼ Թեկադրենք մեր պաշտօնակցին, մաքու
աչքերով եւ խիղճով անդրադառնալ այս բոլո
խանդիւրներուն, եւ ի զուր չպզտորիլ միտքերը:
Մ.

կերպարներին համար Օր. Տէր Ներսէսեան Իրական փորձագէտ մըն է՝ զի քննակիցութիւնով և քան թէ հրատարակուած վիճակից կարծիքներին՝ Գործիչը թաք. Յովսէփեանի հայ ամբարհարութեան հարուստ հաւաքածոն, հայ նկարչութեան մասին միակ ամբողջական ուսումնասիրութիւնը կը գտնենք այսօրեայ կրթայ պատահի, որ իր ուղեւորութեան մէջ Օր. Տէր Ներսէսեան նկատած չլլայ արար եւ չին նկարչներու աղբյուրներէ հայ զգրկ պատկերներին միայն, սակայն նկարներ որ քաղաքի հայ նկարչներ աշխատած են արար եւ թերեւ մոնիկ վարպետներու մօտ, այս առաջնորդները կրնայ եղած ըլլայ բոլորին առաջնորդիկ ։

ՀՀայաստան եւ Բելառուսական Կայսրութիւնք զիջէ մըն է, որ իւրաքանչիւր հայ պէտք եւ կարգաւ, որովհետեւ ան արտադրել լաւագոյն ուսումնասիրութիւնն է հայ արուեստի մասին ։

ՀԵՂԻՆԵՐԸ ԱՆՁԵԱՏՈՐԻ ԵՎԱՆ

30 ՍՊԵՏԵՄԲ, 500 ՎԻՍԻՏՈՐ

Պատգէլէն իր հեռագրին թէ Հնդկական նաւատորմի բոլորատնօթիւնը վերադառնալ չարաք առ առ, մարտասուհի մը մէջ զուսպեց Բոնիտի մը վրէժ, Բոնիտասին որովհետք վրէժից արշաւանմանը ։ Այս արշաւանը ձեռք բերուեցաւ զորքադուի անգամաւորներին եւ Հնդկական արշաւանի Ազգ. Բոնիտի անգամաւորներ Փաթէիկ մէջն կատարուած խորհրդակցութենէ եւ վերջ ։

Անգլիայ վարչակարար այս արքային զինգըրուտ տալով երեսուց Բոնիտի մէջ, արքայէ առ արքայ անգլոյդները ։ Այստանալով 14 հողքից պատուաբաւութիւններ եւ զրկած են անքան ։ Հրամանատարներին, պատանելով ։ Այսպէս արքայուհի զինգըրուտներ, համաձայն տարբեր եւ ծառայական շնորհներ, պատիւ մարտական մը Հրամանատարներ որ զէջ հարուած էր նաւաւորներ եւ ընտանեկան նկատուած հաւաքած զնկարու եւ ընտանեկան նկատուած լաւ անուշ զէջ ։ Վարչակարար ըսաւ թէ Հնդկաստանի Ազգ. Բոնիտի կուսակցութիւնը չէ մտանկեցած ընտանեկան հաւաքած ձախաւ կողմէն տարբեր եւ համայնաբարներ կը ճանան համալսարանը շահիք ։ Ազգաբարոյական ընտանեկան թէ միայն անպայման անձնատուութիւն կըրտան թողուելի ։

Իրթնները կը գրեն թէ ուրբաթ 9ր բուռն կիրանի տեղի ունեցան Պատգէլի փողոցներուն մէջ, տեղի, զորքերն եւ Հնդկական զինք ։ Անգլիական տեղերի հողորդներ թէ պատանելով են շահի քան 30 հոգի, ի վրայուրեւ 500 հոգի, որոցմ 100ր ծանարարք ։ Ուստիկանութիւնը հրամայեց տուենք ինչ որչա չլլայ իրիկուան մօտը զէջ մինչեւ օւստանեմ ըր, 15 օր ։ Միևնուր տանն տեղի կ'ունենար նաւամարմը, որ անեղ 25 վարչական ։

Կաղարքիւրը եպիսկոպոսի մէջ

Վերջին լուրերու համաձայն, բարեկարգութիւնը վերահաստատուած է Գաւիթի մէջ ։ Եւ Ազգային համալսարանի ուսանողները ժողով զուստնով հաղարկածով մեկնելին մէջ, պատանելով եւ կատարելին ի իշխանիկ երկարացող գոյններ եւ կրակոտ հանդեր խոսեցան ։ Եզրուայից դիտողները կը լընին զաղարկը մէջ, յայտանելու համար եւ եւ Եւրո ջոյք ։ Ճարպեւ Թալարայր ներկայացուցիւ թէ զրկելով որովհետք ձախաւ կ'սկսիկոտի, ցուակցութիւն յայտնեց անոր կեղեցիկին եւ անունի վրայ կատարուած յարձակման ամբիւ ։ Գաւիթից իրողականութեան դեմաքնն մը վարչակարարի ներկայանալով, բողբեց Անգլիացիներու դէմ կատարուած յարձակումներուն համար ։ Անգլիացիներին վրայուրեւած են միայն երկու կատարներ ։ Նիւթական վնասը կը հաշուեն 50.000 սփրէլին ։

Իրթնները կը գրեն թէ յարաբերութիւնները շատ յարուած են արմատաւորեալ անոր համար որ եզրուայիցներու արեւն Քալիֆոնի ։

Քալիֆոնի մէջ ալ կաղարքները մէկու պտորն է Բուրբաթ որ յոր պալլիւններ տեղի ունեցան մէկ ։ Անգլիկ մէջ ։ Երեւ շրեանք պայմանեցան ուրիշ վարչ մը մէջ ։

ԲԱՆԻ ՄԸ ՅՈՂՈՂ

ՍՊԱՆԻՅԱ ղեկավարողը, Ծրարեւ, զնդակահարել ասուտ տասը հնդկաբնականներ, որոցը կ'արեւ զանապաշտ են ծրարուայի ղեկավարական պալլարեւի (Բրիթանիա Կարսի եւն) եւ որոցը համար բարեկանք եւ Բրիտանիայի կառավարութիւնը ։ Այս լուրը խոր յուզում պատճառեց Ծրարանի մէջ ։ Սահմանադիր ժողովը բանաեւ մը քուգարկելով իր զալարեւ յայտնեց եւ պատանելի խոյն դիտանալով կատարելութիւնները ։ Միայն անգլիկաներ երեւոյթներու ձեռնարկ մնացին ։ Մամուլը կը պարանշէ խոյն յարաբերութիւնները Բուրբաթական հեռու ։ Բրիտանիան կատարաբարութիւնն ալ իր զգաւորութիւնը յայտնեց ։

ՍԳԱՆԱԴԵՒՍ ՏԻՆԻԸ Զ. ԵՆԱԹԻ ՄԵՇԱՍԱԿԻՆ

Փետրուար 16ին Salle J. Goujonի մէջ Հասարակական մը Կապար խաչ բոլոր մասնաճիւղերուն ներկայացուցիչները յայտարար արարաւորութեւ համար որքացեալ Տիկն Եանթի մահուան առիթով ։

Եւր. Վարդանան կողմէ Տիկն Զ. Միսաբեանի քաջաւ Հասարակութիւն, հրաքրելով ներկայութիւն յոյնական խոնարհի մը Կապար խաչ ամենին հաստատող, զործունեայ, համեստ եւ բոլորին սիրելի Տիկն Եանթի հեռուոր շիրմին առնել ։

Տիկն Զ. Եանթեան շատ զեղեցիկ կերպով ներկայացուց մեր ընկերութենէ իրեն մայր, իրեն հանրային զործունեութեան ներուած կին, իրեն անձնան խաչուել, որ մինչեւ իր մահը Պոլսի, Փարիզ, թէ Պէրուքի իր քաջան զործունեութեան օրինակելի պետի մայր բոլորեալ համար ։

Գ. Հրայ Ջաղարկանք վերուցեցով Գ. Լ. Եանթի զբաղմունքներն մէջ հայ կողմ զբաղմունք տխրարներ, հեռուցեց թէ անուր կենդանի, իրական եւ քաղաքին են անոր համար որ Լեւոն Եանթի իր ջոլ ունեցած է շատ զբաղմունք տխրար էր հայ կողմ յանձնի Տիկն Եանթի ։

Օր. Նիկամանի նուազած Եօթեւի մահերը ունիւրութեան յոյնական ։ Վերջին խոսեցող էր Տիկն Է. Բրիտանի որ պարզեց այն զերբ զոր Տիկ. Եանթի կատարեց իր զբաղմունք անուանին ջոլ, անհուն զուգարկութեան եւ զիտակեց նուիրումով, որպէսզ Լեւոն Եանթի կարեւոր այս հայ զբաղմունքներն իր զեղեցիկ տուրեց ։

Արտաւոր փառանքային խոր յուզում մէջ ։ Այս առթիւ կան նուէրներ Խաչի զարմանաւոր, որ այսուհետեւ պիտի կոչուի իր անունով, ինչպէս եւ ի նպատակ Լեւոնանի Օրդնական խաչից Բիսպի իր կերպարի ձեռնարկին, զոր Տիկ. Եանթի նախաձեռնութեան իր պարուն եւ որուն անունով Ամերիկայի Կեղք. վարչութիւնն ալ հանդիսանութիւն մը իր կատարե ։ — Նիկայի մը

ԿԱՐԱՐԻ ԲԱՆԱԿԻՆ 28րդ տարեկանին տարեւ, Սահմանադիր ժողովը մեծարանքի ջոյք էր կատարեց որքաք օրուան նիստին մէջ ։ Այս առթիւ Բոնիտի նախապէս, Գ. Վնուստ Օրդու մէջ եւ խոսելով, զժրմանային ազդին եւ Ազգ. Ժողովին կարգադրական քարեմարմէրներն եւ Եւրոպայի մեծարանք յայտնեց Խորհրդային Միութեան Հերոսական քանակին եւ քաղաքի ժողովուրդներուն, անոր ներկայացուցիչներուն եւ անխնայոր մտաւոր Սփայնին ։ Նախապէս միևնուր տանի փառանքային զաւեշակը քանակեցին եւ Ծրարանի Դիտարկանք Զախալին եւ Փիւրիտան քանակին զնուտները ։ Այսպարակա Սփայնի այս տարեկանին տարեւ խոսած ճառին մէջ ընկալեցող տակ լուրջանք կարծիք բանալի, որպէսզ այնու ոչ մէկ պետութիւն համարանի յարանիկ Ե. Միութեան վրայ ։

ԹԻՐԻԿԻՆՈՑ Կարմիր Մահիկը ուսուիցէ պիտի զրէջ Հուշարար, ինչպիսի անուշով տալի փառաք ։ Փիլիթիկ նախկին ղեկավար այս ձեռնարկին զուրեւ անցած է ։

Խ. ՄԻՐՈՒԹԻՆԸ պատանելի վերադարձին Անտարկի Քրիստոսական ջրմար պատանելու պատկան տարազրկները ։ Ամերիկան ջրմարին մէջ ալ հաղարկար պայման տարազրկներ իր գտնուի, լայն հրամանատարութիւնը կը մթերէ լայն վերադարձին, քաղ պատուրեց ռոնքորդներին ։ 75.000 իր հաշուան ամերիկան ջրմարի պայման տարազրկները, որոնք օդուիկին իր ստանալ ինչպէս ուրիշ հաղարկար տարազրկներ ։

ԴԱՆԱՍԱԻ Կառավարութիւնը տարազ ըլլաւ Ե. Միութեան բողբալին պատանելական քանակը, դիտել կուսայ թէ ինչպէս շատ տակի ճարք եւ թաւ կ'ենթադրեն Մոսկուայի մէջ ։ Բանաւոր մէջ շարքիք պատանած են Մոսկուայի վերադարձները, որոց պատանալար պիտի տրքուի ժող օրէն ։ Մոսկուայի վերադարձայն ալ բուռն խորադրական օր հրատարակեց Բանաւորի կառավարութեան դէմ ։ Բանաւորի մէջ դիտել Ե. Եանթի թէ Մոսկուա խոստովանած է իր յանցանքը, թանք եւ ան կ'աշխէ զինգարական կցորդը ։

ՅՈՐ. ՔԵՐՈՒԿԻ ընդունելով Պիլիթիկի մամուլիկ ներկայացուցիչները, պիտեց թէ Ծրարան Հաստատու էր մնայ իր պատանելի վրայ ։ Նաք Եզդիկ Գիւրմանիկ արեւմտեան ասանեց, մէջադարձայն Ե. Եանթի շարքը, խոյն կ'ըրք ։ Կատարարութեւ մը հաստատուի Գիւրմանիկ մէջ ։

ԹԻՐԻԿԻ ՄԱՆԱԿԻՆԻՆԸ մէջ մնացած են 440 անուտներ, որոց պատանալար անկարելի իր համարելի աշխու ։ Արեւմտաներէն երեք անգլարքի ընկերներ են ։

ԱՆ. ՎՈՒՄ Ուրուիկեմը պիտի մեկնի երեք շաբթի օր, տնտեսական արկելութիւն ինչպիսի համար ։

ԹԱՍԿԱՆԵՐԸ, սինձաների եւ արճարաններ պիտի կրնան լայն մնայ մինչեւ, մամը 12.30 ։

ՈՐ ԿԱՐՏԱՆԻՆԸ իրենց անգլաները տարաջն ուրբաթ օր, Պալլիկ մեծաւով եւ այսպէս կ'ընկալան ալ արադարութիւններ որ կը տեւեն մէկ շաբթի Ե վեր ։ Միևնուր տան Գալար զատ զատ կատարեց քերական զգեցիկ եւ քանակայն ան անդալան արադարութիւնը ։

ԵՈՒԵԱՏԵՏՐ

Հ. Ե. Լ. ԵՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԻՅԻ Փարիզի մասնաճիւղին զարախաւթիւնը ։ Սերուարթի 25 Փետր. մամը 8.30ին, Studio Caumartinի մէջ ։ 19 rue Caumartin, mto Madeleine ։ Կը խոսի Գ. Վիլիզէ Գալարսեան ։ Իրթն Սիսմալի յիլ ինքնմի ու գործը ։

ՕՐ. ԿՐԱՆՈՅԵ ՎԱՍԼԱԶԻՆԸ, որ 1933ին ի վեր Փարիզի Institut de Secretariatի մէջ (Ստրիկէ Սահանթ) կը պայտանալար իրեն ուսուցիչի մեծաւորութեան եւ պարապետին, ինչպէս հաստատութեան անօրէնյութեան կողմէ վարձարարուած է երկրաստանեայ պայտանալարութեան արմատ շարգումով ։

Տարեկան մեծ համերգ

ՍԻՓԱՆ ԿՈՄԻՏԱՅ ԵՐԳԱՅԱՆՈՒՄԻՆ, կերակել, 17 Մարտ մամը 5ին, Gaveaux արաւ, Ժողովուրդական հին եւ նոր քաղաքային յայտարար ։

ԵԱՎԻԼԵՆ Տէր եւ Տիկն Մ. Սալցիկան իր նուիրեն 200 Քրանք Կապար խաչ մասնալուրին, Ուրիշ Գէրկիկանք մահուան տարեկանի առթիւ ։

ՀՈՐԻՆԱԿԻՍ — Այս հնդկարթի Մարսլլ Սիւ մէկուրի Հայոց կեղեցիկին մէջ Հոգեւանդատ պիտի կատարեց որքացեալ ԱՆՆԱԻ ԵՎ ՊԱՆԻԿԻ ԵԱԼԱԶԱՆԵՐՈՒ իշխանական ։ Կը հրաքրուի աշխատանքին ու քարեկանները ։

Դերասան Գ. ՏԵՂԻԾԵԱՆ

Կը խաղայ պատանական դորմ մը, ՏՈՒ - ԲՈՒՆԱՆ Բուտարեւորին 5 արար (Մօլլիկ), վերաբնալար Բուտարեւորին քուրակին հետ ։ Մարտ 4ին, երկու Բուտարի իրիկուն մամը հնչը 8.30ին, Théâtre d'Éna, 10 Ave. d'Éna (méro Éna) ։ Գիւրիքը 200, 100 եւ 50 Քրանք ։ Տոմարի կը ծախուի սովորական վարքի եւ կարճակարգութեան մօտ ։ K. Derivichian, 32 rue des Ecoles, Paris. (Tél. Odé. 17-00) ։

ԿԸ ՓՆՏՈՒՈՒ — Գրիգոր Գոյալեան (Թուգաղի) իր փնտէ հօրքարքից Եանթի Գոյալեան եւ հօրքարքի (Եանթի) անուր երմօ Կոյալեան, Թուգաղի) որ կը գտնուի Եւ Եւրո, Տեղեկացելի Մ. Սարգիսեանի, 31 Bd. des Grands Pins, St. Loup, Մարսել ։ Ամերիկայալ թերթիկն իր խնդրել արտապալ ։

ԿԸ ՓՆՏՈՒՄ 1915 ընդալարքին մէջ կորստած երկու երրալարին, Եանթի եւ կըրեն Պորքեւանի կամ կըրենի, զախաներ իրիկուն եւ Թուգաղի ։ Կը կարծուի թէ Եանթուս են ։ Իմպիլէ Տիկն Նորա ժամակրանի, (Տեղալ Պորքեւանի կամ կըրենի) Սփայնուր, Chez Mme. Ezequielian, 6 rue des Garceaux, Moulins (Allier) ։ Արտաւորմանի թերթիկն կը խնդրուի արտապալ ։

CHEZ SASSOUNI

ՋԱՄԱՐԱՆ Հ. ԱՍԱՌԻՆԻ

ԲՈՒՐ ՆԵՐԱԶԱԶԵՆԵՐՈՒ ԺԱՄԱՐԱՎԱՅԵՐ 31 rue d'Alexandrie, Paris (2) Méro: Reaumur Tél. GUT. 92-65

Հայկական կերպարներ, քանթի օրէ եւ ասանդեր ։ Հարմարի, Եանթուրի, Կուրեւ ժողաւոր արաւ ։ Ամեն Եանթուր, մամը 7ին սկսեալ արեւմտեան նուալ մասնակցութեան երկուրէն Տիկն Սփայն Գալարալ ։ Կերակել օրերը զոց է ։

ԳԻՐԱՐ ՎԱՆԷ, վկայուած իրաւալեւ Փարիզի Բուտարեւանի համարարանին ։ Նախկին ուսանող Էնկ. Գիւ. Բաթը. Վարթի, 19 rue Georges Lafontaine, Les Blagis (մէթրոյին 300 մէթր հեռու), Bourg la Reine (Seine) ։ Գիւրեւրի անձնատար իր քանակարին, ասուտները մամը 9ին 10 եւ մամուր զուրեւրին ։ Հեռու քանակարները համար զբաղար խորհրդակցութիւն իրաւալարանական աշխու ան Կարքեւր մամրին, procédure, fiscalité, ընկերութիւն Կարքեւր կ'ըրթայ զաւատ եւ արտաւորման ։ Tél. ROB. 08-87 ։

ԶՈՋԱՍԻՈՐ ԶՕԵԿՈՒՆԻ ՋԱՄԱՐԱՆ

ՎԵՐԱԲԱՅՈՒՆՈՒ

ՍԱՐԱԶԻՆ ՍԵՐՈՒՅ ԺԱՄԱՐԱՎԱՅԵՐ ուր Յովհաննէ Զօլիանեան իր պատարաւով աւել տեսլի համեկ կերպարներ, մասնաւոր ձեղն ծախք խորգովները, փիլար. Ե. մամուր ։ 4, Rue de la Butte, Place d'Aix, Marseille ։

ԿՈՐՁՈՒԻ զերմանի զործարարութիւն մը ։ Դիմէ 41 Bd. de Clichy, հեռուայն Mon. 56-92 ։

Le Gérant ։ H. AGONYAN
Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesse, 13 ։

Նահանգները, Ծրանապոլի հետ միասնամյակ:
Ուրիշ 37 ընդերքային հանքեր, որ դասուի յանձնառության էին քանի որ որ առաջ, դասապատրուկեցան
ևս առյալ 10 տարի քանակաորոշեան: Երկուսը
զինքն են: Ընդհ. դասապատր 30 տարի քանակա-
պատրուկեցին իր պահանջներ: Գտնաորոշեցան ներ-
քային խոտոր մը անդիկանքի և ամերիկացի թրջ-
վարիցներ, ամերիկացի դեպպանտաստ զինուորա-
ման կցորդը և անգլիական դեպպանտաստ բարտու-
դարներն մէկը:

Եգիպտոսի բողոքը

Եղիաթոսի վարչապետը, Ստեփն Ժառանգիկո-
սան տարվո՞ւմ ճերակախոսի մէջ, ուղղակի արաւա-
նացեալ կեղեքեալ, ինքնին ղէպերու առթիւ: Բաւե-
րէ մեղւո՞ւ շորս զիտուողական կողմէ՞ր փորձեցի՞ն
ճամբար քանայ քաղժողովանի մէջ, ղէպի՞ Բասուր
Եւրի դարմաւարտիւ ու՞նք ճողի փորձողունի մէջ
սպաննելու: Իր յաւատարմութեան ճամբան ի
այս ղէպիք էր որ պատճառ եղաւ հնդկաբթի օր-
նան խոխովութեանց:

Վարչապետը անցնելով թե՛ Առօրյա պահանջած և՛ դատված բոլոր անոց ու քննիչի դրածոն են, հատուցում տալ պատշաճ հատուցումներն են երախտակներ թե՛ պատշահներ քարհարարի իրենց պիտի պահանջում էր։ Այս աթիթն ղխել տալով թե՛ իրացած պարգևներն առել, յորտեսներն են հարեան տուններ, վիրաբուրի տներ ու կառուցվելով տարերն, և նիկապներին հատուցածն իրաւունք ունին իրենց զբոսըները յաշտին։ Նամարի ժողովրդականութեան են իրենց պարգաւն պատահականութիւն և ցոյցեր կատարել։ Անոց շարքին բրին ածեալ հիշողութի են անոց շարքաութեան անցանաններն, զեւտելով ազգին համբարախօս իրենց արգլայն տեսնելու երախտաւան համար։ Որ են Եւ ծածրախօս ղխել պատշաճ պիտի շարք, իբր՝ անդիւսեան շորի հարեւոր միջակայք ծածրել։

Վարչապետը վերջացնելով զարմանք յայտնեց որ անվշտ զննականատուներ պահանջներ կր ներկայացնէ, առանց սպասելու քննութեանց արդիւնքին :

РУССКАЯ СЛОВАРЬ.

ՍՈՒՐԻՍ, - ԼԻԲԱՆԱՆԻ անդլ., եւ Փրանսական զինուորները պարպելու եւ ուրիշ խնդիրներ լուծելու համար, Փարիզ եկած են երկու. անդլիացի զօրավարներ: Ֆրանսա եւս զօրավար մը եւ զինպետ մը նշանակած է: Կը կարծուի թէ պարպումը չստ ալիսի չուսկան է:

ՀԵՐԿԱՍՏԱՆԻՆ Հասած վերջին լուրերը կը-
սին թէ խաղաղութիւնը հետզհետէ կը վերահաս-
տատուի Գոմպէյի եւ ուրիշ քաղաքներու մէջ :
Կանոթ յորդոբցի որ համալարտ կենան: Զոհերու
թիւն կը հաշուուի 270 մեռել, 2760 վիրասոր:

ԸՆԴՈՒՄ Ռուսիայի ժողովրդի մեծ մասը, որն օգտագործվել էր ինքնիշխան չամար Մ. Խանգուբեքին, Ամերիկայի Միացյալ թուղթու կենտրոնի աղբյուրից մասին: Ճարտասան կառավարող լուսինը ռեզյան տեսարակ մը հաստատություն, երկու երկրներին, տնտեսական շարադրուկի մասին: Այս տարի մասնագետներ ղրկել կուտան թէ Ճարտան պետք ունի մասնակ 2 միլիոն իրան տնտեսի, լայն կը ստանայ ժամկետ մէկ միլիոն, 500,000: Մ. Խանգուբեքին, 400,000: Անգլիային մէկ: Խորքը լայն մասնակ կ'արտադրուի 4 միլիոն թոն, լայն Ճարտան կը ստանայ միայն 300,000: Փոխադրուիլով կը քաղաքակալական անհատներու է, միւլե 2,500,000,000 տարաւ—\$41,111,111: Անգլիայի աշխատանքներին օրինակ, խորագրաւորով մը ղրկուել տարաւ թէ Խանգուբեք ինք պատեւարակ մը պիտի մատուցուի, եւթ Մ. Խանգուբեքին խորհրդարանը չվաւերեալն անգլիական փոխադրուիլը:

ՄՈՍԿՈՎԱՅԷՆ կր հետադրեն թէ սպարապետ Սթալին զինեալ ուժերու գործավար եւ ընդհ. հրամանատար նշանակուեցաւ :

Ընկերակցությանը կոմսուխոզների համար 40 տարեկիսի մեջ:

ԱՆՔԻՆ ՔԱՆ 100 ՀՈԳԻ խոզուկեան ելալաի
դետաբերանին մէջ, շողկեաւ մը քնկղմած ըլլալով:
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԶՈՅՑԵՐԻ Կը շարունակ-
ուին Զինաստանին մէջ, որ Կը պահանջէ կարմիր
սնկընդոնող եւս օտաւ: Միանշարժալա:

ՆԻՒՐԱՐԱՊԵՏՐԻՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ առթիւ ,
 օրաշտպան փաստաբանները պահանջեցին իրենւ
 վկայ կանչել Սքափինին: Ծրանսահան դատախա-
 ղը՝ մեծօգն , դիտել տալով թէ ան կոյր ըլլալով ,
 ամէն տեղում իրենց արեւմտահայաստանեան թիմը :

ԱՆԳԼԻԱՅԻ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ ասպատակելով
կրակի տուին Յուսուբի դինուորական բանալը,
իսկու անձնատուտ եղան:

ՄԱՐՍԻՆԷԼ. — Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի ժ. Դ. դասախոսությունը՝ այս չորեքշաբթի իրիկուն ժամը 7ին, Café Noaillesի մէջ: Դասախոս Պ. Վ. Գույոմենան: Նրա՝ Հէյնս ժողովրդական բանաստեղծութիւնը:

ՀԱՅ ՌԱԶՄԻԿՆԵՐՈՒ ԵՐԵԿՈՑԹԸ

ԱՆԻՒՆ.— Անիւն — Պուա Բոլոմպի հայ դա-
ւթը 1925էն ի վեր հայկական ուրիշ բարձրացնող
դաշնապահ շրջաններէն մէկն է եղած, միշտ
առանց ու կենսունակ: Նոյն ողբերգութեամբ
սրբաբաժնէ Էր Ռազմիկներու Միութեան փեսայ,
ի թատրոնի պարտանդէսը, շատ յաջող:

Ճամատակը առավոտ դարձրեց կոշտանքի քաղա-
ն ուղեի վրայ: Մտախոս աշխարհում Միսկինի
հիշատակը հանդես բախավ շնչանք — « Մեր
հորը հայրերիցին, ծրարաբար պաշտպանե-
լուս համար կենեւ ձեռնուցանք, եւ անորց հա-
մար զաւոյնիս ու խաղողիցիս ցոյց
դնենք: Այնոր հը կապտեմք ինչո՞ւմ մեր իրա-
ւեանքըս արքեպիսկոս համար, երբեւ արդար հա-
ւաքուն մեր գորդուհիքն: Մեր՝ կապտեմք
մեր ինքնակալից ի որ եւ զայսպիսին կամ
զայլից կապտեմք ինձ: Իրեւ, քիտորեւ, որ
որ դաւանման հայրեղեմական իմիւմ է, որով-
հեւ մեր սերունդը արդիւնքն սերունդն է, ասա-
նաւոր ունի մեր ինչիկի հայրերիցին՝ Հայոց
հայրքի՝ անպակաս օրին ու ընթացիկ: »

Ուսումը մեր ռազմիկներու կողմէ՝ անթերի ներ-
կայութեամբ ձեռնարկուած «Թիւ 5 ինկաւորը», ղեկավարու-
եալ մարտի 9-ը Շաշախաթի: Ամբողջ մէկուկու
մտ ժողովուրդը զուարճացաւ: Քառասունէն անմի-
ապէս վերջ պիտի հերոսապէս եւ հաշիւապէս պար-
տի, երկընդ մե արտասանութիւն: 2- Դարիպան
արտասանեց «Մարտը ու զէշխարհային», Օր-
հարգիկներ զէշխ Ժան Երեւանն ու Սոֆի-
այն, մեն ղեկավարներ ստեղծելով:

Ապրիլք, տղաք: Ռազմիկի սրբազան դաւանանքով
անդամատ, չարունակեցէք Հայրենասիրութիւնը
սրբազանն: Կաղուծին մէջ:— Թղթակից

ՊԱՆԵԼՈ ՔԱՇԱՆԻ Կ. ԽԱՋԻ ՀԱՆԴԻՍԸ

Ծառ ուչ մնացի, բայց անհրաժեշտ է արձա-
պրել: Յոննա 27-ին տեղի ունեցաւ Կարոյն
ուշի Պանէօ Քաչանի մասնաճիւղին տարեկան
արահադէտ, խանդավառ մթնոլորտի մէջ:

ժամանակէն առաջ բոլոր սեղանները դրաւ-
ած էին: Շատերը ստիպուեցան ոտքի վրայ
սայ: Պիւֆէն, մեծ մատով ճարուած խաչու-
աներու նուէրներով, զոճացում կուտար ամէնէն
նախաճաճներուն:

[illegible]

Ներկաներու փախաքին վրայ խօսեցաւ նաև Միսաքեան, մասնաւորաբար ծանրանալով նորբունդի փրկութեան հարցին վրայ:

[illegible]

Գեղեցիկ է չին աստուհիներու կողմէ՝ Հայկա-
ն տարազով շուրջպարերը եւ կովկասեան պա-
րը: Ծալախելի գումար մը դոյաջաւ աճուրդէն
ը շահեցաւ Գ. Վարդանեան, միանուագ 3000
դանք նուիրելով, յետոյ դարձեալ ժաանակցելով
աւտամեկնորքէ: Գ. Յ.

Աւարադի գոյեմարտը

Կողմակերպուած Մարտիրոյ ՀԱՅ ԱՐԴՆԵՐՈՒ
ԱՐԵՆՈՒՇՆԵՐՈՒ կողմէ եւ մասնակցութեամբ
սպառի եւ արուարձաններու բոլոր խումբերուն,
յս Հինգշաբթի, իրիկուան ժամը 8ին, նախկին
rue d'Italie մէջ (rue d'Alger)։ Գեղարուեստական
ծորկնակ յայտարար։ Մուտքը ազատ է։

Le Gérant : H. AGONEYAN

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴ

[illegible][illegible]

Քիչագուշակների բաժնին ինքի խոսքը որդե-
գանք Եսանային Քիչագուշակի որ շահախոսող
արքայի չառ խոսքովներն զարարող տեսակների
հանդիմանին։ Եսանայ Քիչագուշակներն
փոխադրող արքայ Տախլային եւ կրօնական
արեւն։ Արքայուհի եւ փեսայականի քրոջիւմ շա-
հաւ։ Սեղանք Եսանայի որ քաղաքին ինչեւ մը
կարգու էր Եսանային։ Քաղաք եւ կրօնական
էջեցին միմեկի առաջանում ամբ չարս։ Քիչագու-
շակուհի չէր եւ իր քաղաքին իր կրօնու
հանդիմանում շահախոսականներն։ Եսանային
արքայի քաղաքին իր շահեցին քաղաքին
հանդիմանին։ Եսանային խոսքով երեւոյ տեսանում
առաջինը խոսքով եւ միջոցաւ։ Ապրիլ Քիչագու-
շակներ որ շահեւ քաղաքանման ըլլաւ եւ արքային
առաջին խոսքովին շահեւ։

ቅዱስ ጳውሎስ

ИРЭУН 46УН

Վիենն, (Կառաջ).— Հ. Մ. Ը. Մ.ի առաջին
ռաբր փետրուար 10ին մրցում մը կատարեց
բանապիսն C. S. P. E. I. խումբին ղէմ: Մարզա-
պարի ընդում էր խումն բաղմունքեամ մը, Հա-
նքաւորներ:

Մրցումը սկսաւ Հ. Մ. Ը. Մ. ի յառաջագահ-
րու յարձակումով : Հակառակ Ֆրանսական
ուժերի ցոյց տուած ուժգին դիմադրութեան
Հ. Մ. Ը. Մ. տարաւ մեծ յաղթանակ մը | ի դէմ
ով : Ֆրանսական թերթերը գովածստով կը խօսին
Հ. Մ. Ը. Մ. ի յառաջնորդութեան մասին :

Փետրուար (17ին Հ. Մ. Բ. Մ. իր վերջին աշխույժական քրցումը լրացուցեց նոյն յայտնող եւամբ, ֆրանսական խումբ խումբին ղեկմ. Հակա-ակ անոր որ երեք լաւ խաղաղողներ Հիւանդու-անք պատճառով չկրցան խաղալ, անոր պայ-նէնց 6—9օմ: Այսպէս Հ. Մ. Բ. Մ-ի մարդիկները արդարացին իրենց միայ զրուած յոյսը: Այսու-եւ պիտի կատարուին քարեկամական քրցում-նք Հայկի եւ օտար խումբերու ղեկմ:

Մարտիկ փափագեան

Վիկին Կասյույա իմաչի մասնաճիւղին թէյասանը՝ Մարտ 2ին ժամը 8.30ին, Պ. իմաչիկ Պետունանին սրճարանին մէջ, 124 rue Lafayette: Գնարուէտտական ճոխ բաժին: Ի պատիւ պատուոյն նշաժուէիններուն: Կր հրաւիրուին բոլորը իրենց

ՓՈՆ ՏԸ ԾԵՐԻԻԻԿՆ ԶՈՐԱԿԱԿԱՐԹԵԱՄԻ ԸՍ-
ԱՅԱԺ ԵՆՔ 5200 ՓՐԱՆՔ, ՀԱՄԱՔՐՈԱԺ «ՅԱՌԱՅԻ»
ԱՐԽԿԱՄՆԻՐՈՒ ԿՈՂՄԷ, ՆԱԴԱՐՈՒԹԵԱՄԻ Պ. Պ.
ՈՒՆՆ. ԱՅԱՐՈՆՆԱՆԻ ԵՒ ՊԱՏԱՆԱԿ ԱՐԱՐԱԿՆԻ

ԶԱՐ ՌԳԻՆ, (Երկվանդաւթ), ղեկավարու-
եամբ ընկեր Տէր Պօղոսեանի, կազմակերպուած:
Երինի Հ. Յ. Դ.ի կոմիտէի կողմէ, այս կերպիկ:
Էւրօյ վերջ ժամը 2.30ին, Հ. Յ. Դ. Տան սրահէ:
Էրջ. Տոմսեր՝ Ա. կարգ 30 Փր., Բ. կարգ 20 Փր.:

1517 ՏԱԵԿԱՆ ՏԵՐԵԿՈՑԻ ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒ
 ԽՈՒՔԻԱՆ ՓԱՐԻԿԻ ՆԲՈՒՆԻ: ԿԵՐԱԿԻ, 3 ԺԱՐԱՆ,
 ԱՄԵՐ 14.30Ժ, Salle de Chimie, 28bis rue Saint Dominique,
 Paris (7), métro Invalides: ՄՆԱԿՔ՝ 200, 100
 50 ԺՐԱՆԵՐ:

Մոսկուայի համալսարանի ցոյցը

Հայաստանի

Մեր ձեռքը միայն նոր հասան Մանուկյան
«Գրաւա»-ն պատգամներին հունիսի 25-ի և 26-ի
հիշատակ, որոնցով հիմնական, թէ Համառոտութեան
հարցին Վերադարձ Որոշումը չափազանցութիւն
Համառոտութեան հասարակականութիւն և Համա-
ռոտութեան Համաժողովը հրապարակութեան
կեցը. Գովորին Հայաստանի իւր-ըզ-իւր ժողովուրդ
Համառոտ առթիւ յորհարարական ընդամաս
հարգութիւն և զիմա Հայաստանի հերոսացի Որո-
շումը խախտաւութեան, հարաւարականութեան
և Համառոտ պատգամներին կեցը. Գովորին:

[illegible]

Ք՛՛ Մուտքային հեռախոսները Բ՛՛ զարադար չույնքերը 25 հոկտեմբերյան հանդուժողական կ'անդադրադառնան Հայաստանի վերաբերել երկու կարևոր եւ անխնայ փաստերով, որոնք մեզ կ'որոշ անսահման գոհունակության չափով ամեն Հայերենը աշուտ հիշող, ինչ կուտակաշխարհ եւ շատանից ալ մե պատկանելու լրջալ։

Առաջին աղբյուր փաստն այն է, որ եր դեռ յուրեմ 25 տարիները ընթացող ընթերցողական Հայաստան տնտեսական եւ մշակութային մեծ յայտարարություններ է ըլլան։

[illegible]

Տնտեսական այս խանդավառող վերելքի կող-
քին էլ նույնպեղ ուղղորդել է Հայաստանի կիբական
սրբեքների տարապայման զարգացումը: Բաւական
է ըսել, որ փոքրիկ Հայաստան այսօր ունի 860
հաւանական եւ կիւմաիկնականը զարգոցներ, 300
միկնականը զարգոցներ, 48 թեքիբականը զարգոց-
ներ, 13 քարգիբականը զարգոցներ, 43 քիւմական Տե-
սիստիական Հաստատուիկնական եւ Գիտու-
թեանը Հայկական Աղաքնական :

Նոյեմբեր 25-ի իր խմբագրականին մէջ կ'ըսէ հետեւեալսպէս. —

« Հայաստանի մէջ Քրիստոնեային չէին ընդունար: Հայաստան չէր գնար զգրական արարածները: Բայց Հայ Ժողովուրդը կը շահակար, քր Տոնէ, Բուսանդի, Սերաբաշի եւ Պելուխուլի մէջ իր նախատարիքն ու կըրօնը, ու զապառախիմը, անկարելիքն եւ կըրօնիւթիւքն զարգացածութիւն: Այլ պատճառով Հայ Ժողովուրդը զապառախը Սորդորեանի Միտիւթիւնը ինչ կըրքարձակեալ Ժողովուրդներու հետ իմախիտութիւն զանկնեցան՝ պաշտպանութիւն համար ընդունար Սորդորեանի Հայրենիքը եւ անմեղութեան կողակցն զգրական Փայտակն յովանութիւնը: զէ՛մ: Սորդորեանի Պիլիքն Հայաստանի քաղաքն ու բնակարանն է՛ն Հայ 100ի շտեմ Հայ Ժողովուրդն: Սորդորեանի Հայրապետն Հայ գիտնարութիւնը զարգացան ճարտարան (շտեմ)եան համար շտեմանկարութիւն: Անոր Հայ գիտնարութիւնը կողակցն Միտիւքի եւ Ստալինիքարի ստիւն, իրքիւն մէջ. անոր պաշտպանութիւնը Անկնկարութիւն՝ անոր արարածին Քիւնիպիւրիքի, Փայրքեթիքի (Օսմանի լրքայ) եւ Պելիքի լրքայ: Փայրքեթ մէջ քր ընկանակն մէջ պատնարաքի պատնարեան մէջ զոր 89ը Հայկական Բամանակն զորքաւոր, քր ստեղծեալ Հայ անկն կողքի (Հայկականի յովանութիւն միջին Պելիքի):

Տնորհաբերելով հայ Ժողովուրդը Հայաստանի խորհրդայնացման 25րդ տարեկանին առիթի, Ուորհերթայն Մեթոքեան կառավարությունն է հայտարարել Կղար Կոմիտեն, ինչպես է Գեղարքայի Ուորհերթի նախագահությունը յայտնում էս իրենց հաստատ հետևում Բժ՝ Հայկական Ուորհերթին Սոցիալիստական Հանրապետության աշխատանքները պայտհեմը, որն էս պիտի աշխատի ըր յաշխուրհիկները ձեռք բերել Հայաստանի տնտեսությանն է մշակուրդի մէջ, ինչպես է ալ աւելի զորացնել Ուորհերթային պետութեանը »:

X

Մոսկուայի մէջ պաշտօնածիրքի նշաններ
25ի վերին մէջ տարջնի փամբ շարաստանը
մինչեւ Հայաստանի նամադաւի կողմակա-
նի մէջ Կիւր. Կոմիտէի արտադրող Գ. Արմուրի-
զի երեւ արտադրող յորանք, որուն մէջ ման-
րաման կերպով կը խօսուի Խորհրդային Հայաս-
տանի կառավարման տնտեսական եւ մշակութային
ընթացքներուն մասին վերջի 25 տարիներե-
րիցմէն: Այլ յորանքին մէջ եւս չիլուն եւ
վերին քերտու փաստերը, քայլ շատ աւելի ման-
րաման կերպով :

Մասնաւոր ուշադրութեան արժանի են այդ
յօդուածի մէջ եղած քանի մը մանրամասնութիւն-
ներ :

Օրինակ Հայաստանի դիտական եւ մասնագիտական բարձրագույն դպրոցներու մէջ ուսուցումը այնքան լաւ է դրուած, որ այդ դպրոցներն աւարտողները կը փնտռուին եւ դորժի կը դրուին խորհրդային Միութեան ամէնէն կարեւոր շրջաններու մէջ:

Մինչ ասիէ քառորդ դար առաջ ճարտարա-
րուեստի արտադրութիւնը խորհրդային Հայաստա-
նի սահմաններուն մէջ կը կազմէր ընդհանուր ժո-
ղովրդական տնտեսութեան 23.7 առ հարիւրը
այսօր նա կը կազմէ այդ տնտեսութեան 80 առ
հարիւրը :

25 տարուան մէջ խոշոր եղջիւրաւոր անասուններու թիւը աւելցած է շուկէս անգամ, խոյրը անասուններուն՝ 3 անգամ:

Մեծ առաջադիմություն եղած է նաև արուեստի զանազան հիւղերուն մէջ՝ երաժշտութիւն նկարչութիւն, քանդակաւորոճութիւն, թատրոն:

Իրաներէն գեղեցիկ թարգմանութեամբ Պրա.
դա հրատարակած է նաեւ Աշոտ Գրաշիի՝ Երեւանին նուիրուած մէկ քանաստեղծութիւնը, ուր քանաստեղծը կը խօսի այն մասին, որ մայր Արաբի միւս կողմը Երեւանի համար կ'երազնկարոր, լինի ու վանը ...

(Խժքադրական Հայրենիք)

ՍՈՒԴ ԿԱՆԸ ԿԷ շԵՐՈՒՄ ԴԻՐԱՆԻՈՂ ԿՐԵ-
ԲԱՆԸ, ՃԱՆԱՊԱՐԱՔԱՅԻՆ ՆՈՂԱՅԻՆ ԶԵՄԻՆԻՔ
ԵՒ: ԱՆԵՐԻՆԻՆ ԿԱՊԱՊԱՐԿԻՆ ՍԻ ԿԱՊԱՐԱՆԻՆ
ԵՒ ԿԱՐՔԻՆ ԿԻՐԻ ԿՐԱՆԱՆԻՆ ՕՐԱՊԱՊԱՐԷՐ, ԳԱՆԻ
Ր ԴՐՈՂ ՆԱԾԱՆ ԻՆ ԵՒ Ս. ՆԱՇԱՊԵՐԵՐԷՐ ԿԻՐԻ ԴԻՐ-
ԱՆ ՇԱՅԱՑԵԼ ԳՐԵԼԻՆ ԵՒ ՆՈՒՏԱՐ ՆԱՇԱՊԱՐԷՐԷՐ
ԵՒ: ԱՄԻՐ ՆԱՊԱՐԵՆ ՆՈՒՏԱՆԻ ԵՒ 1550 Ղ (ԿԱՐԻՐ)
Ս ԻՐ ԿՈՂԵՒ ՆՈՂԱՅԻՆ ԴՆԱՆՈՂԵՒՆԵՐ ԿԷ ՇԱՍՏԱՆ
ՆՈՒՆԵՐ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆ ՔԱՆՈՒՆՈՐԵՐԷՐ ԿԱՐԱՆԻՆ ՆՈՒՆՈՂ
ԼԵՆ ՆՈՒՍԱՐ ԵՒ ՀՆՈՂՆԵՐԷՐ ԵՒ ՎԵՐԱԿԱՆԸ: ՆՈՂԻ
ՎԵՐԵՐԸ ՇԱՅԱՑԻՆ, ՆԱՍ ՆԱՆԻ ԴՆԵՐ ԵՒ ՔՐԵՆ
ՆԱՊԱՐԵՆ ԶԵՄԻՆ ԿԱՐԱՆՈՒՄԱՆ ԿԻՏԱԿԷ: ՅՈՒՆԻ
ԿԱՊԱՐԵՐ ԿԱՊԱՍՏ ՈՐՈՂՈՂ, ԳԱՆԻՆԵՐԷՐ ԿԱՊԱ-
ՊԱՅԻ ԿՐԱՏԱՍՏԱՆ ԵՒ ՓՈՒՐԱՐԵՐ ՈՐՈՂՆԵՐԷ:

ՊԱՐՏԱՌՈՐԻՉ ԱՇԽԱՏԱՆՔ Հաստատուեցաւ
Աւարտիւ իջէջ 15—60 տարեկան այրերու եւ 15—
45 տարեկան կիներու համար: (Նախկին Նաղիւն-
բուն համար՝ այրերը 15—70 տարեկան, կիները՝
15—55 տարեկան):

ԱՄԻՍԸ 2000 ԱՄՏՈՒՄՆԱԼՈՒԾՈՒՄ արդի կ'ու-
նենայ փարիդի մէջ: Պատեւադմէն անաջ 800 էր:

ՀԱՅԵՐԸ ԱՏՐՊԱՏԻԿԱՆԻ ՄԷԶ

9.

Ատրպատականի Հայերը առաւելագէտ կեդ-
րոնացած էին Թաւրիզ քաղաքին, Սալմաստ, Ուր-
միա, Սոյ, եւ Ղարաթաղ գաւառներու մէջ :

Հայեր կը բնակէին նաեւ Սօռն - Գուլաղի,
Մարտաշի, Մակուի, Արտապիլի, Մարանդի
քաղաքներու եւ պարսկական Զուլֆայի մէջ :

Հայ վաճառականները եւ առեւտրականները կը բնակէին Թաւրիզի, Սալմաստի, Ռերմիոյ, Ջուլֆայի եւ Արտապիլի մէջ: Խանութպաններ եւ շրջանային առեւտրականներ զան ու ցրիւ, ամէն տեղ:

Հայ հարուստները ունեին լեզեզ տուններ ,
վիլաներ , ընդարձակ համալիրներով և ալպինե
վայր լքրպպատունով : Կը մարտըէին թանկարժէք
հէնդրով և կտւեմով , երբ դու երկաթուղի վայր
Ռէշէնէն նաեւ արհեստագործնրու բնակարաննե-
րը , ինչպէս նաեւ հողատէք գիւղացիներու տու-
ները :

Հողադուրի Հայերը մեծ մասով կը բնակէին
խելճուի տուներու, խրճիթներու մէջ: Ունէի
հինէն մնացած եկեղեցիներ եւ վանքեր, քարաշէն
եւ ամրակուռ:

Կարգ մը առաջածայրորդները վախճող Արարչապետներին Հայերը իրենց կրօնական եւ ազգայնօրէն գոյութեան վախճող Համար, ունենին Եփրատիկական խորհրդանշանը, տեսակ մը Եփրատիկական Ազգ. երեսօ. մօտով, առաջնորդական փոխանորդներով եւ կրօնական խումով:

Առաջնորդը իր բնական Քառերից, Հրահանգները տալով եւ զնկատարողութեամբ իրենց խորհրդանշանները որոշող բացի կրօնական պարտաւորութիւններէ, ունենին նաեւ ազգային, դատարանական իրաւունքներ:

խորհուրդը կը քննէր ազգակիցներու միջև տեղի ունեցած շատ մը վէճեր, կը դատէր յանցաւորները: Ընթացողմութեան պարագաներուն ալ, «Գործ», խորհուրդը՝ միջամտութիւն երբեմն նկատելի կ'առնէր նահանգային կամ դաւաժային տատառանքներու եւ Ստալինի քաղաքին եղով:

Հայկական ներքին կեանքի մէջ մանր ու խո-
շոր բազմաթիւ խնդիրներ կը լուծուէին առանց
օտարներու միջամտութեան, ժաղրանքին կամ ա-
նաորդանքին ենթակուելու :

Արտադատականքի Հայր շատ կանուխէն ըմբռնած է ազգային դատարարկութեան արժէքը եւ հետամուտ եղած է ազգապաշտպանման նուիրական գործին :

1914-1915 թվականների ստացվածների մասին
 Երկու ամսվան ընթացքում սերեր 200 հեկտար
 երևա սալիցեր (լուսանում) և ժելեկե 2 հեկտար
 6 հեկտար - ռուսացյալներ Գալստյուր (Բաթ)
 ժելեկե 80 հեկտար 100-130 աշակ (4 հոգեկան, 1
 հոգեկանից (լուսանում) Լալապար 100 հեկտար
 իրիկ (երկես) 2 հոգեկան ժելեկե ռուսացյալներ
 Լիսիակ 100-110 (լուսանում) 2 հոգեկան ժելեկե
 ռուսացյալներ Խաչաթ 80, (հումախ)
 ժելեկե, ժելեկե սուրճի 3 ին ֆալս (Քոհնաշա-
 րի) հումախ, ժելեկե սուրճի, 50 հեկտար աշակ-
 լիսիակներով: Արտուրյան 60 հեկտար աշակե
 լիսիակ ժելեկե սուրճի, ժելեկե ռուսացյալներ: Լալա-
 օյալ (40 հոգեկան 50 հեկտար աշակներ, ժելեկե
 ժելեկե Դրեկե - ժելեկե սուրճի (հումախ զու- 35
 ժելեկե, արվում է 1 ռուսաց)

Մանայ՝ (հռաֆեայ) 50 երկս. աշակերտ, մէկ ուսուցիչ, մէկ ուսուցչուհի:

Այսպէս ուրեմն 10 Հայաբնակ գիւղերն ունէին
855 աշակերտ եւ աշակերտուհի եւ 25 ուսուցիչ -
ուսուցչուհիներ :

Դպրոցական ընդհանուր գործերը կը վարէր չըջանային տնուէր, ողբացեալ ընկեր Սամսոն խանը: Ծախքերը կը հոգային պիւղացի - հողա- գործ, արհեստաւոր եւ առեւտրական շուկան:

Դին 1900ին տարբ, 640 տուն հայ բնակիչ ունեցող Քաթերքը կը հայտնէր 730 աշակերտները։ Ինքզնուրի—էկամանէս դպրոցը 6 դասարաններով (վեցամեայ), 130 աշակերտ, 12 ուսուցիչ։ Վճարովի ուսուցումը տրուէր 70 աշակերտներ, ճիշդ վերահայտնէր 2 դպրոցներ։ Վանդակաբար տեղ 20 աշակերտ, ճիշդ ուսուցչուհի։ Արեւստար տեղ 30 աշակերտուհի։ Տարեկան ծախքը 2500 ինչպէ։

Լիլառ քաղաքը — Հայկազնեան դպրոց (հիմնադր.) 140 աշակերտ, 8 ուսուցիչ։ Փամախեան օրիորդ դպրոց 120 աշակերտուհի, 3 մարտուհի, (հիմնադր.)։ Մանկապարտեզ 25 երեւ. աշակերտ, մէկ ուսուցչուհի։ Արհեստանոց 35 աշակերտուհի, մէկ ուսուցչուհի։ Տարեկան ծախք 1500 րօպ։ Բուրդականներու երկուսը դպրոց 160 աշակերտ, 5 ուսուցիչ եւ թէկ. դպրոց։

Տարեկան ընդհանուր ծախսերի մատակարարման եւ նոր դատարաններու յուսկինս դործին մէջ իր զննատուի մասնակցութիւնը կը բերէր «Թաւրիղի» Հայ Կանանց Բարեգործական ընկերութիւնը, մնացեալը կը գոյանար թոշակներէ եւ նուէրներէ:

Ատրպականցիները չէին ած են քարաչէն, հրկ-
յարկանի եւ միաշարկ, օղառուն եւ առողջապահա-
կան դպրոցական չէնքեր, ընդարձակ լոծաճանկե

Le Gérant : H. AGONEYAN
Imprimerie DER AGOPIAN, 17 Rue Damesme - 1